

14

ბრძოლვა

№ 12

დეკემბერი

№ 12

ტფილისი
საზოგადოებრივი გამომცემლობა
1933 წ.

გომდუგუნიკი

№ 12

საბ. კომ. პ. (ბ) ც. კ.-ს შოველთვიური პოლიტიკურ-
ეკონომიური ორგანო

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. საქ. კომპარტიის (ბ) მე-9 ყრილობი- სათვის	3	5. ს. ჩავეტაძე—მარგანეცი	40
2. შ. ჭელიძე —საქართველოს სოფლის მეურნეობა პარტიის მე-9 ყრილობი- სათვის	10	6. კ. ორაგველიძე—ორი წლის ბრძო- ლა მარქსისტულ-ლენინური აღზრ- დისათვის	49
3. აკ. ჭოჭუა—ჩაისათვის ბრძოლის შე- დეგები და ამოცანები	19	7. რ. მელაძე—საქართველოს ბოლშევი- კური პრესა მე-9 ყრილობის წინ	53
4. გ. ზომერიკი—საქართველოს მრეწვე- ლობა მე-9 ყრილობის წინ	26	კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია	
		8. ლ. სალუქვაძე—როგორ არ უნდა იწე- რებოდეს კლასთა ბრძოლის ისტორია	59

ეროვნული სააგენტო
პირდაპირი მართვის
გარეშე

საქართველოს სახელმწიფოს სტრუქტურა.

შთავლ. რეგისტრირებული ა № 1234.

შეკვეთის № 2.

ტირები 27.00.

საქ. კომპარტიის (ბ) მე-9 ყრილობისათვის

საქართველოს კომპარტიის (ბ) მე-9 ყრილობას მუშაობა უხდება იმ პერიოდში, როდესაც საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატმა და კოლმეურნე გლეხობამ გმირული კომპარტიის და საყვარელი ბელადის—აშხ. სტალინის ხელმძღვანელობით, წარმატებით შეასრულეს პირველი ხუთწლედის 4 წელში და მეორე ხუთწლედის პირველი წლის დავალებანი და ბოლშევიკურად შეუდგნენ სოციალისტური საზოგადოების აშენებას, ხუთწლედის მეორე წლის გეგმის შესრულებას. საბჭოთა ქვეყანა უკვე ემზადება ბოლშევიკების პარტიის მე-17 ყრილობისათვის, უდგენს რა მას პატაკს იმ უდიდეს გამარჯვებათა შესახებ, რომელნიც მოპოვებულ იქნენ მე-16 ყრილობიდან მე-17-მდე სოციალისტური მშენებლობის ყველა ფრონტებზე.

საქართველოს პარტორგანიზაციის, ისე როგორც მთელი ამიერკავკასიის პარტორგანიზაციების, ძველმა ხელმძღვანელობამ დაუშვა მთელი რიგი შეცდომები, რომელთა შორის მთავარი იყო შეცდომა გლეხთა საკითხში და რომელთა შესახებ საქ. კ. პ. (ბ) ცეკამ ისტორიული დადგენილება გამოიტანა 1931 წლის 31 ოქტომბერს. ამ დადგენილებამ საქართველოს პარტორგანიზაციის წინაშე დააყენა მუშაობის გაშლილი საბრძოლო პროგრამა, რომლის შესრულებაც მოითხოვდა დაშვებული შეცდომების დაუყოვნებლივ გამოსწორებას და მთელი მუშაობის გარდაქმნას მსოფლიოს პროლეტარიატის ბელადის—აშხ. სტალინის მითითებათა და საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას დადგენილების საფუძველზე. საქართველოს და ა. კ. პარტორგანიზაციის სტალინურმა ხელმძღვანელობამ უდიდესი მუშაობა ჩაატარა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილების რეალიზაციისათვის. განვლილი საანგარიშო პერიოდი მე-8 ყრილობიდან მოკიდებული დღემდე წარმოადგენს საქართველოს პარტორგანიზაციის ბოლშევიკური ბრძოლის პერიოდს დაშვებული შეცდომების აღმოსაფხვრელად და მთელი მუშაობის გარდასაქმნელად საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას ზემოხსენებულ დადგენილებათა მიხედვით.

საქართველოს კომპარტიის ცეკამ აშხ. ლ. ბერიას მეთაურობით შესძლო მოეხდინა გარდატეხა პარტიის მუშაობის ყველა ფრონტზე; აღმოფხვრილ იქნა „ატამანშინის“ და ჯგუფობრიობის ელემენტები, რაც ძველი ხელმძღვანელობის დროს ასუსტებდა პარტიის მონოლიტობას. მოსპო რა „ატამანშინის“ და ჯგუფობრიობის ელემენტები, ცენტრალურმა კომიტეტმა უზრუნველყო პარტიის მონოლიტობა და შეამკიდროვა მთელი პარტიული ორგანიზაცია დასახული საბრძოლო ამოცანების გადასაჭრელად. გაშლილ იქნა კონკრეტულ-ოპერატიული ხელმძღვანელობა მუშაობის ცალკე უბნებზე. საქართველოს ბოლშევიკებმა, რომელნიც აღზრდილი არიან სტალინის უშუალო ხელმძღვანელობით, „დაიწყეს“ ოპერატიული ხელმძღვანელობა, კონკრეტული მუშაობა დიდი პრობლემების გადა-

საჭრელად, სწორედ ამაში მდგომარეობს ახალი პარტორგანიზაციის მუშაობაში“ („პრავდა“-ს მოწინავე, № 330. 1933 წელი).

ახალმა ხელმძღვანელობამ გაშალა ბოლშევიკური ბრძოლა ორ ფრონტზე, როგორც მემარჯვენე ოპორტუნიზმის, რომელიც მთავარ საფრთხეს წარმოადგენს თანამედროვე ეტაპზე, ასევე „მემარცხენე“ გადახვევების მიმართ და აგრეთვე დიდმპყრობელური შოვინიზმის, ადგილობრივი ნაციონალიზმის და კონტრრევოლუციური ტრაქციონის წინააღმდეგ.

ზემოხსენებული ბოლშევიკური ბრძოლის საფუძველზე საქ. კ. პ. (ბ) ცეკამ მნიშვნელოვან წარმატებებს მიაღწია სამეურნეო-პოლიტიკური და კულტურული მუშაობის ყველა ფრონტზე საკავშირო ცეკას ისტორიულ მითითებათა ბოლშევიკურად გატარების საქმეში. საქართველო, რომელიც ცარიზმის და მენშევიკების დროს ჩამორჩენილ აგრარულ ქვეყანას და დასავლეთის იმპერიალიზმის საჯიჯგნავ ობიექტს წარმოადგენდა, საბჭოთა ხელისუფლების დაუღალავი მუშაობის შედეგად გადაიქცა ინდუსტრიალურ-აგრარულ ქვეყნად. ამ საქმეში გადამწყვეტი როლი ითამაშა საქართველოს ბოლშევიკების უკანასკნელი წლების თავდადებულმა მუშაობამ, როდესაც პარტიამ შესძლო უდიდესი ნაბიჯების გადადგმა ინდუსტრიის შემდგომი ზრდის და სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციის საქმეში.

პარტიის ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის სწორად გატარების საფუძველზე შეიქცალა საქართველოს სახალხო მეურნეობის შინაგანი სტრუქტურა და სახე. მრეწველობის ხვედრითი წონა მთელ სახალხო მეურნეობაში გაიზარდა 46 პროცენტიდან (1931 წელს) 58,4 პროცენტამდე 1932 წელში. მშრომელ გლეხურ მეურნეობის მნიშვნელოვანი მასა გაერთიანდა კოლმეურნეობებში და ჩამოყალიბდა ათეული საბჭოთა მეურნეობანი. შეიქცალა და წარმატებით იცვლება სოფლის მეურნეობის შინაგანი სტრუქტურა, სპეციალურ და ტექნიკურ კულტურების ხვედრითი წონის გადიდების ნიშნის ქვეშ, რისთვისაც ფრიად ხელსაყრელი პირობები არსებობს საქართველოში და რომელთა განვითარებაც აუცილებელია როგორც საქართველოს, ისე მთელი საბჭოთა კავშირისათვის.

მრეწველობისა და განსაკუთრებით მძიმე მრეწველობის განვითარების დარგში ცეკამ გამოასწორა ძველი ხელმძღვანელობის შეცდომები. მან მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოახდინა სტალინის ექვსი ისტორიული პირობის ბოლშევიკურად გატარების საქმეში. ამუშავებულ იქნა მთელი რიგი ინდუსტრიის გიგანტები: რიონჰესი, ზესტაფონის ფერომარგანეცის ქარხანა, სურამის საულელტეხილო რკინისგზის ელექტროფიკაცია, კასპის ცემენტის ქარხანა, ქუთაისის საკონსერვო ქარხანა და სხვ. გაიშალა საქნავთის მუშაობა, ქვანახშირ-მარგანეცის ამოღების საქმე და სხვა. პარტიამ შესძლო მუშათა კლასის დარაზმვა ინდუსტრიის საპასუხისმგებლო კონკრეტულ ობიექტებზე, რითაც უზრუნველყო იმ გარღვევების აღმოფხვრა, რომელთაც ადგილი ჰქონდა ამ ორი წლის წინათ. თუ წინათ საქართველოს არც კი დაესიზმრებოდა მანქანა-იარაღების მშენებელი წარმოება, ახლა ჩვენ გვაქვს საკმაოდ განვითარებული სამანქანათმშენებლო ქარხნები, რომელნიც ამზადებენ მრეწველობისა და სოფლის

მეურნეობის სპეციალურ დარგებისათვის ისეთ მანქანა-იარაღებს, რაც უწინ უცხოეთიდან შემოგვქონდა.

გაიშალა ახალი ელსადგურების მშენებლობა, ფართოვდება უკვე ამუშავებული ელსადგურები, რის გამოც ჩვენ გვაქვს ენერგეტიული ბაზის განუწყვეტელი ზრდა. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ენერგეტიული ბაზა მაინც ჩამორჩება მრეწველობის სხვა დარგების განვითარებას და განვიცდით ელექტროენერგიის ნაკლებობას. „მშენებლობის უმნიშვნელოვანესი ობიექტები... მნიშვნელოვნად ლიმიტირდებიან ელექტრომშენებლობის მოცულობით და ტემპებით“ (ბერია). ამიტომ ერთ-ერთი საბრძოლო ამოცანაა ელექტრომშენებლობის შემდგომი გაშლა და საერთოდ ენერგეტიული ბაზის ზრდა, რისთვისაც საქართველოს უდიდესი ბუნებრივი პირობები მოეპოვება დაუშრეტელი თეთრი ნახშირის სახით.

საქ. ბოლშევიკების ცეკას სისტემატიური ოპერატიული ხელმძღვანელობის საფუძველზე ჩვენ მნიშვნელოვანი გარდატეხა გვაქვს მძიმე მრეწველობის სხვა დარგების და მსუბუქი ინდუსტრიის წლიური გეგმების შესრულებაში. უკვე მეორე ხუთწლიდის პირველ წელს, როდესაც განსაკუთრებული სიმწვავეთ სდგას ახალი ტექნიკის ათვისებისა და ხარისხობრივი ზრდის საკითხი, მთელმა რიგმა მოწინავე ფაბრიკა-ქარხნებმა ბოლშევიკურად გაშალეს ბრძოლა სტალინის ექვსი პირობის განხორციელებისათვის. შეაფასეს ახალი მშენებლობის პათოსი ახლად აშენებული საწარმოების ათვისების პათოსით და მიაღწიეს უდიდეს გამარჯვებებს საწარმოო-საფინანსო გეგმების შესრულების საქმეში, შეასრულეს რა გადაჭარბებით გეგმები როგორც ხარისხობრივი, ისე რაოდენობრივი მაჩვენებლებით (ორჯონიკიძის სახ. ქარხანა, 26 კომუნარის სახ. ქარხანა და სხვები).

მიუხედავად მიღწევებისა, მრეწველობის მთელი რიგი დარგების მუშაობა (სატყეო მრეწველობა, ქვანახშირის, საამშენებლო მასალების წარმოება, ტრანსპორტი, მარგანეცი, მსუბუქი ინდუსტრიის ცალკე ობიექტები და სხვა) ჯერ კიდევ მთლიანად ვერ გარდაიქმნა სტალინის ექვსი პირობის საფუძველზე. ადგილი აქვს სამუშაო ძალის დიდ დენადობას, გათანაბრებისა და გაუპიროვნების ელემენტებს და არასაკმაოა ენტუზიაზმი ახალი ტექნიკის და ახალი საწარმოების ათვისების საქმეში, რის გამოც გეგმების შესრულება ჩამორჩება როგორც ხარისხობრივი, ისე რაოდენობრივი მაჩვენებლების მიხედვით: ეს ჩამორჩენა განსაკუთრებით შესამჩნევი იყო 1933 წლის პირველ და მეორე კვარტალში (მარგანეცი, სატყეო მრეწველობა და სხვა). მაგრამ საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას და ა.კ. სამხარეო კომიტეტის მიერ მიღებულ ბოლშევიკურ ღონისძიებათა საფუძველზე მესამე და მეოთხე კვარტალისათვის ჩვენ მიაღწიეთ მნიშვნელოვან გარდატეხას გეგმების შესრულების საქმეში. განსაკუთრებით სარკინისგზო ტრანსპორტის გაჯანსაღების საქმეში უდიდესი როლი ითამაშა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკასა და სახკომსაბჭოს იელისის დადგენილებამ და პოლიტგანყოფილებების მოწყობამ, რომელნიც ბოლშევიკურად შეუდგნენ ტრანსპორტის მუშაობის გარდაქმნას ზემოხსენებულ დადგენილებათა საფუძველზე.

ამხ. სტალინის ექვსი პირობის გატარებისათვის ბოლშევიკური ბრძოლის შემდგომი გაშლა, ახალი საწარმოების და ახალი ტექნიკის დაუფლებისათვის

მასების ინიციატივის ლენინური დარაზმვა, მრეწველობის ყველა დარგებში მაღალი ხარისხობრივი მაჩვენებლებისათვის სოცშეჯიბრების და დამკერელობის ახალი აზვირთება, კლასობრივი მტრების და ყოველი ჯუორის ოპორტუნისტების წინააღმდეგ ბრძოლის კიდევ უფრო გამახვილება,—აი საქართველოს პარტორგანიზაციის ცენტრალური ამოცანა, რომლის გადაჭრაც უზრუნველყოფს უკლასო სოციალისტური საზოგადოების აშენების ხუთწლედის მეორე წლის დავალებათა ბოლშევიკურად შესრულებას.

საკ. კ. პ. (ბ) ცეკა 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებაში აღნიშნავდა, რომ „ა-კ. სამხარეო კომიტეტისა და ნაცკომპარტიების ცენტრალური კომიტეტების მუშაობაში დაშვებულია სერიოზული პოლიტიკური შეცდომები, რომელთაგან ძირითადია შეცდომა გლეხობის საკითხში... ა-კ. სამხარეო კომიტეტმა და ნაცკომპარტიების ცენტრალურმა კომიტეტებმა, გაშალეს რა მნიშვნელოვანი მუშაობა სოფლის მეურნეობის სოცრეკონსტრუქციის დარგში, აიღეს უმთავრესად საქმის ტექნიკური მხარე და ვერ უზრუნველყვეს გლეხობაზე სწორი ხელმძღვანელობა“. ეს მითითება უაღრესად საპასუხისმგებლო ამოცანას აყენებდა ახალი ხელმძღვანელობის წინაშე. აუცილებელი იყო დაშვებული შეცდომების დაუყოვნებლივ გამოსწორება, ოპერატიული ხელმძღვანელობის გაშლა, კოლმეურნე და ღარიბ-საშუალო გლეხობის დარაზმვა დასახული საბრძოლო ამოცანების გადასაჭრელად.

საქართველოს პარტორგანიზაციამ ლენინური ცეკას ხელმძღვანელობით შესძლო დაშვებული შეცდომების ბოლშევიკური გამოსწორება და დარაზმვა პარტიული ძალები დასახული ამოცანების გადასაჭრელად. მობილიზებულ იქნა პასუხისმგებელი ამხანაგების მთელი არმია სოფლად სმუშაოდ, ჩამოყალიბდა პოლიტგანყოფილებანი და გაიშალა კონკრეტულ-ოპერატიული ხელმძღვანელობა, რამაც „გადამწყვეტი როლი ითამაშა კოლმეურნეობების სამეურნეო-პოლიტიკურ განმტკიცებაში“ (ბერია). ღარიბ-საშუალო გლეხურ მასებზე ლენინურ-სტალინური ხელმძღვანელობის განმტკიცებასთან ერთად პარტიამ გაშალა ბოლშევიკური ბრძოლა კლასობრივი მტრებისა და ოპორტუნისტული შეცდომების წინააღმდეგ; ძირითადად გაწმინდა კოლმეურნეობანი ანტისაბჭოთა ელემენტებისაგან და დარაზმვა საკოლმეურნეო აქტივი ყოველდღიური კონკრეტული ამოცანების გადასაჭრელად.

ინდუსტრიალიზაციის სფეროში ძილწეულმა წარმატებებმა დააჩქარეს სოფლის მეურნეობის სოციალისტური გარდაქმნის პროცესი და საშუალება მოგვცეს მოგვეხდინა გარდატეხა სოფლის მეურნეობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების ზრდის საქმეში.

შეიცავდა სოფლის მეურნეობის შინაგანი სტრუქტურა და საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების განმტკიცებასთან ერთად ჩვენ შევსძელით ტექნიკური კულტურების მნიშვნელოვანი განვითარება, რაზედაც მიგვითითებდა საკ. კ. პ. (ბ) ცეკა და ამხ. სტალინი. ამავე დროს ეს ზრდა მიმდინარეობდა არა ხორბლეულ კულტურების მექანიკური გამოდენის ხაზით, არამედ ახალი მასივების ათვისების და ტექნიკური სპეციალური კულტურების რაციონალური დანერგვის მიმართულებით, რომელთა რენტაბელობაში უკვე დავარწმუნეთ

კოლმეურნე და მშრომელი ერთპიროვნული გლეხობა, და ისინი მტკიცედ დავრახმეთ ტექნიკური კულტურებისათვის ბოლშევიკური ბრძოლის დროშის ქვეშ. ჩაის ფართობი 1931 წელთან შედარებით მარტო 1932 წელში 65 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო ციტრუსების საერთო სივრცე პირველი ხუთწლიდის განმავლობაში ექვსჯერ გადიდდა. ამასთან ერთად ხაზგასასმელია ის გარემოება, რომ ტექნიკურ სპეციალურ და განსაკუთრებით კი ჩაის კულტურების ზრდა მიდის უმთავრესად საბჭოთა მეურნეობების და კოლმეურნეობების ხაზით. ეს ზრდა არ ყოფილა მარტო ფართობების გადიდება, არამედ ჩვენ შევსძელით აგრეთვე აგრო-ტექნიკურ ღონისძიებათა ფართოდ გატარება, გავაუმჯობესეთ ჩაის პლანტაციების მოვლა, ახალ ჩაის პლანტაციებისათვის ნიადაგის სათანადოდ შემზადება. ამ ღონისძიებათა საფუძველზე ჩაის პლანტაციები საგრძნობლად განმტკიცდა და მოსავლიანობაც მნიშვნელოვნად გაიზარდა. ასევე თვალსაჩინოდ გაიზარდა თამბაქოს მოსავალი, ციტრუსების მოსავლიანობა და სხვა. მიუხედავად ტექნიკურ და სპეციალურ კულტურების მოსავლიანობის ზრდისა, მაინც მათი მოსავლიანობა უაღრესად დაბალია: ამიტომ ჩვენი ცენტრალური საბრძოლო ამოცანა დავრახმეთ მთელი ძალები ტექნიკური კულტურების მოსავლიანობის ასაწევად და საუკეთესო ხარისხის პროდუქციის მისაღებად, რაც აგრეთვე შეთავსებული უნდა იქნეს სათანადო კულტურების ფართობების გვემიან ზრდასთან, რათა შევსძლიოთ არსებულ რეალურ შესაძლებლობათა სრული გამოყენება და დავაძაყოფილოთ საბჭოთა კავშირის მშრომელი მოსახლეობის მზარდი მოთხოვნილება.

კოლმეურნეობის ორგანიზაციულ-სამეურნეო განმტკიცებასთან ერთად ჩვენ შევსძელით კოლექტივიზაციის შემდგომი გაშლა. მარტო 1933 წელში კოლექტივიზაციის პროცენტი 36,1-დან 39 პროცენტამდე გაიზარდა. ამასთან ერთად დიდი ნაბიჯი იქნა გადადგმული სოფლის მეურნეობის მანქანა-იარაღებით შეიარაღების საქმეში. სამანქანო-სატრაქტორო სადგურების რიცხვმა 30-ს მიაღწია და საქართველოს კოლმეურნეობების საბჭოთა მეურნეობები უკვე მომარაგებული არიან 1500-მდე ტრაქტორებით და სხვა სას.-სამეურნეო იარაღებით. საქ. კ. პ. (ბ) ცეკამ ბოლშევიკურად გარდაქმნა სოფლად პარტმუშაობა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკასა და ც. ს. კომისიის იანვრის (1933 წელი) პლენუმის დადგენილების საფუძველზე, უზრუნველყო კადრების სწორი შერჩევა, ჩამოაყალიბა პოლიტიგანყოფილებანი და გაშალა მათი მუშაობა მუშათა კლასის უდიდესი ბელადის — ანს. სტალინის იმ ლოზუნგის ბოლშევიკურად განხორციელებისათვის, რომელიც მდგომარეობს მასში, რომ „გადავაქციოთ ყველა კოლმეურნეობანი ბოლშევიკურ კოლმეურნეობებად, ხოლო ყველა კოლმეურნეი შეძლებულებად“. ჩატარებულმა ბრძოლამ უკვე მოგვცა პირველი შედეგი: მოსავლიანობა 1933 წელში 25—30 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო კოლმეურნეთა შრომა დღეების ანაზღაურება მარტო ხორბლეულით ბევრ რაიონებში ერთი-ორად გადიდდა წარმანდელთან შედარებით. კოლმეურნეთა საკმაოდ დიდი მასა პატიოსანი და მუყაითი შრომის საფუძველზე უკვე გადაიქცა შეძლებულად და მან დიდათ გააუმჯობესა თავის მატერიალურ-კულტურული მდგომარეობა.

მიუხედავად ამ უდიდესი მიღწევებისა, სოფლის მეურნეობის დარგში ჩვენ წინ სდგას კიდევ უფრო საპასუხისმგებლო ამოცანები: ტექნიკის და აგრო-ტექნიკის ათვისება, კლასობრივი მტრების საბოლოო განადგურება, კოლ-მეურნეობათა შემდგომი ორგანიზაციული და სამეურნეო განმტკიცება და სამანქანო-სატრაქტორო სადგურების და საბჭოთა მეურნეობების მუშების ბოლშევიკური დარაზმვა, კოლმეურნეთა სოციალისტურად აღზრდა და მათი შრომის სწორი ორგანიზაცია, რათა უზრუნველყოფილ იქნას სოფლის მეურნეობის დარგში მეორე ხუთწლედის ცენტრალური ამოცანის—მოსავლიანობის გადიდების—შესრულება. სწორედ ამ ამოცანების ბოლშევიკურად გადაწყვეტისათვის უნდა დაირაზმოს სოფლად მომუშავე პარტოგანიზაციები, ხოლო მათი ხელმძღვანელობით კოლმეურნეები და მშრომელი მასები.

ინდუსტრიალიზაციის დარგში მიღწეულმა წარმატებებმა და სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციის სფეროში მოპოვებულმა გამარჯვებებმა უზრუნველყვეს მუშათა კლასის და მშრომელი მასების მატერიალურ-კულტურულ მდგომარეობის განუწყვეტელი ზრდა. პარტიამ უდიდესი მუშაობა ჩაატარა მუშათა კლასის მომარაგების ბოლშევიკურად მოწყობისა და მომარაგებელი ორგანიზაციების მუშაობის გარდაქმნისათვის. გაიშალა საბჭოთა ვაჭრობა და მისი ცალკე არხები—საკოლმეურნეო ვაჭრობა, კოოპერაცია, საბჭოთა ვაჭრობა, რამაც კიდევ უფრო განამტკიცა საწარმოო კავშირი ქალაქსა და სოფელს შორის და სწრაფად წავიდა წინ მუშათა კლასის და მშრომელი გლეხობის მომარაგების საქმე.

მაგრამ ჯერ კიდევ ჩვენ ვერ ვაკმაყოფილებთ სათანადოდ მუშათა კლასისა და კოლმეურნე გლეხობის მზარდ მატერიალურ-კულტურულ მოთხოვნილებებს. ჩვენი სავაჭრო და მომმარაგებელი ორგანიზაციების მუშაობა არაა გარდაქმნილი, ჯერ კიდევ ახერხებენ კლასობრივი მტრები ამ ორგანიზაციების ცალკე რგოლებში შეძრომას, ცდილობენ მათი მუშაობის დეზორგანიზაციას. ამიტომ ერთ-ერთი საბრძოლო ამოცანაა სავაჭრო და მომმარაგებელი ორგანიზაციების მუშაობის ბოლშევიკური გარდაქმნა, კლასობრივი და პარტიული სიფხიზლის მეტი გამაზვილება და მუშებისა და მშრომელი გლეხობის მატერიალურ-კულტურული მდგომარეობის შემდგომი გაუმჯობესება.

საქ. კ. პ. (3) ცეკას ბოლშევიკური ხელმძღვანელობით ჩვენ უდიდეს წარმატებებს მივაღწიეთ კულტურული მშენებლობის ფრონტზე. შემოღებულ იქნა პირველდაწყებითი საყოველთაო სავალდებულო სწავლება, გაიშალა პოლიტექნიკური განათლება, ჩატარდა უმაღლეს სასწავლებლების რეორგანიზაცია 1932 წლის 19 სექტემბრის საქ. ცაკის დადგენილებათა საფუძველზე. გაიზარდა ხარისხობრივად და რაოდენობრივად პედაგოგთა მომზადება. უდიდესად წაიწია წინ ფორმით ნაციონალურმა, ხოლო შინაარსით ინტერნაციონალურმა კულტურამ. განმტკიცდა კავშირი მოძვე რესპუბლიკებთან და გაიშალა ხელოვნების, ლიტერატურის, თეატრის და სხვა ფრონტებზე შემოქმედებითი მუშაობა. პარტიამ სასტიკი ბრძოლა გააჩაღა იდეოლოგიურ ფრონტზე ყოველი ჯურის ანტიმარქსისტულ-ანტილენინური იდეოლოგიის წინააღმდეგ. სტალინის ისტორიული წერილის მიზითვებითა საფუძველზე ცეკამ ბოლშევიკურად დაარტყა

მენშევიკურ, ნაციონალისტურ კონტრრევოლუციურ-ტროცისტულ, მემარჯვენე და „მემარცხენე“ ოპორტუნიისტულ თეორიებს და თეორეტიკოსებს; ამხილა მათი კონტრრევოლუციური გაიძეურული მახინაცეები და გააშავილა პარტიული და პატიოსანი უპარტიო მასების ყურადღება მარქსისტულ-ლენინური თეორიის სიწმინდის დასაცავად, კლასობრივად მტრული იდეოლოგიის საბოლოოდ გასა-
ნადგურებლად.

მაგრამ უკლასო სოციალისტურ საზოგადოების აშენება არ მიმდინარეობს კლასობრივი ბრძოლის ჩაქრობის ხაზით, პირიქით. იგი სწარმოებს გააფთრებული კლასობრივი ბრძოლის გზით როგორც პრაქტიკაში, აგრეთვე თეორიაში.

ამ მხრით განსაკუთრებით მაგალითის მაჩვენებელია უკრაინის კონტრრევოლუციური ნაციონალიზმის ბრძოლა საბჭოთა უკრაინის და საბჭოთა კავშირის ერთა ძმური კავშირის წინააღმდეგ. ცხადია, რომ ჩვენ კიდევ უფრო უნდა გავამაზილოთ კლასობრივი სიფხიზლე, გადაჭრით ვამხილოთ ყოველგვარი გადახრები პარტიის გენერალურ ხაზიდან და დავრბამოთ მასები მათ წინააღმდეგ ბრძოლაში.

საქ. კ. პ. (ბ) ცეკა თავის დადგენილებაში 1931 წლის 31 ოქტომბერს მიუთითებდა კომუნისტების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის სისუსტეზე და აყენებდა ჩვენს წინაშე საბრძოლო ამოცანებს. საქ. კ. პ. (ბ) ცეკამ ბოლშევიკური ბრძოლა გაშალა პარტიის წევრ-კანდიდატების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის გარდაქმნის საქმეში და უკვე უზრუნველყოფამ ფრონტზე ძირფესვიანი გარდატეხა. პარტისწავლების ქსელში გაერთიანებულია პარტიის წევრ-კანდიდატების თითქმის მთელი რაოდენობა. აიწია სწავლების ხარისხმა და პროპაგანდისტების კადრში მუშების და კოლმეურნეების პროცენტმა. გაიზარდა პარტიის წევრ-კანდიდატების იდეოლოგიური დონე და მათი ბოლშევიკური გამოპრძმედილობა. საქ. პარტორგანიზაცია მნიშვნელოვნად განმტკიცდა და იგი ბოლშევიკურად ემზადება პარტიის წმენდის ჩატარებისათვის.

საქართველოს პარტორგანიზაციამ ცეკას და ა/კ. სამხარეო კომიტეტის ბოლშევიკური ხელმძღვანელობით უდიდეს წარმატებებს მიაღწია საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებათა რეალიზაციისათვის ბრძოლაში; მან გამოასწორა ძველი ხელმძღვანელობის მიერ დაშვებული შეცდომები და ბოლშევიკურად გარდაქმნა მუშაობა სოციალისტური მშენებლობის ყველა ფრონტზე.

მე-9 ყრილობისათვის საქ. პარტორგანიზაცია მტკიცედაა დარაზმული თავის ბოლშევიკურ ცეკასა და ა/კ. სამხარეო კომიტეტის გარშემო. მე-9 ყრილობის შედეგად იგი კიდევ უფრო გააძლიერებს ბრძოლას ლენინური ცეკას და პარტიის საყვარელი ბელადის, ამხ. სტალინის ხელმძღვანელობით მეორე ხუთწლედის ამოცანების გადასაჭრელად.

საქართველოს სოფლის მეურნეობა პარტიის მე-9 ყრილობისათვის

ლენინის სახელოვანი კომუნისტური პარტია უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობის გამარჯვებებით ხვდება მე-17 ყრილობას, როგორც ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის, ისე სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციის საქმეში. აშენდა მეტალურგიის, ენერგეტიკის, ქიმიის და მანქანათმშენებლობის უდიდესი გიგანტები, რომელთაგანაც ბევრმა ევროპის ტექნიკას გაუსწრო. მანქანათმშენებლობის მხრივ საბჭოთა კავშირმა მეორე ადგილი დაიკავა, ხოლო სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის მხრივ კი — პირველი ადგილი. ასიათასობით ტრაქტორები და რთული სასოფლო-სამეურნეო მანქანები მუშაობენ ამჟამად სოციალისტურ მიწებზე. 200,000 ტრაქტორი — ასეთია 1933 წელში სატრაქტორო პარკის ძალოვნება.

სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციის საფუძველზე, ქალაქის და სოფლის საწარმოო კავშირის და სოციალისტური ქალაქის მხრივ სოფლის მიმართ მატერიალური, ორგანიზაციული და პოლიტიკური დახმარებით საბჭოთა კავშირი მთელ მსოფლიოში მოწინავე, უმსხვილესი სოციალისტური მიწათმოქმედებისა და მესაქონლეობის ქვეყნად გადაიქცა. შექმნილია 5 ათასი საბჭოთა მეურნეობა. 200 ათასზე მეტ კოლმეურნეობაში გაერთიანებულია გლეხობის 65 პროცენტამდე და ნათეს ფართობის ოთხმეხუთედზე მეტი სოციალისტურ სექტორს ხვდება.

ამრიგად პრაქტიკამ ურყევად დამტკიცა პარტიის ლენინური ხაზის სისწორე ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციისა და სოფლის მეურნეობის სოციალისტურ რეკონსტრუქციის საქმეში. ამავე პრაქტიკამ უღმრთოდესად დაამსხვრია როგორც გამარჯვენთა შეხედულება ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის შესახებ და სოფლის მეურნეობის განვითარებაზე, ისე „მემარცხენეებისა“ და კონტრრევოლუციურ ტროცკიზმის ავანტიურისტული თეორია ზემოხსენებულ საკითხებზე. საკოლმეურნეო წყობილებამ საბოლოოდ გაიმარჯვა, მოახდინა ძირითადად კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაცია მთლიანი კოლექტივიზაციის საფუძველზე. „ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს წარმატებას, რომლითაც ჩვენი პარტია ხვდება მე-17 ყრილობას, წარმოადგენს ლენინური ნაციონალური პოლიტიკის უდიდესი გამარჯვება. არასოდეს ასე თვალსაჩინო არ ყოფილა ნაციონალურ საბჭოთა რესპუბლიკების ნამდვილი აყვავება, სწრაფი და შეუჩერებელი ზრდა, ოდესღაც ჩამორჩენილი, დაჩაგრული, ცარიზმისა და კაპიტალიზმის მიერ ჩახშობილი ეროვნებანი დღეს სოციალისტური საზოგადოების მოწინავე მშენებელთა რიგებში დგანან. ისინი,

როგორც საბჭოთა კავშირის ხალხთა დიადი ოჯახის სრულუფლებიანი წევრები, სულ ახალ-ახალ სიმაღლეებს იპყრობენ“ („პარადა“-ს მოწინავედან). საქართველო, რომელიც წინათ ცარიზმის კოლონიალური ძარცვის ასპარეზს წარმოადგენდა და რომელიც შემდეგ მენშევიკებმა განადგურების პირამდე მიიყვანეს, გადაიქცა საბჭოთა კავშირის მოწინავე სოციალისტურ განაპირა მხარედ. საბჭოთა ხელისუფლებამ, რომელმაც მემკვიდრეობით მიიღო განადგურებული სოფლის მეურნეობა, შედარებით მოკლე დროში შესძლო უაღრესად განევითარება—სოფლის მეურნეობის საწარმოო ძალები.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების საქმეში სრულიად განსაკუთრებული როლი ითამაშა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებამ საქ. კ. პ. (ბ) ა/კ. სამხარეო კომიტეტის და საქართველოს, აზერბეიჯანის და სომხეთის კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტების მოხსენების გამო. საქართველოს პარტორგანიზაციამ მისი ლენინური ცეკას მეთაურობით, რომელსაც გამოცდილი ბოლშევიკი—ამხ. ბერია ხელმძღვანელობს, უდიდესი მუშაობა ჩაატარა როგორც იმ შეცდომების გამოსასწორებლად, რომელნიც საქართველოს ძველი პარტიული ხელმძღვანელობის მიერ იქნენ დაშვებული, და „რომელთაგანაც მთავარი იყო შეცდომები გლეხთა საკითხში“, ისე იმ რთული ამოცანების გადასაჭრელად, რომელნიც საქართველოს პარტორგანიზაციების წინაშე—სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარების გზების შესახებ დასახა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას ხსენებულმა დადგენილებამ და პირადად ამხ. სტალინმა. ამჟამად საქართველოში არის 3481 კოლმეურნეობა, რომელშიც გაერთიანებულია ღარიბ და საშუალო გლეხთა 40 პროცენტამდე; ზოგიერთ რაიონებში გატარებულია მთლიანი კოლექტივიზაცია. შექმნილია 257 საბჭოთა მეურნეობა 290 ათას ჰექტარ მიწის ფართობზე. მათ შორის ჩაის საბჭოთა მეურნეობებია—18, სუბტროპიკულ კულტურების—19, ტექნიკურ კულტურების—44, მევენახეობის—48, მეცხოველეობის—39 და სხვა.

კოლმეურნეობებში და საბჭოთა მეურნეობებში გაბატონებული ადგილი დაიკირეს ძირითად სპეციალურ და ტექნიკურ კულტურების რაიონებში (ჩაი, ბამბა, თამბაქო, შაქრის ქარხალი და სუბტროპიკული კულტურები), რაც საშუალებას იძლევა საქართველოს მდიდარ ბუნებრივ შესაძლებლობათა ფართოდ გამოყენებისა და ძვირფას სპეციალურ და ტექნიკური კულტურების განვითარებისათვის.

მოწყობილია 27 სამანქანო-სატრაქტორო სადგური, ნაცვლად სამისა 1931 წელში, რაც უმნიშვნელოვანეს ცენტრებს წარმოადგენს კოლექტიური მეურნეობის ორგანიზაციის საქმეში უახლეს მანქანების ტექნიკის საფუძველზე. სამანქანო-სატრაქტორო სადგურები მომსახურეობას უწყევენ საკოლმეურნეო ნათესების ერთ მესამედზე მეტს და მათ განუზომლად გაადიდეს თავიანთი როლი კოლმეურნეობათა ორგანიზაციულ-სამეურნეო განმტკიცების საქმეში, ხოლო სამანქანო-სატრაქტორო სადგურების პოლიტგანყოფილებების მოწყობის შემდეგ ისინი უმნიშვნელოვანეს ორგანიზაციულ პოლიტიკურ ცენტრად გადაიქცნენ სოფლად.

თუ პირველი ხუთწლედის დასაწყისში საქართველოს სოფლის მეურნეობაში გაუმჯობესებული მანქანა-იარაღების ცოტად თუ ბევრად მნიშვნელოვან როლზე ლაპარაკიც კი არ ღირდა, დღეს საქ. სოფლის მეურნეობაში მუშაობს 1300 ზე მეტი ტრაქტორი 22 ათასზე მეტი ცხენის ძალით, 48 კომბაინი და სხვა; ჩვენ აღარ ვლაპარაკობთ უკვე გუთანზე (60 ათასამდე ცალი), რომელმაც მთლიანად შეცვალა მამა-პაპური კავი, და სხვა მრავალ მანქანა-იარაღზე, როგორცაა რკინის ფარცხი (23 ათასი), კულტივატორი (16 ათასი), ტრიერი და სხვა. და ყველაფერი ეს იმ დროს, როცა სულ ახლო წარსულში საქართველოში გლეხური მეურნეობის ნახევარზე მეტი მოკლებული იყო მუშა-საქონელს და სას.-სამ. იარაღებს და სოფლის მეურნეობაში კავი და ნამგალი ბატონობდა.

საქართველოს სოფლის მეურნეობამ მარტო პირველ ხუთწლედში მიიღო 15 მილიონ მანეთამდე ღირებულების სხვადასხვა სას.-სამეურნეო მანქანა-იარაღი და ამრიგად, თუ პირველი ხუთწლედის დასაწყისში სხვადასხვა იარაღ მანქანების სახით დაბანდება 1 ჰექტარზე 4 მანეთზე ნაკლებს უდრიდა, ახლა ეს დაბანდება დაახლოებით ოც მანეთს შეადგენს.

საქ. პარტორგანიზაციებმა დიდი მუშაობა ჩაატარეს აგრეთვე საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას აღნიშნული დადგენილების განხორციელების საქმეში იმის შესახებ, რომ „ცენტრალურ-ამოცანას, რომელზედაც დამოკიდებულია ა/კ. სოფლის მეურნეობის ტექნიკური რეკონსტრუქციის წარმატება, წარმოადგენს წყლის მეურნეობა, რომელიც ვიწრო ადგილად გადაიქცა სოფლის მეურნეობის სისტემაში“. უკანასკნელი წლების განმავლობაში აღაზნის ველზე გაყვანილია არხი 92 კილომეტრის მანძილზე, რომელიც უკვე რწყავს 29 ათას ჰექტარ მიწას; ხოლო დამთავრების შემდეგ მორწყავს 44 ათას ჰექტარს. გაყვანილია აგრეთვე ტირიფონის ველზე 52 კილომეტრის სიგრძის არხი, რომელიც 26 ათას ჰექტარ ფართობს რწყავს, შემდეგ, სამგორის ველის მორწყვა, ქობულეთის ქაობების ამოშრობა, ბორჩალოს სარწყავი სისტემის რეკონსტრუქცია და სხვა, რის შედეგადაც სარწყავი მიწის ფართობი მარტო უკანასკნელ ორი წლის განმავლობაში გადიდდა 34 ათასი ჰექტარით. სულ წყალთა მეურნეობის ხაზით (კოლხიდის ჩათვლელად) დაბანდებულია პირველ ხუთწლედში 25 მილიონი მანეთი, რომლიდანაც 8 მილიონი მარტო 1932 წელზე მოდის. ამას გარდა 1933 წლის 3 კვარტალში დაბანდებულია 5 მილიონი მანეთი.

გარდა ამისა ფართოდაა გაშლილი მუშაობა უდიდესი პრობლემის გადასაქრელად—კოლხიდის ქაობების ამოსაშრობად. ეს უკანასკნელი საქართველოს შემატებს 214 ათ. ჰექტარ სუბტროპიკულ კულტურებისათვის გამოსადეგ მიწას. კოლხიდის ქაობის ამოშრობაზე პირველ ხუთწლედში დაბანდებულია ათ მილიონ მანეთზე მეტი, რომლიდანაც 6 მილიონი დახარჯულია 1932 წელში, ხოლო 1933 წელში დაბანდება რვა მილიონ მანეთს აღემატება.

სოფლის მეურნეობის სოციალისტურმა რეკონსტრუქციამ და მისმა ტექნიკურმა შეიარაღებამ უზრუნველყო სოფლის მეურნეობის საწარმოო ძალთა არაჩვეულებრივად სწრაფი ზრდა. ეს ზრდა, პირველყოვლისა, ნათეს ფართობის გადიდებაში გამოიხატა. 1933 წელში ნათეს ფართობმა 944 ათას ჰექტარს მიიღწია, რაც ერთი მესამედით აღემატება ომის წინა დროინდელს. ორჯერ მე-

ტია მენშევიკების დროს არსებულზე და 110 ათასი ჰექტარით მეტი 1931 წელთან შედარებით.

მსხვილი სოციალისტური მეურნეობის გამარჯვებამ უზრუნველყო აგრეთვე ნათესი ფართობის აგრო-საწარმოო სტრუქტურის შეცვლა. ფართოდ გავრცელდა სპეციალური და ტექნიკური კულტურები, რომელთა განვითარებისათვისაც ხელსაყრელი ბუნებრივ-კლიმატური პირობებით ასე მდიდარია საქართველო.

იმ დამოუკიდებლობაში, რომელიც საბჭოთა კავშირმა მოიპოვა ბამბის საქმეში, საქართველოსაც თავის წილი მიუძღვის. ბამბის საერთო ფართობი თითქმის ორნახევარჯერ აღემატება ომის წინადროინდელს:—8 ათ. ჰექტარიდან 1913 წ. (მენშევიკების დროს სრულიად აღარ ითესებოდა), ბამბის ნათესი 1933 წელში გაიზარდა 18,6 ათას ჰექტარამდე, 1931 წელს კი დაითესა 20,9 ათასი. ბამბის ნათესი შემცირდა ათას ჰექტარზე მეტით უმთავრესად ალანის საბჭოთა მეურნეობის, რომელიც მარცვლეულის საბჭოთა მეურნეობად გადაკეთდა, და აგრეთვე დასავლეთ საქართველოს ურწყავი რაიონების ხარჯზე. სამაგიეროდ გატარებულ იქნა მთელი რიგი აგროტექნიკური ღონისძიებანი, რომელნიც მართულია ბამბის მოსავლიანობის გადიდებისაკენ (მებაზეობის ყველა კოლმეურნეობას ემსახურებიან სამანქანო-სატრაქტორო სადგურები, ბამბის ნათესების საგრძნობ ფართობზე ტარდება კულტივაცია; ბამბის სათესი ფართობიდან 1933 წელში მოხსნული იყო მძრალად 13 ათასი ჰექტარი, ნაცვლად 6,8 ათასი ჰექტარისა 1931 წელს; გატარებულ იქნა სახაზო რწყვა (არატი) 6 ათას ჰექტარზე, 1200 ჰექტ. ნაცვლად 1931 წ.; მებაზეობის 130-მდე კოლმეურნეობაში დაინერგა თესლთა ბრუნვა; შეუდარებლად გაუმჯობესდა ბამბის დამუშავების ხარისხი, სარეველა ბალახების წინააღმდეგ ბრძოლა და სხვა).

დიდი მიღწევები გვაქვს აგრეთვე თამბაქოს კულტურის განვითარების საქმეში. თამბაქოს ნათესი ფართობი 10,4 ათასი ჰექტარიდან 1913 წ. და 1,5 ათასიდან 1920 წ. 18,5 ათასამდე გაიზარდა. 1931 წელთან (20,1 ათასი) შედარებით თამბაქოს ნათესი ფართობიც შემცირდა ათას ჰექტარზე ცოტა მეტით და ეს მოხდა ჯავახეთის რაიონების ხარჯზე, რომელთაც საეგემო დავალება თამბაქოზე არ ეძლევათ, ხოლო გეგმის გარეშე მათი სამომხმარებლო ნათესი 18,5 ათასში შედის. რამდენიმედ შემცირებას ადვილი ქონდა ფუხაზეთშიაც, სადაც ზოგიერთ კოლმეურნეობაში გაერთიანებულ ერთპიროვნულ მეურნეობაზე თამბაქოს,—ამ უალრესად შრომისტევადი კულტურის,—ნათესი 3 ჰექტარამდე აღწევდა. ამან გამოიწვია თამბაქოს დამუშავების გაუარესება და მოსავლიანობის დაცემა, მით უფრო, რომ ფუხაზეთი ამხადებს საექსპორტო თამბაქოს და თამბაქოს თესვის გეგმა შემცირებულ იქნა. მაგრამ მიუხედავად ფართობის რამდენიმედ შემცირებისა და მიუხედავად იმისა, რომ 1931 წელში თამბაქოს მოსავლიანობისათვის უფრო ხელსაყრელი კლიმატური პირობები იყო, ვიდრე წელს, თამბაქოს საერთო მოსავალი წელს 5 ათასი ცენტნერით მეტი მივიღეთ, ვიდრე 1931 წელს (130 ათასი—125 ათასის ნაცვლად). მოსავლიანობის ასეთ გადიდებათნ ერთად თამბაქოს უკეთესმა მოვლა-დამუშავებამ და თამბაქოს მეურნეობის უკეთ მოწყობამ უზრუნველყო აგრეთვე თამბაქოს ხარისხის გაუ-

მოგზავნება. ამრიგად, ძველი პარტიული ხელმძღვანელობის შეცდომა, რაც ხარისხის ხარჯზე რაოდენობითი მაჩვენებლის გამოკიდებაში გამოიხატა და რომელმაც „მთავარი ყურადღება საქმის ტექნიკურ მხარეს მიაქცია და ვერ უზრუნველყო გლეხობის სწორი პოლიტიკური ხელმძღვანელობა“ (საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ. დად.), გამოსწორებულ იქნა.

შაქრის ქარხალი წინათ სრულიად არ ითვისებოდა. 1931 წელს დაითესა ათასი ჰექტარი, ხოლო 1933 წელს კი ნათესმა 4,3 ათასს მიაღწია. შაქრის ქარხალი ჯერჯერობით ითვისება ქართლის რაიონებში (სტალინის, გორის და კასპის); აგარაში მოწყობილია შაქრის ქარხლის ერთი საბჭოთა მეურნეობა 3 ათას ჰექტარ ფართობზე. დამთავრდა და პირველი პროდუქცია უკვე 1932 წელსივე მოგვცა აგარის შაქრის ქარხანამ, რომელიც მთლიანად ამუშავებს ადგილობრივ შაქრის ქარხალს; გასულ წელს ამ ქარხანამ მოგვცა 326 ტონა შაქრის მზა პროდუქცია, ხოლო 1933 წლისათვის გათვალისწინებულია 4700 ტონა შაქრის გამოშვება.

1933 წელს სოია დაითესა მხოლოდ სიმინდში შეთესვით 100 ათას ჰექტარზე, რაც სუფთა ნათესზე გადაყვანით 25 ათას ჰექტარს უდრის და რაც 120 ათას ცენტნერზე მეტ სოიას მოგვცემს. 1931 წელს კი სოია დაითესა წმინდათ (სიმინდში შეურეულად) 41 ათასი ჰექტარის რაოდენობით, მაგრამ როგორც ამ წლის, ისე სხვა წლების გამოცდილებამაც გვიჩვენა, რომ სოიას მოსავალი მწყრივთაშორის, სიმინდში შეთესილი უკეთეს შედეგს იძლევა, ვიდრე სუფთა ნათესი.

იმ განსაკუთრებული ყურადღების შედეგად, რომელსაც ჩაის და სხვა სუბტროპიკულ კულტურებისადმი ამ უკანასკნელ წლებში საქართველოს პარტორგანიზაციები და კერძოდ მათი ხელმძღვანელი აზ. ბერია იჩენდა, და აგრეთვე საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას რეალური და კონკრეტული დახმარების შედეგად, უდიდესი მიღწევები გვაქვს იმ ამოცანის გადასაჭრელად, რომ „ა/კავკასიამ მეორე ხელწოდებით ძირითადად უნდა დააკმაყოფილოს საბჭოთა კავშირის მოთხოვნილება ჩაის მხრივ.“ 900 ჰექტარიდან ომის წინა დროს, რომელიც მენშევიკების დროს განადგურდა, 1933 წელს ჩაის ფართობმა 34 ათას ჰექტარს მიაღწია. მარტო უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში ახლად გაშენდა 16 ათას ჰექტარზე მეტი ჩაის პლანტაცია. მაგრამ უკანასკნელი ორი წლის მიღწევები ჩაის მეურნეობის მხრივ მარტო ახალ ფართობის გაშენებით როდის მთავრდება, არამედ მთავარ ამოცანად დასახული იყო იმ შეცდომების გამოსწორება, რომელიც ჩაის გაშენების საქმეში ძველმა ხელმძღვანელობამ დაუშვა, არსებულ პლანტაციების აღდგენა, მისი შეკეთება, დაცვა სტიქიურ მოვლენებისაგან, განოყიერება და სხვა მთელი რიგი იმ აგროტექნიკური ღონისძიებების გატარება, რომელიც მოცემულია მეცნიერების მიერ და გასინჯულია პრაქტიკაში, როგორც მოსავლიანობის რაოდენობით და ხარისხობრივად გასაღიდებელი ღონისძიებანი. მოწყობილია ჩაის 15 საბჭოთა მეურნეობა, რომელთა ჩაის პლანტაციების ფართობი 9 ათას ჰექტარს აღემატება. მუშაობს ჩაის 16 ფაბრიკა; გვაქვს ჩაის სამეცნიერო-საგამოკვლეო ინსტიტუტი და სხვა. ყველა ამ ღონისძიებამ, რომელიც ცეკას უშუალო ხელმძღვანელობით ტარდება, უკვე მოგვცა პირველი შედეგი. წელს

ჩაის მწვანე ფოთოლი დამზადებულია 3200 ათას კილოგრამზე მეტი, წინააღმდეგ 1.370 ათასი კილოგრამისა 1931 წელს, ხოლო 2.407 ათასი კილოგრამისა კი— 1932 წელს.

დიდი მიღწევები გვაქვს აგრეთვე ციტრუსოვან კულტურების განვითარების საქმეშიც, თუმცა ეს წარმატებები მხოლოდ დასაწყისს წარმოადგენენ. სულ გაშენებულია ციტრუსები 2.6 ათას ჰექტარზე, რომლიდანაც 2,3 ათასი მანდარინია, დანარჩენი კი ლიმონი და ფორთოხალი. მთელი რიგი ტექნიკურ ღონისძიებათა ჩატარების შედეგად და ც. კ. უშუალო და კონკრეტულ ხელმძღვანელობის შემწეობით მიმდინარე წელს ჩვენ გვაქვს ციტრუსოვან კულტურების ჯერ არნახული მოსავალი (80 მილიონ ცალი ციტრუსოვანი—მანდარინი და სხვ.). მევენახეობაში, უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში ერთგვარი წინსვლა გვაქვს. გარდა იმისა, რომ 2.200 ჰექტარზე გაშენდა ახალი ვენახი, გაშენებულ იქნა აგრეთვე, რაც მთავარია, ამერიკული ჯიშის სადედე 295 ჰექტარზე; ეს კი იმაზე მეტია, რაც 1932 წლამდე გვქონდა. ვინაიდან ახალი ვენახის გაშენებას სარგავი მასალა განსახდრავს, რომელიც წინათ საფრანგეთიდან შემოგვქონდა, ამიტომ ეს დიდი მიღწევაა. მაგრამ ეს ღონისძიება არაა საკმარისი და მევენახეობას, რომელიც ასე დიდწილად წინააღმდეგობას უწევს, თანამშრომლობა საქ. სოფლის მეურნეობაში, ჯერ კიდევ არ ექცევა ჯეროვანი ყურადღება. საქ. სახკომსაბჭოს უკანასკნელი დადგენილება მევენახეობაში დასახულ ღონისძიებათა განხორციელების შესახებ, უნდა გადაიქცეს მევენახეობის რაიონის პარტორგანიზაციების საბრძოლო ამოცანად და ვენახის ახალი ფართობის გაშენებასთან ერთად, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს არსებული ვენახების უკეთეს მოვლა-დამუშავებას, საწამლ-მასალით უზრუნველყოფას და სხვა.

უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში გაშენდა აგრეთვე 3100 ჰექტარი ხეხილის ბაღი და ორიათას ჰექტარამდე თუთის პლანტაცია.

ამრიგად, სპეციალური და ტექნიკური კულტურების განვითარების საქმეში ჩვენ უდიდეს შედეგებს მიაღწიეთ, მაგრამ ეს მიღწევები, როგორც ნათქვამია საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას 1931 წ. 31/X-ს დადგენილებაში, „წარმოადგენს იმ გიგანტურ შესაძლებლობათა გამოყენების მხოლოდ დასაწყისს, რომლებიც მოიპოვება ა/კავკასიის სოფლის მეურნეობის პირობებში საბჭოთა კავშირის უზრუნველყოფად ძვირფას სპეციალური ტექნიკური კულტურებით (ბამბა, ჩაი, რამი, აბრეშუმი, თანბაკო, ციტრუსოვანი ნარგავები, ლიმონი და მანდარინი, მევენახეობა)“. ამ მხრივ ჯერ კიდევ ბევრი რამეა გასაკეთებელი. ასეთია ის საბრძოლო ამოცანა, რომელიც ამჟამად ჩაის რაიონების პარტორგანიზაციების წინაშე სდგას. ჯერ კიდევ დიდი სამუშაოებია ჩასატარებელი ციტრუსოვანი ნარგავების შემდგომი განვითარების მხრივ. საკავშირო სუბტროპიკული კომიტეტის შექმნით ახალი ფურცელი იშლება ჩვენს წინაშე სუბტროპიკული კულტურების განვითარების საქმეში.

მნიშვნელოვანი მიღწევები გვაქვს აგრეთვე სოციალისტური მეცხოველეობის განვითარების საქმეში. ამ მხრივ დიდი როლი ითამაშა საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას და სახკომსაბჭოს 1932 წლის 18/IV დადგენილებამ, რომელმაც ბოლშევიკური გულახდილობით ამხილა უკანასკნელ წლებში ოთხთუხი საქონლის საერთო

რაოდენობის შემცირების მიზეზი, რაც შედეგი იყო პარტიის ძველი ხელმძღვანელობის მიერ გლეხობის საკითხში დაშვებულ შეცდომისა და აგრეთვე ზოგიერთ პარტიულ, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანიზაციების მიერ მეცხოველეობის განვითარების მნიშვნელობის შეუფასებლობისა. აღნიშნულმა დადგენილებამ დასახა სოციალისტური მეცხოველეობის განვითარების შემდეგი გზები, რომლის საფუძველზედაც უკვე საგრძნობი მიღწევები გვაქვს: ცხვრების რიცხვი სამტრედიის საბჭოთა მეურნეობებში ორი წლის განმავლობაში 82 ათასიდან 123 ათასამდე გაიზარდა, ხოლო ღორების რიცხვი მეღორეობის საბჭოთა მეურნეობებში 5 ათასიდან—14 ათასამდე. მეცხოველეობის ყველა სახის საკოლმეურნეო ფერმების რიცხვი 1931 წ. 363-დან 1931 წელში 874-მდე გაიზარდა. ამ ფერმებში გაერთიანებულია 27,2 ათასი მსხვილფეხა რქოსანი საქონელი, 15,8 ათასის ნაცვლად, რომელიც 1931 წელში იყო; ცხვარი—111 ათასი, 86 ათასის ნაცვლად; ღორი—12 ათასი, 3,6 ათასის ნაცვლად. ამას გარდა საკოლმეურნეო ფერმებში გვყავს 1 ათასზე მეტი ცხენი, 8,400 ოჯახი ფუტკარი და ათი ათასამდე ფრთა ფრინველი, რომელიც ორი წლის წინათ სრულიად არ იყო საკოლმეურნეო ფერმებში. საკოლმეურნეო ფერმებმა წელს სახელმწიფოს ჩააბარეს ათას ცენტნერზე მეტი საგაზაფხულო მატყლი, 30 ათას ცენტნერზე მეტი რძე, 6 ათას ცენტნერამდე ცხვრის, ღორის და მსხვილფეხა საქონლის ხორცი და სხვ.

მარტო 1933 წლის პირველ ნახევარში უძროხო კოლმეურნეებს მიეცა შრომადღეების ანგარიშში 243 ხბო, 509 გოჭი და 119 ბატკანი. მიუხედავად ასეთი წარმატებებისა და ცეკას და სახკომსაბჭოს არა ერთი მითითებისა, მეცხოველეობის განვითარების საქმეს საქმად ყურადღებას ჯერ კიდევ არ აქცევენ ყველგან. ამას აშკარა მაჩვენებელია, თუ გვხვდება, ზოგიერთი რაიონის კოლმეურნეობებში მეშა-საქონლის და ზოგიერთ საბჭოთა მეურნეობებში ძირითადი ჯოგის შემცირება. მეცხოველეობის განვითარებისათვის ის მძლავრი ბერკეტი, როგორიცაა ხორცის და რძის დამზადების ახალი კანონი, უძროხო კოლმეურნეობათვის ხბოების და უშობლების გადაცემა აგრეთვე მთელი რიგი სხვა ღონისძიებები, როგორიცაა საქონლის საზამთრო ბინებით უზრუნველყოფა, უბეში და კონცენტრირული საკვების დაჯავშნა, მტკიცე საკვები ბაზის შექმნა და სხვა,—უნდა გახდეს მეცხოველეობის შემდგომი განვითარების უდიდეს ბერკეტად.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის ამ მიღწევებში სრულიად განსაკუთრებული როლი ითამაშა საქ. კ. (ბ) ცეკას 1931 წ. 31 ოქტომბრის დადგენილებამ, რომლის საფუძველზე საქ. პარტორგანიზაციებმა გამოსწორეს ძველი ხელმძღვანელობის მიერ დაშვებული „უალრესად უბეში გადახვევები“ და უდიდესი მუშაობა ჩაატარეს კოლმეურნეობათა სამეურნეო-ორგანიზაციულ და პოლიტიკურად განმტკიცების საქმეში.

კოლმეურნეობების მიმართ ხელმძღვანელობის გაძლიერების და გაუმჯობესების მიზნით სოფლად სამუშაოდ გაიგზავნა გამოზრდილი და საუკეთესო კომუნისტების არმია. მარტო სამანქანო-სატრ. სადგურების და საბჭოთა მეურნეობების პოლიტგანყოფილებებში სახელმძღვანელო სამუშაოებზე რაიონებში გაიგზავნა 150-მდე საუკეთესო მუშაკი, რომლებმაც განსაკუთრებული როლი ითამაშეს საბჭოთა მეურნეობების, სამანქ.-სატრ. სადგ. და კოლმეურნეობების მუშა-

ობის ბოლშევიკურად გარდაქმნის საქმეში. მარტო საქ. მიწსახკომის სისტემის ხაზით ორი უკანასკნელი წლის განმავლობაში სოფლად სამუშაოდ გაიგზავნა 1150 სპეციალისტი უმაღლესი განათლებით. ამავე ორი წლის განმავლობაში მომზადებულ იქნა 2 ათასამდე კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, 6 ათასამდე სხვადასხვა დარგის ბრიგადირი, 3,5 ათასამდე მოანგარიშე, 1500-მდე ტარაქტორისტი. ამას გარდა გადამზადებულ იქნა 45 ათასამდე კაცი კურსკონფერენციებზე და მოკლევადიან კურსებზე.

მასიური კვალიფიკაციის კადრების შემდგომი მომზადების საკითხი მთელი სიგრძე-სიგანით სდგას ჩვენს წინაშე. მარტო ის გარემოება, რომ 1934 წელში ანგარიშწარმოების ორმაგ ამერიკულ სისტემაზე უნდა გადავიდეს 2 ათასზე მეტი კოლმეურნეობა, აყენებს ჩვენს წინაშე უდიდეს ამოცანას ამ კოლმეურნეობისათვის მოანგარიშეთა კადრების საკმარისობით მომზადების შესახებ. ამავე დროს მთელი ეს მუშაობა, ე. ი. მასიური კვალიფიკაციის კადრების მომზადება, ზამთრის პერიოდში უნდა ჩატარდეს—საგაზაფხულო სასოფლო-სამეურნეო კამპანიის დაწყებამდე.

გამობრძნედილ ბოლშევიკების—ამ საკოლმეურნეო მშენებლობის დიდი არმიის—დაძვრამ სოფლისაკენ სასიკვდილო ლახვარი ჩასცა კულაკობას და მის აგენტურას; უჩვეულოდ ამაღლდა და აზვირთდა კოლმეურნეთა და ღარიბ-საშუალო გლეხთა აგროსაწარმოო ენტუზიაზმი, რამაც უზრუნველყო უდიდესი მიღწევები მიმდინარე წელს როგორც საგაზაფხულო, ისე საშემოდგომო თესვის კამპანიის წარმატებით ჩატარების საქმეში. საგაზაფხულო თესვა დამთავრებულ იქნა ერთი თვით, ხოლო საშემოდგომო თესვა კი 20 დღით ადრე, ვიდრე გასულ წელს; იგი კიდევ უფრო მეტად იქნა შემჭიდროებული ჩვეულებრივ წინა წლებთან შედარებით. თესვის ვადების ასეთი შემჭიდროების გარდა გაიშალა მუშაობა აგროტექნიკის დაუფლებისათვის. 462 კოლმეურნეობაში 101 ათას ჰექტარ ფართობზე—წელს პირველად დაინერგა თესლთა ბრუნვა, სადაც საშემოდგომო კულტურები უკვე თესლთა ბრუნვისათვის გამოყოფილ ფართობზე დაითესა, ხოლო აქედან 20 ნოემბრისათვის 320 კოლმეურნეობაში 86 ათას ჰექტარ ფართობზე უკვე გამოყოფილი და მიმავრებულია ნაკვეთები ბრიგადებზე. აგროტექნიკურ ღონისძიებათა სწრაფ გატარებამ და მთელი მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესებამ უზრუნველყვეს წელს კლიმატურ პირობებთან ერთად მოსავლის მნიშვნელოვანი ზრდა ერთი ჰექტარიდან საშუალო მოსავალი ასეთია: ბამბის 4,6 ცენ., ნაცვლად 1,8 ც. (1932 წელში), თამბაქოსი—6,9 ც., ნაცვლად 5,5 ცენტნერისა 1932 წ., ხოლო 6,2 ცენტნერისა 1931 წელში; შაქრის კარხლის—75 ცენტნერი, ნაცვლად 21 ცენტნერისა 1932, ხოლო 45,6 ცენტ. 1931 წელში. შემოდგომის პურის მოსავალი 1933 წ. უდრის 9,0 ცენ., წინააღმდეგ 5,0 ცენ. 1932 წ. 7,2 ცენტნერისა 1931 წ.; შემოდგომის კერი 8,9 ცენტ. 1933 წ., 6,8 ცენტ. 1932 წ. და 8,2 ცენ. 1931 წ. სიმინდი—10 ცენ. 1933 წ., 7,8 ცენ. 1932 წ., 8,5 ცენტ. 1931 წ. და სხვა.

როგორც მთელს საბჭოთა კავშირში—საქართველოშიც წარმატებით სრულდება ამხ. სტალინის მითითება დამკვრელ კოლმეურნეთა საკავშირო ყრილობაზე: „გადავაქციოთ ყველა კოლმეურნეობები ბოლშევიკურად და ყველა კოლმეურნეები შეძლებულებად“. მარცვლოვანი კულტურების მოსავლის განაწილება, რომელიც ამჟამად მიმდინარეობს, აშკარად გვიჩვენებს იმ უდიდეს წარმატებებს, რომელსაც საკოლმეურნეო სოფელმა მიაღწია. სიღნაღის რაიონის კოლმეურნეობებში ერთ შრომადღეზე მოუწია მარცვლოვანი კულტურები 7,1 კილოგრამი, გასული წლის 2,6 კილოგ. ნაცვლად. კარტოფილი კი 1.3 კილოგრამი, 0,4 კილოგრამის ნაცვლად. ერთ მეურნეობაზე მოდის 20,4 ცენტნერი მარცვ. კულტურები, ნაცვლად გასული წლის 6,3 ცენტნერისა. ოზურგეთის რაიონის კოლმეურნეობებში თითო მეურნეობაზე მოდის 15,1 ცენტნერი, ნაცვლად გასული წლის 9,5 ცენტნერისა და სხვ.

მიუხედავად ამ მიღწევებისა, ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ ავიხვედით მოსავლიანობის და ეფექტიანობის ის სიდიდე, რომლის შესაძლებლობასაც მსხვილი სოციალისტური მეურნეობა იძლევა. კოლმეურნეობების ორგანიზაციულ სამეურნეო და პოლიტიკური განმტკიცება—საკოლმეურნეო მოძრაობის ეს ცენტრალური ამოცანა—ჯერ კიდევ არაა სავსებით გადაწყვეტილი. განდგურებული კულაკობა, რომელიც საბოლოოდ ჯერ კიდევ არაა მოსპობილი, ყველა საშუალებით იბრძვის იმ ღონისძიებათა წინააღმდეგ, რომელნიც მიმართულია კოლმეურნეობათა ორგანიზაციულ-სამეურნეო განმტკიცებისაკენ. კულაკობა დღეს ცდილობს სოციალისტური საკუთრების გაფუჭება-განიავევას, შრომის დისციპლინის ჩაშლას, დეზორგანიზაციის შეტანას და კოლმეურნეობის შეივნიდან დაშლას. ამიტომ ჩვენი ამოცანაა სისტემატიური ბოლშევიკური ბრძოლა ვაწარმოოთ სოციალისტური მიწათმოქმედების მაღალი ხარისხისათვის, დაუზოგავად დავარცყათ კულაკობას და მავნებელს, ვაწარმოოთ ბრძოლა იმისათვის, რომ გადავაქციოთ კოლმეურნეები სოციალისტური საზოგადოების აქტიურ და შეკნებულ მშენებლებად და ვიბრძოლოთ დისციპლინის შემდგომი განმტკიცებისათვის „და თუ ვიმუშავეთ კეთილსინდისიერად, ვიშრომებთ თავისთვის და თავის კოლმეურნეობისათვის, მაშინ ჩვენ მიიღწევთ იმას, რომ სულ რაღაც 2.3 წელიწადში ავაშაღებთ ყველა კოლმეურნეებს და ყოფილ ლარიბ და საშუალო გლეხებს შეძლებულთა დონემდე, ხალხის დონემდე, რომელიც სარგებლობს პროდუქტების სიუხვით და სრული კულტურული ცხოვრებით“ (სტალინი).

ქართული საზოგადოებრივი

ბიბლიოთეკა

ა. ა. ზოგუა

ჩაისათვის ბრძოლის შედეგები და ამოცანები

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებაში ამიერ-კავკასიის და კერძოდ საქართველოს პარტიული ორგანიზაციების წინაშე დასვა ჩაის კულტურის ყოველმხრივი განვითარების საბრძოლო ამოცანა. ცეკამ დააფალა ამიერ-კავკასიის პარტიულ ორგანიზაციებს უზურნველყოთ ჩაის პლანტაციების ფართობის და მოსავლიანობის ისეთი გადიდება, რომ მეორე ხუთწლედიშე შესაძლებელი იქნეს საბჭოთა კავშირის ძირითადად განთავსუფლება ჩაის იმპორტისაგან.

ამჟამად, მე-17 პარტყრილობის მზადებასთან დაკავშირებით, შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ჩაის კულტურის განვითარების დარგში მოცემულ დავალებათა შესრულების მხრივ ამიერ-კავკასიის სამხარეო კომიტეტის და საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას ხელმძღვანელობის შედეგად მოპოებულია მეტად თვალსაჩინო მიღწევები.

დასავლეთ საქართველოს რაიონების უმრავლესობაში, აფხაზეთისა და აჭარისტანის ჩათვლით, ჩაი გადაიქცა ძირითადად წამყვან კულტურად. ამას ნათელყოფს ჩაის კულტურის განვითარების დინამიკა. აი, მაგალითად რას გვეუბნება ციფრები: 1927 წლისათვის ჩაის პლანტაციების ფართობი საქართველოში შეადგენდა 1.989 ჰექტარს, 1932 წ. 19.557 ჰექტარს, ხოლო 1933 წლის ბრლო რიცხვებისათვის ჩაის პლანტაციების საერთო ფართობმა რესპუბლიკაში 33.325 ჰექტარამდე მიაღწია. მარტო უკანასკნელი წლის განმავლობაში ჩაის პლანტაციების ფართობი გაიზარდა 13.951 ჰექტარით.

მთავარი და დამახასიათებელი ის არის, რომ ჩაის კულტურა ძირითადად ვითარდება სოციალისტური სექტორის ხაზით. ამას ცხადყოფს ის ფაქტი, რომ მთელი ჩაის პლანტაციების ფართობის დაახლოებით 87 პროცენტი მოდის საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებზე.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ჩაის საბჭოთა მეურნეობების ზრდა და განმტკიცება უკანასკნელი წლების განმავლობაში. 1928 წელს, თუ საქართველოში არსებობდა ჩაის მხოლოდ ორი საბჭოთა მეურნეობა 1472 ჰექტარი მიწის საერთო ფართობით და 719 ჰექტარი ჩაის პლანტაციით, ამჟამად არსებობს ჩაის 16 საბჭოთა მეურნეობა 21.350 ჰექტარი მიწის საერთო ფართობით და 8711 ჩაის პლანტაციით.

ასეთივე სფრატის გვაძლევს ჩაის პლანტაციების ფართობის ზრდა კოლმე-ურნეობათა ხაზით. 1928 წელს, თუ კოლმეურნეობების განკარგულებაში არსე-ბული ჩაის პლანტაციების ფართობი 292 ჰექტარს შეადგენდა, ამჟამად კოლმე-ურნეობების განკარგულებაშია 20.827 ჰექტარი, ანუ მთელი ჩაის პლანტაციების დაახლოებით ორი მესამედი. ჩაის კოლმეურნეობათა რიცხვი ამჟამად შეადგენს 812, ხოლო მათში გაერთიანებული გლეხური მეურნეობა 60.000 კომლს.

ჩაის საბჭოთა მეურნეობების და კოლმეურნეობების ზრდასა და ჩაის პლან-ტაციების ფართობის ასე თვალსაჩინოდ გადიდებასთან ერთად, საქართველოს პარტიულმა ორგანიზაციებმა დიდი გამარჯვება მოიპოვეს ჩაის მზა პროდუქტე-ბის დამზადებისა და ჩაის ტექნოლოგიური პროცესების ბოლშევი-კურად დაუფლების მხრივ.

ჩაის ფაბრიკების რაოდენობა საქართველოში დიდად გაიზარდა. თუ 1928 წელს ჩაის 5 ფაბრიკა არსებობდა, ამჟამად არსებობს 15 რეკონსტრუირე-ბული და ტექნიკის უკანასკნელი სიტყვის მიხედვით მოწყობილი ფაბრიკა. ჩაის ფაბრიკებში მზა პროდუქტების გამოშვების რაოდენობრივი მაჩვენებ-ლების ზრდა ნათელყოფს, რომ ჩვენ ჩაის მრეწველობის დარგში საქმე გვაქვს უდიდეს გამარჯვებებთან. თუ 1928 წელს ჩვენმა ჩაის ფაბრიკებმა 784 000 კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთოლი გადაამუშავეს, 1933 წელს ჩაის ფაბრიკებმა გადაამუშავეს 3.750.000 კილოგრამი ფოთოლი, ანუ დაახლოებით სამი მილი-ონი კილოგრამით მეტი, ვიდრე 1928 წელს. ჩაის მზა პროდუქტის გამოშვება კი 1931 წლის 290.600 კილოგრამიდან მიწინარე წელს გაიზარდა 1.400.000 კილოგრამამდე.

იმ უდიდესი დახმარების შედეგად, რომელსაც პარტია და ხელისუფლება უწევს ჩაის კოლმეურნეობებს, ჩვენ ვამჩნევთ კოლმეურნეთა მატერიალური და საყოფაცხოვრებო პირობების სისტემატიურ გაუმჯობესებას. ახლა გამონაკლისს აღარ წარმოადგენენ ისეთი კოლმეურნეები, რომელნიც ჩაის შემოსავლიანობის გადიდების საფუძველზე ნამდვილ შეძლებულებად გადაიქცნენ. სწორედ ამით უნდა აიხსნას ის დიდი ინტერესი, რომელსაც კოლმეურნეთა მასები იჩენენ ჩაის კულტურის განვითარებისადმი.

ყოველივე ამასთან ერთად, ამჟამად, როდესაც ჩვენ მე-9 პარტყრილ-ობასთან დაკავშირებით ვაჯამებთ ჩაის კულტურის განვითა-რების შედეგებს, არ შეიძლება არ აღინიშნოს ის დეფექტები და დაბრკო-ლებანი, რომელთაც ამ საქმეში ჰქონდათ ადგილი.

უწინარეს ყოვლისა, აქ აღსანიშნავია მეტად არადაამაკმაყოფილებელი მუ-შაობა ჩაისათვის ნიადაგის შერჩევაში. აქ ჩვენ საქმე გვქონდა მეტად სერიო-ზულ და უხეშ შეცდომებთან, რომლებმაც ბევრგან პლანტაციების სრულიად დაღუპვა გამოიწვია. ეს იმის შედეგი იყო, რომ ჩაის დათესვამდე არ ტარდე-ბოდა აუცილებელი სადრენაჟო და მელიორატიული სამუშაოები.

შეცდომა იყო ისიც, რომ, მაგალითად, დიდი ჭყონისა და ნასაკირალის ჩაის საბჭოთა მეურნეობების გაშენების დროს ხელალებით გაანადგურეს მთელი ტყე, ე. ი. ტყის ის ნაწილიც, რომლის გამოყენებაც მშვენიერად შეიძლებოდა

ჩაის პლანტაციების საფარად. ამ საბჭოთა მეურნეობაში ჩვენ ახლა იძულებული ვართ ჩაის ქარებისაგან დასაცავად მივმართოთ ხელოვნურ ნარგავებს.

მიწის ნაკვეთების ცუდად შერჩევის, ნიადაგის არაწესიერად მომზადების, მე-ლიორატიულ ღონისძიებათა გაუტარებლობის და ჩაის პლანტაციების მოვლის ცუდად დაყენების გამო, ჩაის პლანტაციების ნაწილი დაიღუპა. 1932 წელს საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას მიერ ჩატარებულმა მთლიანმა გამოკვლევამ გვიჩვენა, რომ ჩაის პლანტაციების მთელი არსებული ფართობიდან დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაშია მხოლოდ პლანტაციების 62 პროცენტი.

გარდა ამისა არ შეიძლება არ აღინიშნოს სერიოზული ჩამორჩენა ჩაის პლანტაციების მოსავლიანობის გადიდების საქმეში. აგროტექნიკურ ღონისძიებათა სუსტად გატარების, ნიადაგის არასაკმარისად განოყიერების და მოსავლის აღების დროს დიდი დანაკარგების შედეგია ის ფაქტი, რომ ჩვენ ჩაის მოსავლიანობის მხრივ სერიოზულად ჩამოვრჩებით კაპიტალისტურ ქვეყნებს. ინდოეთში ჩაის მოსავალი ერთ ჰექტარზე უდრის 2500 კილოგრამს, ცეილონზე 2.850 კილოგრამს, სუმატრაში 3.100 კილოგრამს, იავას კენძულზე 3.300 კილოგრ., ხოლო იაპონიაში ჩაის მოსავალი ერთ ჰექტარზე აყავთ 4.000 დან 6.000 კილოგრამამდე.

რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ჩვენში? უნდა აღინიშნოს, რომ მეტად დამაფიქრებელი. 1933 წელს ერთი ჰექტარიდან საშუალოდ ჩვენ ავიღეთ 803 კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთოლი, ანუ ორნახევარჯერ უფრო ნაკლები, ვიდრე იღებენ ცეილონში და 7 ჯერ უფრო ნაკლები, იაპონიასთან შედარებით.

ჩაის დაბალი მოსავლიანობა სრულიად არ აიხსნება ჩვენი ჩაის რაიონების ბუნებრივი პირობებით. დამტკიცებულია, რომ ჩაის მეურნეობის წესიერად დაყენების პირობებში ჩვენში თამამად შეიძლება ჩაის მოსავლიანობის ერთი ხუთი და ექვსი გადიდება. ამას მოწმობს მთელ რიგ საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების მაგალითები: ჩაის საკავშირო სოცდელ-სამეცნიერო ანსტიტუტის ნაკვეთებზე, ჩაქვის საბჭოთა მეურნეობაში სოფელ გურიანთის, აცანის (ოზურგეთის რაიონი) და ქობულეთის რაიონის მთელ რიგ კოლმეურნეობებში წელს სრულ მოსავლიან პლანტაციის ერთი ჰექტარიდან აიღეს 3000 კილოგრამი მწვანე ფოთოლი, ე.ი. 150 კილოგრამით მეტი, ვიდრე ცეილონში და 500 კილოგრამით მეტი, ვიდრე ინდოეთში.

ყოველივე ეს მოწმობს, რომ ჩაის კულტურის ათვისების საქმეში აღვილი აქვს ჩამორჩენას, რომელიც დაძლეული და გამოსწორებული უნდა იქნას უახლოეს მომავალში. 1933 წლის გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ამ ჩამორჩენის აღმოსაფხვრელად დიდი ენერგიით არის მეზობა გაწეული ჩაის რაიონებში და ეს გვაძლევს საბუთს ვიყვიროთ, რომ ეს ნაკლი მალე იქნება გამოსწორებული.

1933 წლის განმავლობაში საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა ჩაის რაიონების ყურადღების ცენტრში დააყენა პლანტაციების მოვლის და დაცვის გაუმჯობესების საკითხი. ამასთანავე, მნიშვნელოვანი ღონისძიებები იქნა გატარებული დაღუპული პლანტაციების აღდგენისა და რემონტის საქმეში. მიმდინარე წლის განმავლობაში აღდგენილია 1915 ჰექტარი დაღუპული პლანტაცია და კა-

პიტალური რემონტი გაუყეთდა 5300 ჰექტარს. მუშაობა პლანტაციების აღდგენისა და რემონტისათვის კვლავ დიდი წარმატებით მიმდინარეობს.

ჩაის პლანტაციების მოვლის და მთელი რიგი აგროტექნიკური ღონისძიებების გატარების შედეგად, წელს მიღწეულ იქნა ერთგვარი წარმატება ჩაის მოსავლიანობის გადიდებაში. ასე, მაგ., ერთ ჰექტარზე საშუალოდ ჩაის მოსავალი წინააღმდეგ 1932 წლის 701 კილოგრამისა, 1933 წლისათვის გაიზარდა 803 კილოგრამამდე, ზრდა შეადგენს 14 პროცენტს.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია მუშაობის გაძლიერება და გაუმჯობესება ჩაის კულტურის ათვისებისათვის ჩაის რაიონებში პოლიტგანყოფილებების მოწყობის შემდეგ. საშანქანო-სატრაქტორო სადგურების პოლიტგანყოფილებებმა უზრუნველყვეს კონკრეტულ-ოპერატიული ხელმძღვანელობა ჩაის კოლმეურნეობების მიმართ, გააჩაღეს ნაყოფიერი მუშაობა კოლმეურნეობების შინაგანი განმტკიცებისა და ჩაის კულტურის ეფექტიანად ათვისებისათვის.

ჩაის კულტურის ათვისების გაუმჯობესებაში დიდი როლი ითამაშა დაკრედიტების ნორმების და ჩაის მწვანე ფოთოლზე დასამზადებელი ფასების გადიდებაში. მიმდინარე წელს ჩაის მწვანე ფოთლის ფასი ერთ კილოგრამზე 48 კაპეიკიდან გადიდებულ იქნა 70 კაპეიკამდე. ამას ცხადია არ შეიძლებოდა ხელი არ შეეწყო ჩაის ფართობისა და მოსავლიანობის გადიდების სტიმულირებისათვის.

ჩვენი ამოცანა ამჟამად მდგომარეობს იმაში, რომ ყოველმხრივ განვამტკიცოთ ჩაის კულტურისა და მრეწველობის სფეროში მოპოვებული გამარჯვებები და მივიღოთ ყველა ზომა ახალი მიღწევების მოპოვებისათვის. არავითარი დემობილიზებული განწყობილება, არავითარი „შესვენება“, რომელიც უკანასკნელად შემჩნეულია ზოგიერთ რაიონებში. მით უმეტეს, რომ ჯერჯერობით ჩვენ არ გვაქვს საბაზი თვითმპყვავილებას მიეცეთ. ამას მოწმობს ის ზოგიერთი ცნობები, რომელნიც ზევით მოვიყვანეთ ჩაის პლანტაციების მდგომარეობის შესახებ.

მთავარი და ძირითადი ამოცანა, რომელსაც ამჟამად ხელი უნდა ჩასჭიდონ ჩაის რაიონების პარტიულმა ორგანიზაციებმა, ესაა უახლოესი ორი წლის განმავლობაში ჩაის მოსავლიანობის ორჯერ და სამჯერ გადიდება. უნდა მივალწიოთ იმას, რომ 1935 წლისათვის ჩაის პლანტაციის თითოეული ჰექტარი გვაძლევდეს 2000—2500 კილოგრამ მწვანე ფოთოლს.

რა არის საჭირო ამ ძირითადი ამოცანის შესრულებამდე? ამისათვის უპირველესად ყოვლისა საჭიროა არსებული პლანტაციების წესრიგში მოყვანა: მელიორატიულ-სადრენაჟო ღონისძიებათა გატარება, პლანტაციების წესიერი გათოხნა-დამუშავება, პლანტაციების შემოკავება და მათი დაცვა პირუტყვისაგან, ნარგავების დაცვა ქარისაგან, პლანტაციებისათვის ხელოვნური ნარგავების შემოვლების გზით, პლანტაციების შეკრეპა-გაფორმება და ბრძოლა პლანტაციების მავნებლებთან—აი ის კონკრეტული საკითხები, რომელთა გატარებასა და მოგვარებაზეც დამოკიდებულია სასწრაფო გარდატეხის მოხდენა ჩაის მოსავლიანობის გადიდებაში.

ერთ-ერთი უძლიერესი საშუალება მოსავლიანობის გადიდებისათვის არის პლანტაციების განოყიერება მინერალურ-აზოტიური სასუქით. ამ მხრივ ჩვენ ჯერ კიდევ მეტად უნდგემო მდგომარეობა გვაქვს. საქმე იმაშია, რომ ჩვენ არაპოვებულად ვერ შეგვიძლება საკმარისი მინერალური სასუქები, არამედ ვერ ვიყენებთ აღნიშნული სასუქების იმ რესურსებსაც, რომელიც მოგვეპოება. აჭარისტანის მთელ რიგ საბჭოთა მეურნეობებში, მარტვილის რაიონში და აფხაზეთში დღესაც არის მინერალური სასუქების გაფუჭებისა და განადგურების შემთხვევები. ამის მოთმენა ყოველად შეუძლებელია. რაც არ უნდა დაგვიჯდეს, ჩვენ უნდა მივალწიოთ პლანტაციების კულტურულ მოვლა-დამუშავებას, განოყიერებას და ამის საფუძველზე მოსავლიანობის მაქსიმალურ გადიდებას.

დღემდე ჩაის საბჭოთა მეურნეობაში თითქმის არავითარი ყურადღება არ ექცეოდა დანხარებულ კულტურის მოშენებას. ცნობილია, რომ ჩაის საბჭოთა მეურნეობებს იმის გამო, რომ ისინი მდებარეობენ სუბტროპიკულ ზონაში, დიდი წარმატებით შეუძლიათ განავითარონ ციტრუსოვანი კულტურები — ლიმონი, ფორთოხალი, მანდარინი, გრეიფრუხტი, ანონა, ფეიხოთა და სხვ. ამ შესაძლებლობას თითქმის ვერც ერთი საბჭოთა მეურნეობა ვერ იყენებს დღემდე ისე, როგორც საჭიროა.

პარტია და ხელისუფლება ამჟამად განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ციტრუსოვანი მეხილეობის განვითარებას. ამ საქმისათვის ბანდდება მნიშვნელოვანი ფულადი საშუალებანი, ვინ უნდა მიაქციოს ამ საქმეს პირველ რიგში ყურადღება, თუ არა ჩაის საბჭოთა მეურნეობებში განსაკუთრებით აჭარისტანში, აფხაზეთში, ფოთის რაიონში და შავი ზღვის სანაპიროებში. თითქმის ყველგან საბჭოთა მეურნეობებს შეუძლიათ მოაწყონ ციტრუსოვანთა სანერგეები ისეთი მასშტაბით, რომელიც არა თუ უზრუნველყოფს მათ საკუთარ მოთხოვნილებას, არამედ მათ საშუალებას მისცემს ციტრუსების ნერგის მიწოდებით დახმარება გაუწიონ მეზობელ კოლმეურნეობებსა და მშრომელ ინდივიდუალურ მეურნეობებსაც.

უახლოესი წლების განმავლობაში საქართველოში ჩაის ახალი პლანტაციების გაშენება არ იქნება წარმოებული დიდი მასშტაბით, მაგრამ ეს იმას როდინიშნავს, რომ ჩაის ახალი პლანტაციების გაშენება სავსებით იქნეს შეჩერებული მაგალითად, განზრახულია, რომ 1934 წელს საქართველოს კოლმეურნეობებში და საბჭოთა მეურნეობებში გაშენებულ იქნას 1296 ჰექტარი ახალი პლანტაცია. ეს არც ისე დიდი დავალებაა და მისი გაშენება ადვილდნის შეუძლიათ ისე, რომ ოდნავადაც არ იქნეს ყურადღება შენელებული არსებული პლანტაციების მოვლისა და დამუშავებისადმი. მაგარი ამ ახალი პლანტაციების გაშენების დროს, რაც არ უნდა დაივიწყონ ადგილობრივმა ორგანიზაციებმა, ესაა იმ შეცდომების თავიდან აცილება, რომელსაც გასულ წლებში ქონდა ადგილი. განსაკუთრებული ყურადღება ნიადაგის სწორად მუშავების უნდა მიექცეს. ახალი პლანტაციები ცხადია არავითარ შემთხვევაში არ უნდა გაშენდეს იმ ნაკვეთზე, რომელიც საფუძვლიანად შესწავლილი არ არის ჰიდრო და სატყეო-მელიორატიული თვალსაზრისით. არ შეიძლება ახალი პლანტაციების გაშენება იქ, სადაც პლანტაციის დროს არ იყო დატული აგრო-წესით გათვალისწინებული სი-

ლრმე, სადაც ნიადაგი არ არის გაწმენდილი სარეველა მცენარეებისაგან, სადაც მოუწყობელია ქარსაცავი ზონა და სხვა.

გარდა ახალი პლანტაციების გაშენებისა 1934 წელს, 1935 წლისათვის მომზადებული უნდა იქნას ნიადაგი ჩაის ახალი პლანტაციებისათვის კოლმეურნეობებში 3000 ჰექტარზე, ხოლო საბჭოთა მეურნეობებში დაახლოებით 500 ჰექტარზე. ამასთან დაკავშირებით უნდა გატარდეს მთელი რიგი წინასწარი ღონისძიებები, რომელნიც უზრუნველყოფენ 1935 წელს ახალი პლანტაციების გაშენების საქმეს გვეგმით გათვალისწინებული რაოდენობის მიხედვით.

მთელი ჩაის პლანტაციების დაახლოებით ერთი მესამედი საქართველოში მოქცეულია საბჭოთა მეურნეობების განკარგულებაში. მეურნეობის არცერთ დარგში არ განვითარებულან საბჭოთა მეურნეობანი ჩვენში ისე სწრაფად და წარმატებით, როგორც ჩაის ხაზით. ეს გვაღელბს მეტი ყურადღება მივაქციოთ მეურნეობის გვეგმიან ორგანიზაციას სწორედ ჩაის საბჭოთა მეურნეობებში, მათში შრომის მოწესრიგების საწარმოო საშუალებათა ეფექტურად გამოყენებას, წარმოების გონივრულად დაგეგმვას, გათანაბრებისა და გაუპიროვნების აღმოფხვრას და მათ გადაქცევას მსხვილი სოციალისტური მეურნეობის ნამდვილ სკოლად ისეთ შრომისტევადიან კულტურათა დარგში, როგორიცაა ჩაი და ციტრუსოვანი ხეხილი.

მუშა-ხელის გვეგმიანი მომარაგება იყო და რჩება ჩაის საბჭოთა მეურნეობების ერთ-ერთ ძირითად ამოცანად, რომელზედაც დამოკიდებულია მათთვის მიცემული დავალებების მთლიანად შესრულება. დღეს-დღეობით კი ამ მხრივ მდგომარეობა არ არის მაინც და მაინც სახარბიელო. იმის გამო, რომ საბინაო მშენებლობას და მუშათა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებას ჩაის საბჭოთა მეურნეობებში არ ექცევა სათანადო ყურადღება, იქ ადგილი აქვს მუშა-ხელის სისტემატიურ დენადობას. ეს კი დამლუბველ გავლენას ახდენს ჩაის კულტურის ეფექტიან ათვისებაზე, სცემს შრომის ნაყოფიერებას, ადიდებს დანაკარგებს და საერთოდ აფარესებს ხარისხობრივ მაჩვენებლებს. ჩაის საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელებმა მტკიცედ უნდა შეიგნონ, რომ მუშა-ხელის დენადობის ლიკვიდაციის გარეშე ისანი ვერ შესძლებენ პარტიისა და ხელისუფლების მიერ მიცემულ საწარმოო დავალებების შესრულებას, როგორც პლანტაციების ფართობის გადიდების, ისე მოსავლიანობის გადიდების საქმეში. მთავარი და ძირითადი—ესაა მუშათა მუდმივი კადრების დამზადება და მათი შენარჩუნება. ამას უნდა მიაღწიონ ჩაის საბჭოთა მეურნეობებმა, თუ მათ სურთ ბოლშევიკურად განახორციელონ პარტიის ნაკაზი ჩაის კულტურის ათვისების საქმეში. ამას ისინი შესძლებენ იმ შემთხვევაში, თუ მტკიცედ იქნება გაუმჯობესებული საბინაო პირობები, დანერგილი სანარდო სისტემა, მოწესრიგდება ტექნიკური ნორმირება, გაძლიერდება მასობრივ-აღმზრდელობითი და პოლიტიკური მუშაობა საბჭოთა მეურნეობის მუშებსა და ჯაგროტექნიკურ ძალებს შორის. ამასთანავე ჩაის საბჭოთა მეურნეობებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მუდმივი მუშათა კადრების მატერიალური პირობების გაუმჯობესებას. გარდა რეალური ხელფასის სისტემატიურ გაუმჯობესებისა, სათანადო ყურადღება უნდა მიექცეს მუშებისათვის დამზადებულ მეურნეობის მოწყო

ბას. საქმე დაყენებული უნდა იქნას ისე, რომ ჩაის საბჭოთა მეურნეობის თითოეულ მუშას იქვე ქონდეს თავისი ბოსტანი და პატარა ბაღი. ეს ექვს გარეშეა უდიდეს როლს შეასრულებს მუდმივ მუშათა კადრების დამზადებისა და შენარჩუნების საქმეში.

მეორე ხუთწლედის განმავლობაში ჩაის კულტურის განვითარებაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა გამოშვების გაზრდას, ჩაის პლანტაციების სამუშაოთა მექანიზაციას. ამიტომ ადგილობრივი პარტორგანიზაციების ამოცანაა ყოველმხრივ ხელი შეუწყონ გამოშვების წახალისებას და მექანიზაციის დანერგვას. მხოლოდ ამ პირობებში შეიძლება შრომის ნაყოფიერების გადაჭრით გაუზოგოებისა ჩაის—ამ უაღრესად შრომისტევად კულტურაში.

1934 წლიდან დაიწყო ჩაის 10 ახალი ფაბრიკების მშენებლობა საქართველოში. ეს მეტად სერიოზული საქმეა. ჩვენ გვაქვს ჩაის ფაბრიკების მშენებლობის მდიდარი გამოცდილება, რომელიც ფართოდ უნდა იქნას გამოყენებული. ამასთანავე საჭირო იქნება ადგილობრივი ფულადი და საშენ მასალათა რესურსების მაქსიმალური მობილიზაცია ჩაის ფაბრიკების დამკვეთელ სამუშაოთა დამკვეთელურად გაშლისათვის.

*
* *

ჩაის რაიონების პარტიული ორგანიზაციები საქართველოს მე-9 პარტყრილობას უდიდესი მიღწევებით ხვდებიან საქ. კომპარტიის ცეკას 1931 წლიდან დადგენილების განხორციელების საქმეში. ამ მიღწევების მოპოება შესაძლებელი გახდა სოფლის მეურნეობის სოციალისტურად გარდაქმნით, მემარჯვენე ოპორტუნისტული გადახრის და „მემარცხენე“ გადახვევების წინააღმდეგ გადამჭრელი ბრძოლით, კულაკობის და კონტრრევოლუციონური მენშევიზმის და ტროცკიზმის ნამსხვრევების წინააღმდეგობის დაძლევათ, კოლმეურნეთა და ლარიზ-საშუალო გლეხთა შემოქმედებითი ერთუზიანებისა და საწარმოო ინიციატივის გაძლიერებით, ჩაის რაიონებში სოფლის მეურნეობის ტექნიკური შეიარაღების გაძლიერებით, საქართველოს კომპარტიის ცეკას და სამხარეო კომიტეტის ბოლშევიკური ხელმძღვანელობით, რომელიც განსაკუთრებულ მზრუნველობას იჩენდა და იჩენს ჩაის კულტურის განვითარებისა და მისი ეფექტიანობის აწევის კონკრეტულ ამოცანების მიმართ.

საქართველოს პარტიული ორგანიზაცია, რომელმაც უზრუნველყო გადამჭრელი წარმატებების მოპოება ჩაის კულტურის განვითარების საქმეში, შესძლებს შეასრულოს ამ კულტურის დარგში პარტიის მიერ მოცემული ყველა დავალება და ამ გზით უახლოეს მომავალში განახორციელოს ლოზუნგი მეორე ხუთწლედში საბჭოთა კავშირის ჩაის იმპორტისაგან სრული განთავისუფლების შესახებ.

ეროვნული საშენიარო
ბიბლიოთეკა

ბ. სომეხიძე

საქართველოს მრეწველობა მე-9 ყრილობის წინ

საქართველოს მრეწველობა, საქართველოს კომპარტიის მე-9 ყრილობას ხვდება დიდი მიღწევებით. მეფის რუსეთი აწარმოებდა განაპირა ქვეყნების „ინოროდცები“-ს გაძარცვის პოლიტიკას და არ ზრუნავდა ამ ქვეყნებში მრეწველობის განვითარებისათვის; კერძოთ აკავასია და საქართველო მეფის რუსეთისთვის წარმოადგენდა მხოლოდ ნედლეულის მიღების წყაროს და რაც შეეხება მრეწველობის განვითარების საკითხს, მას არავითარი ყურადღება არ ექცეოდა, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო თავისი ბუნებრივი სიმდიდრის მიხედვით, სრულ საშუალებას იძლეოდა მრეწველობის განვითარებისათვის.

თუ ავიღებთ 1913 წლის ცნობებს, საქართველოს მრეწველობის მდგომარეობის შესახებ, დავინახავთ, რომ ცოტად თუ ბევრად მსხვილი მრეწველობის სახეს მაშინ ღებულობდა ქვა-ნახშირის და მარგანეცის მრეწველობა, დანარჩენი მრეწველობის დარგები უმთავრესად ატარებდა შინამრეწველო ხასიათს, მაგალითად, 1913 წელს საქართველოში არსებობდა 205 წამოწყება, სადაც საშუალოდ თითო წამოწყებაზე მოდიოდა 39 მუშა.

თუ ავიღებთ იმ დროს არსებულ წამოწყებათა რაოდენობას და დავყოფთ ცალ-ცალკე რაოდენიმე ჯგუფად წარმოებაში ჩაბმულ მუშა-ხელის მიხედვით, დაერწმუნდებით იმაში, თუ როგორი წვრილი მრეწველობის სახეს ატარებდა მაშინდელი საქართველოს მრეწველობა.

წარმოებათა დაჯგუფება მუშა-ხელის რაოდენობის მიხედვით შემდეგ სურათს გვაძლევს:

მუშა-ხელის რაოდენობა	წარმოებათა რაოდენობა
10 მუშამდე	66
20 „	50
30 „	26
100-ს 200-დე	8
200 მუშაზე ზევით	8

ასეთი წვრილი წამოწყებებიც კი იმპერიალისტურ ომის პერიოდში ინგრევა და მენშევიკების ბატონობის დროს სრულ განადგურებამდე მიდის. ასე, მაგალითად, 1921 წლის დასაწყისში ყველა სამრეწველო წამოწყებებიდან სა-

ქართველოში მუშაობდა მხოლოდ 59,7⁰/₀, ნაწილობრივად მუშაობდა 26,0⁰/₀, ხოლო სრულიად შესწყვიტა მუშაობა 14,5⁰/₀-მა.

საქართველოს მრეწველობის მთავარი დარგი მარგანეცის ამოღება—1920 წელს დაეცა 120,7 ათას ტონამდე, წინააღმდეგ 971 ათას ტონისა 1913 წელში. აღნიშნული ცნობებიც საკმარისია იმის დასადასტურებლად, თუ როგორ განადგურდა საქართველოს ისედაც ჩამორჩენილი მრეწველობა ომისა და მენ-შევიკების ბატონობის პერიოდში.

ამრიგად, საბჭოთა ხელისუფლებას თავისი მუშაობის დაწყება მეტად მძიმე პირობებში მოუხდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა საბჭოთა ხელისუფლებამ შესძლო გაეშალა ჩვენი მრეწველობის ზრდის ბოლშევიკური ტემპები ჯერ კიდევ პირველი ხუთწლედის დაწყებამდე, რათა განეხორციელებია ჩვენი პარტიის ლოზუნგი ქვეყნის სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციის საქმეში.

კაპიტალური დაბანდებანი საქართველოს მრეწველობაში შემდეგი ტემპით ვითარდებოდა:

1923/24 წ.	239 ათას მან.
1924/25 "	1.207,2 " "
1925/26 "	4.357,2 " "
1926/27 "	8.641 " "
1927/28 "	15.513 " "
1928/29 "	პირველი ხუთწლედის პირველ წელს კაპიტალური დაბანდება მრეწველობაში შეადგენდა 26.559,0 ათ. მანეთს.

თუ ავიღებთ ჩვენს მრეწველობას გამოუმუშავებული პროდუქციის რაოდენობის მხრივ ამავე წლებში, შემდეგ სურათს მივიღებთ:

1923/24 წ.	27,0 მილ. მან.
1924/25 "	38,8 " "
1925/26 "	57,8 " "
1926/27 "	58,7 " "
1927/28 "	74,3 " "
1928/29 "	11,9 " "

ზემოაღნიშნული ცნობები ნათლად მოწმობენ იმას, თუ როგორი ჩქარი ტემპით წავიდა საქართველოს მრეწველობის განვითარება ჯერ კიდევ პირველ ხუთწლედის დაწყებამდე. მასთანავე, აქ დამახასიათებელია ის გარემოება, რომ ამ საერთო ზრდაში მძიმე მრეწველობის ზრდის ტემპი სჭარბობს მსუბუქ მრეწველობის ზრდის ტემპს. თუ 1923/24 წელს ჯგუფი „ა“-ს ზევდრითი წონა მთელ მრეწველობაში შეადგენდა 46,2⁰/₀, ხოლო ჯგუფი „ბ“ 53,8⁰/₀-ს, შემდეგში ეს სურათი იცვლება და 1928/29 წელს ჯგუფი „ა“ ზევდრითი წონა 51,9⁰/₀-მდე აღის.

მრეწველობის განვითარების აღნიშნული შედეგებით ხვდება საბჭოთა საქართველო პირველ ხუთწლედს. პირველ ხუთწლედში კი ჩვენი პარტიის მიერ აღებული გენერალური ხაზი საბჭოთა კავშირის სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციის და პირველ რიგში მძიმე მრეწველობის განვითარების საქმე ნათელ გამოხატულებას ნახულობს საქართველოს მრეწველობის განვითარებაში;

კიდევ მეტი, ლენინური ნაციონალური პოლიტიკის გატარების შედეგად, რომელიც მიმართული იყო და არის ჩამორჩენილ ნაციონალურ რესპუბლიკების ეკონომიური და კულტურული წინწაწევისაკენ, უზრუნველყოფილ იქნა საქართველოს მრეწველობის განვითარების უფრო მაღალი ტემპები, ვინემ საშუალოდ მთელ საბჭოთა კავშირში.

საბჭოთა საქართველომ პირველ ხუთწლეულში უდიდეს წარმატებას მიაღწია და მან მთელ საბჭოთა კავშირის მშრომელებთან ერთად შესძლო პირველი ხუთწლეულის ოთხწლეულში დამთავრება: ამის შედეგი ის იყო, რომ რუსეთის თვითმპყრობელობის ქვეშ კოლონიალურ დამოკიდებულებაში მყოფი და მასთან სამი წლით მეწვეიკურ თავად-აზნაურულ მთავრობის მიერ განადგურებული საქართველო, გამოვიდა ჩამორჩენილობის მდგომარეობიდან და იგი აგრარულ ქვეყნიდან ინდუსტრიულ აგრარულ ქვეყნად გადაიქცა.

წინასწარი ცნობების მიხედვით მსხვილმა მრეწველობამ 1927/28 წლიდან გააძლია თავისი ხვედრითი წონა 16,5%-დან 54%-მდე 1932 წელში და, ამრიგად, სოფლის მეურნეობის ხვედრითი წონა 46%-მდე დავიდა.

მთელი აღრიცხული მსხვილი მრეწველობის მიერ გამოიმუშავებული პროდუქციის ზრდა 1926/27 წლის უცვლელ ფასებში პირველ ხუთწლეულის მანძილზე შემდეგ სურათს იძლევა:

პროდუქცია 1926/27 წლის უცვლელ ფასებში. (ათას მან.)

	27/28 წ.	1932 წ. ჩათვლ.	1932 წ. ‰-ში 27/28 წ.
მთელი აღრიცხული მსხვილი მრეწველობა	46.284,0	304.330,0	557,5
მათ შორის:			
ჯგუფი „ა“	21.600,0	177.679,0	722,6
„ბ“	24.684,0	126.651,0	413,1

ეს ციფრები ნათლად მოწმობენ იმას, თუ როგორი ჩქარი ტემპით წავიდა წინ საქართველოს მრეწველობა პირველი ხუთწლეულის მანძილზე, რომ მთელი აღრიცხული მსხვილი მრეწველობის პროდუქცია 27/28 წ. 46.284,0 ათ. მან-დან გაიზარდა 304.330 ათ. მან-დე, რაც შეადგენს 557,5-ით ზრდას. ასეთი დიდი ტემპი მრეწველობის განვითარებისა არ ახსოვს არცერთ კაპიტალისტურ ქვეყანას თავისი განვითარების საუკეთესო პერიოდშიც კი; მასთან ამ ციფრებიდან ნათლად მოსჩანს ჩვენი პარტიის ნაციონალური პოლიტიკის რეალურად გატარების უდიდესი შედეგი, რომელიც მიმართულია ჩამორჩენილი ნაციონალური რესპუბლიკების და ოლქების მრეწველობის ჩქარი ტემპით ზრდისა და განვითარებისაკენ.

პირველი ხუთწლეულის მანძილზე საქართველოს მრეწველობაში აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ მძიმე მრეწველობის განვითარების ტემპი წინ უსწრებს

მსუბუქი მრეწველობის განვითარების ტემპს, მიუხედავად იმისა, რომ მსუბუქი მრეწველობაც ძალზე განვითარდა. თუ მსხვილმა მრეწველობამ პირველი ხუთწლედის მანძილზე თავისი გამომუშავებული პროდუქტით 722,6%-ით გააძლია, სამაგიეროდ მსუბუქი მრეწველობაც გაიზარდა 413,1%-ით. ასეთია შეკუმშული ნახით ის ციფრები, რომელიც ახასიათებს პირველი ხუთწლედის შედეგებს საქართველოს მრეწველობაში, და რომელიც ნათლად მოწმობს ჩვენი ქვეყნის მთელ საბჭოთა კავშირთან ერთად ინდუსტრიალურ ქვეყნად გადაქცევას.

ჩვენი მრეწველობის განვითარების ამ საერთო ციფრებშია მოცემული საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოცენებული მრავალი ფაბრიკა-ქარხანა და მთელი რიგი მრეწველობის ახალი დარგები, რომელთაც საფუძველი ჩაეყარა პირველი ხუთწლედის განმავლობაში.

მრეწველობის ზოგიერთი მთავარი დარგების მიხედვით ჩვენ შემდეგი მიღწევები გვაქვს:

საქართველოს ქვა-ნახშირის მრეწველობამ, რომელიც ძალზე დაეცა იმპერიალისტურ ომის და მენშევიკების ხელისუფლების დროს, ომის წინააღმდეგ განვითარების დონეს მიაღწია დაახლოებით 1927/28 წელს. 1913 წელს ტყიბულის ქვა-ნახშირის მრეწველობა იძლეოდა 70 ათ. ტონა ნახშირს, 1927/28 წელს კი ამოღებულ იქნა 65 ათ. ტონა. პირველ ხუთწლედში ა.კ. და საქართველოს გაშლილ სამრეწველო მშენებლობას არ შეიძლებოდა არ დაეყენებია საკითხი ქვა-ნახშირის მრეწველობის ამოღებისა და გაძლიერების შესახებ, ვინაიდან ეს უკანასკნელი აუცილებელ წყაროს წარმოადგენდა სათბობი ენერგიით კვებისათვის.

ამ მიზნით პირველ რიგში განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო ტყიბულის მაღაროებმა, სადაც რეკონსტრუქცია-გაფართოებაზე დაიხარჯა პირველი ხუთწლედის განმავლობაში 5.556 ათ. მან. და გადიდებულ იქნა ქვა-ნახშირის ამოღება 1927/28 წლის 65 ათას ტონიდან 205,0 ათას ტონამდე 1932 წელში.

ამასთანავე 1929 წელს დაწყებულ იქნა მუშაობა ახალი ძლიერი (1.500 ათ. ტონ. ნახშ.) მაღაროების მშენებლობისათვის ტყვარჩელში, რომელმაც უნდა მოგვეცა მაღალი ხარისხის საკოქსე ნახშირი. საპროექტო ღირებულება აღნიშნული მშენებლობის შეადგენს 62 მილ. მან., რომლიდანაც პირველ ხუთწლედში უკვე დაიხარჯა 26.604 ათ. მან.

საქართველოს მარგანეცის მრეწველობა დიდი ხანია ცნობილია არა მარტო საქართველოში, არამედ მსოფლიო მასშტაბითაც. საქართველოს მარგანეცი ჯერ კიდევ ომამდის გადიოდა მსოფლიო ბაზარზე და მას იქ საგრძნობი ადგილი ეკავა. 1913 წელს მარგანეცის მსოფლიო ამოღებიდან, რაც 2.320 ათ. ტონას შეადგენდა, საქართველოს წილად მოდიოდა 1.000 ათასი ტონა, ე. ი. მთელი მსოფლიო ამოღების 43,1% და ამავე წელს ქიათურის მარგანეცის ექსპორტი უდრიდა 1.190 ათას ტონას, რაც მარგანეცის მთელი მსოფლიო გატანის 56%-ს შეადგენდა.

მაგრამ ეს მდგომარეობა სრულიად შეიცვალა მსოფლიო ომის განმანადგურებელი გავლენით და ქიათურის მარგანეცმა დაკარგა მსოფლიო ბაზარი

და მისი ამოღების მსოფლიო ხვედრითი წონა 43,1%-ის რაოდენობით, რომელიც მას ქონდა 1913 წელს, დაყვანილ იქნა 5,1%-მდე 1919 წელში.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ საქართველოში მარგანეცის მრეწველობა იწყებს განვითარებას. პირველი პერიოდი მისი განვითარებისა ეკუთვნის 1921—1925 წლებს. ამ დროის განმავლობაში მარგანეცის ამოღება და ექსპორტი შემდეგ სურათს გვაძლევს:

წლები	ამოღება	გატანა
1922	79,0	166,0
1923	248,0	360,0
1924	458,0	480,0

მეორე პერიოდი საქართველოს მარგანეცის მრეწველობის განვითარების ეკუთვნის იმ ხანას, როდესაც ის კონცესიონერ ჰარიმანზე იქნა გადაცემული. ქიათურის მარგანეცის მრეწველობის ტექნიკური ბაზა ძალზე სუსტი იყო თავიდან და ისიც, რაც მას ქონდა თითქმის გაიცვითა და საჭირო გახდა მისი აღდგენა და მთელი წარმოების რეკონსტრუქცია, რაც დიდ თანხებს მოითხოვდა. ეს გარეშობა დაედვა საფუძვლად უმთავრესად კონცესიონერ ჰარიმანთან მთავრობის მიერ დადებულ ხელშეკრულებას, რომლის მიხედვითაც მას უნდა მოეხდინა მრეწველობის ტექნიკური რეკონსტრუქცია და წარმოების პროცესების მექანიზაცია, მაგრამ ეს პირობა კონცესიონერ ჰარიმანის მიერ არ იქნა შესრულებული და ამან გამოიწვია საბჭოთა ხელისუფლების და კონცესიონერს შორის ხელშეკრულების დარღვევა, რის შემდეგაც საბჭოთა ხელისუფლებამ თვით აიღო თავის ხელში ქიათურის მარგანეცის მრეწველობა.

პირველი ხუთწლეულის განმავლობაში მარგანეცის მრეწველობაში აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ჩატარებულ იქნა საგრძნობლად რეკონსტრუქტიული სამუშაოები, რაზედაც დაიხარჯა 10.982 ათ. მან. მაგრამ ეს საქმე არ შეიძლება დამთავრებულად ჩაითვალოს და მომავალშიც საჭირო იქნება წარმოების რეკონსტრუქციის და რაციონალიზაციის საკითხებს განსაკუთრებული ყურადღებით მოვეხყართ.

მარგანეცის მრეწველობასთან დაკავშირებით აღსანიშნავია ზესტაფონის ფერომარგანეცის ქარხნის მშენებლობა; ამ მძიმე ინდუსტრიის უდიდესი გიგანტის მშენებლობა დაიწყო 1930 წ. და იგი ახლა ნაწილობრივად უკვე ამუშავებულია. ფერომარგანეცის ქარხნის მთელი სიმძლავრე უდრის 150 ათას ტონას.

ზესტაფონის ფერომარგანეცის ქარხნის ამუშავების უზრუნველყოფა ქმნის პირობებს იმისთვის, რომ მის გარშემო განვითარდეს სხვა ფერომენადნობების წარმოება, როგორიცაა ფერო-სილიცია, ფერო-ქრომი, ფერო-მოლიბდენი და სხვა.

მძიმე მრეწველობის სხვა დარგებს შორის, რომლებმაც განვითარება პოვნა პირველ ხუთწლეულში, განსაკუთრებით აღსანიშნავია ნავთობის მრეწველობა. ნავთობის ბუდეებზე საქართველოში ბევრ ადგილას მოიპოვება. ჯერჯერობით აღმოჩენილ ნავთობან ადგილების რაოდენობა აღემატება ორმოცდაათს, რომელიც შეიძლება დანაწილებულ იქნას ცხრა ნავთობან რაიონად. ეს რაიონებია:

1. შირაქი (მირზაანი და პატარა შირაქი, ჩატმა, ელდარი, დიდი გორა და სხვა).
2. კახეთის (გურჯაანი, ქისტაური და სხვა).
3. ტფილისის (ნავთლული, ნორიო და სხ.).
4. გურიის (იმფარეთი, გულქანი, საკუპრე და სხვა).
5. ქართლის (რუისი, კავთისხევი).
6. ქუთაისის (ბაღდადი, ძმუისი).
7. სამხრეთ-ოსეთის.
8. აფხაზეთის (გაგრა და სხვა).
9. რაჭის.

თუმცა ნავთის ეს რაიონები ჯერ კიდევ არაა შესწავლული, მაგრამ წინასწარი საკვლევაძიებო მუშაობის ჩატარება იძლევა იმის საფუძველს, რომ საქართველოში სამრეწველო ხასიათის საბადოები არსებობს, მხოლოდ საჭიროა მათი შესწავლა და სამრეწველო ნიადაგზე დაყენება.

საკავშირო კომპარტიი ცენტრალური კომიტეტი 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებაში, რომელიც გამოტანილია ა.კ. და ნაცკომპარტიების ცეკას მოხსენებათა გარშემო, ხაზს უსვამს საქართველოს ნავთის მრეწველობის ჩამორჩენას, როდესაც ამბობს, რომ „ცენტრალური კომიტეტი სთვლის, რომ საქართველოს ნავთს, რომელსაც აქვს სამეურნეო განვითარების სერიოზული პერსპექტივები, არ მიაპყრო აქამდის აუცილებელი ყურადღება ა.კ. სამხარეო კომიტეტმა და საქართველოს ცენტრალურმა კომიტეტმა“. როგორც აღნიშნეთ, იმ წინასწარი ცნობები, რომელიც ჩვენ მოგვეპოვება, საფუძველს გვაძლევს ვლიაროთ ნავთის განვითარების შესაძლებელი პირობები საქართველოში: მართალია გეოლოგიური საგამოკვლევო მუშაობა ჯერ კიდევ არ გვაძლევს საშუალებას ვიცოდეთ ჩვენი ნავთის რაიონების მტკიცე მარაგი, მაგრამ ჯერ-ჯერობით მიღებულ წინასწარი საორიენტაციო მასალებით საქართველოს ნავთის მარაგი 500 მილიონ ტონამდე აღწევს.

საქართველოს ნავთის საბადოებიდან განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს შირაქის ჯგუფის ნავთიანი ადგილები. იგი შედარებით სხვა ნავთუბოებთან უფრო შესწავლილი არის და ამჟღავნებს თავის სამრეწველო ხასიათს. წინასწარ საკვლევაძიებო მუშაობიდან ირკვევა, რომ შირაქის ნავთის სამრეწველო მარაგი უნდა შეადგენდეს 150 მილ. ტონას.

საქართველოს ნავთის გარშემო სამუშაოთა სისტემატიური მუშაობის გაშლა იწყება 1930 წლიდან (თუ არ ჩავთვლით მანამდის ხაწილობრივ სამუშაოების ჩატარებას), მას შემდეგ, რაც ჩამოყალიბებულ იქნა საქართველოს ნავთის ტრესტი, რის შემდეგაც უფრო გაშლილ იქნა საკვლევაძიებო მუშაობა მირზაანში, პატარა შირაქში, მლაშის ხეში, გურიასში და სხვაგან. კვლევაძიების გაშლამ კიდევ უფრო დაადასტურა საქართველოს ნავთის მრეწველობის შესაძლებლობანი.

1932 წლის ბოლოს მირზაანში ჩვენ გვქონდა 21 ქაბურღილი, აქედან ოთხი ქაბურღილის ექსპლოატაცია უკვე სწარმოებს და ისინი სატყეთესო შე-

დღეს იძლევიან როგორც ნავთის რაოდენობის, ისე მისი ხარისხის მზრივ. ამ მიღწევათა საფუძველზე საქართველოს ნავთმა უნდა მოგვეცეს 1933 წლის განმავლობაში საქსპლოატაციო მუშაობის დარგში 25.000 ტონა ნავთი.

მასთან ნავთის მრეწველობის დარგში საქართველოს შეემატა ისეთი დიდი სამრეწველო წამოწყება, როგორიც არის ბათუმის ნავთის გადამმუშავებელი ქარხნების ანუშავება, რომელიც დაჯდა 36 მილ. მანეთი და რომელიც 1933 წელში გვაძლევს 102 მილიონი მანეთის პროდუქციას, წინააღმდეგ 1932 წლის 95 მილ. მანეთისა.

მიმდინარე წლის თერთმეტი თვის განმავლობაში ბათუმის ნავთის ქარხნებმა უკვე მოგვცა 96.072 ათას. მან. პროდუქცია.

საქართველოს ნავთის განვითარებისათვის ბრძოლა საქართველოს პარტორგანიზაციისათვის წარმოადგენს ერთ მთავარ ამოცანას, რათა შეეძლოთ საკავშირო კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1931 წლ. 31 ოქტომბრის დადგენილების რეალიზაცია საქართველოს ნავთის განვითარების საქმეში.

ელექტროფიკაციის განვითარების საქმეში ჩვენ დიდი მიღწევები გვაქვს. 1933 წელში გამომუშავებული ელექტრო-ენერგიის რაოდენობა შეადგენს 200,7 მილ. კილოვატს. ამუშავებულია და შენდება მთელი რიგი ელექტრო-სადგურები; მათ შორის აღსანიშნავია შემდეგი მთავარი სადგურები:

ზაქესი, მთელი სიმძლავრე უდრის 37 ათას კილოვატს. ახლანდელი სიმძლავრე კი შეადგენს 13 ათას კილოვატს. სწარმოებს მისი გაფართოება, რომელიც მოლიანად უნდა დამთავრდეს 1934 წლის პირველ ნახევარში.

რიონჭესის მშენებლობა დაიწყო 1927 წელს. საპროექტო სიმძლავრე სადგურის უდრის 48 ათას კილოვატს... ნაწილობრივ სადგური ამუშავებულია, ხოლო მთელი სიმძლავრით იგი უნდა ამუშავდეს 1934 წლის პირველ ნახევარში. მშენებლობის ფაქტიური ღირებულება შეადგენს 86,4 მილ. მანეთს.

აწქესის მთელი სიმძლავრე შეადგენს 16 ათ. კილოვატს და სადგურის ღირებულება 26.190 ათ. მან. ექსპლოატაციაში შევა 1935 წლის დასაწყისში.

აღნიშნულ მთავარ სადგურებს გარდა შენდება მთელი რიგი პიძრო და თბოსადგურები. მათი მშენებლობა მოკლე ხნის განმავლობაში უნდა დამთავრდეს და ისინი ამუშავებულ იქნან ასეთია, მაგალითად:

ალაზანჭესი—3,4 კილვ. სიმძლავრით, სოხუმჭესი—10,5 ათ. კილვ. სიმძლავრით, აბჭესი (უკვე ამუშავებულია) 1,1 ათას კილვ. შენდება ტყვარჩელის თბოსადგური ქვანახშირის ბაზაზე 48 ათ. კილვ. სიმძლავრით და სხვა. როგორც ვხედავთ, საქართველოში ფართოდ გაიშალა ელექტროფიკაციის დარგში მშენებლობა, რამაც ხელი შეუწყო საუკუნოვებით ჩამორჩენილ საქართველოს ეკონომიურ და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო საქმის გაუქოვებისას. მაგრამ მიუხედავად მუშაობის ასეთი ტემპით გაშლისა, ჩვენ მაინც განვიციდით ელექტროენერგიის ნაკლებობას და ვერ ვაკმაყოფილებთ ჩვენი გაზრდილი მრეწველობის, ტრანსპორტის, სოფლის მეურნეობის და სხვ. აუცილებელ მოთხოვნილებებს.

საქართველოს ბუნებრივი პირობები ძალზე მდიდარია ჰიდრო-ენერგეტიკული რესურსებით; შეიძლება ითქვას, რომ მას ამ მხრივ პირველი ადგილი უჭირავს საბჭოთა კავშირში. ეს გარემოება კი ხელს უწყობს ელექტროფიკაციის განვითარების საქმეს და ჩვენ შეგვიძლია დავაკმაყოფილოთ არა მარტო საქართველოს მოთხოვნილებანი ელექტროენერგიაზე, არამედ საჭირო პირობებში ენერგია მივაწოდოთ მოსაზღვრე რაიონებსა და რესპუბლიკებს.

პირველი ხუთწლედის განმავლობაში ფართო გასაქანი პოვა აგრეთვე მანქანათმშენებლობის განვითარებამ. საქართველოს სახალხო მეურნეობის სწრაფი ტემპით წინსვლამ მწვავე მოთხოვნილება წაუყენა მრეწველობის ამ დარგს და ჩვენ ახლა ვაშხადებთ მთელ რიგ ისეთ მანქანა-იარაღებს, რომლებიც უწინ საზღვარგარეთიდან შემოგვქონდა, მაგ., ტფილისში 25 კომუნარის სახელობის ქარხანა და სერგო ორჯონიკიძის სახელობის ქარხანა აშხადებს ჩაის მრეწველობისათვის საჭირო მანქანა-იარაღებს და სხვ.

მართალია, ჩვენი ჩაის მრეწველობის გაზრდილ მოთხოვნილებებს არ შეუძლია დაკმაყოფილდეს აღნიშნული ქარხნების პროდუქციით და მიღებულია ზომები ახალი ქარხნის მშენებლობისათვის ბათომში, მაგრამ აქ საფულისხმოა ის მდგომარეობა, რომ პირველი ხუთწლედის მანძილზე დიდი სამსახური გაუწიეს ჩვენი მანქანათმშენებლობის ქარხნებმა ჩვენი მეურნეობის მნიშვნელოვან დარგებს, როგორცაა აბრეშუმის მრეწველობა, ღვინის მრეწველობა, ტრაქტორებისათვის სხვადასხვა ნაწილების დამზადება და სხვა.

პირველ ხუთწლედში ლითონის გადამამუშავებელმა მრეწველობამ საგრძნობლად გაადიდა თავისი პროდუქცია; თუ 1927-28 წელს მთელი გამომუშავებული პროდუქცია 4.165,0 ათ. მან. შეადგენდა, 1932 წელს ის გვადლევს 10.185,0 ათ. მან. პროდუქციას.

მათ შორის ცალკე მთავარი ქარხნების მიხედვით პროდუქციის შემდეგი ზრდა გვაქვს:

	1927-28	1932 წ.
26 კომუნარის სახელობის ქარხანა	1.498,0 ათ. მან.	2.994 ათ. მან.
ორჯონიკიძის სახ. ქარხ.	665	2.037 "
კალინინის სახელობის ქარხანა	218	2.023 "
ბათომის ბიტონის ქარხ.	1052	2.138 "
" თუჯის ჩამომსხმ.	179	702 "
" თუთიის ნაკეთობ. ქარხანა	376	436 "

და სხვა.

გარდა ამისა ტფილისში გეგმის გარეშე აგებულ იქნა ნავთის საბურღავ და გეოლოგიურ-საგამოკვლევო იარაღების დამამზადებელი ქარხანა, რომლის წლიური პროდუქცია 35 მილ. მან. უდრის.

ტფილისში შენდება აგრეთვე თუჯის და ფოლადის ჩამომსხმელი ქარხანა, რომელსაც უდიდესი მნიშვნელობა ექნება მომავალში საქართველოში მანქანათმშენებლობის საქმის განვითარებისათვის.

ჩვენი მანქანათმშენებლობის მომავალი განვითარების საქმე უნდა წავიდეს იმ ანგარიშით, რომ მან სამსახური გაუწიოს ახალ წარმოებებს, როგორც მრე-

წველობის, ისე სასოფლო-სამეურნეო ნედლეულის გადამუშავების აუცილებელ მოთხოვნილებებს, საჭირო მანქანა-იარაღების მიწოდების სახით.

მინერალური მადნების ამოღების მხრივ საქართველოს განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს; აქ ბლომად არის ისეთი სახის მინერალები, რომლებიც ძალზე ესაჭიროება მთელ ჩვენს კავშირის მრეწველობას, რომელიც თავის უმთავრეს ნაწილში საზღვარგარეთიდან შემოტანით აკმაყოფილებდა მოთხოვნილებას.

საქართველოს ისეთი მინერალური მადნების ამოღებას, როგორიცაა ბარიტი, ანდეზიტი, გუმბრინი, დიატომიტი და სხვა, ფართო გასაქანი მიეცა პირველ ხუთწლედში საბჭოთა კავშირის მრეწველობის გაზრდილ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების აუცილებელ ამოცანასთან დაკავშირებით.

მთელი მინერალური მადნების ამოღების პროდუქცია 962 ათ. მანეთიდან 1927-28 წელს გაზრდილ იქნა 5.737 ათას მანეთამდე 1932 წელში.

კაპიტალური მშენებლობის გაშლასთან დაკავშირებით პირველ ხუთწლედში სწრაფი განვითარება პოვა საშენ მასალათა მრეწველობამ. აშენებულია და რეკონსტრუქციისა და მშენებლობის დამთავრების პროცესში იმყოფება მთელი რიგი სამშენებლო მასალათა ქარხნები, როგორიცაა, მაგალითად, აგურის წარმოების დარგში ღრმა ღელის აგურის ქარხანა, რომელმაც უნდა მოგვცეს 10 მილიონი ცალი აგური, ნოსირის, ტევრის და სხვ.

მასთან პირველ ხუთწლედში აშენდა ცემენტის მძლავრი ქარხანა კასპში, რომლის წლიური პროდუქცია (1933 წ.) უდრის 825 ათას კასრ ცემენტს. მთელი სამშენებლო მასალათა პროდუქცია 1933 წ. (სატყეო მრეწველობის გამოკლებით) შეადგენს 7.268 ათას მანეთს.

ფართოდ გაშალა თავისი მუშაობა სატყეო მრეწველობამ. საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ აშენებულია მთელი ქარხნები სატყეო მრეწველობის დარგში. ასეთია მარელისის გრებილ ავეჯეულობის ქარხანა, ბორჯომის საკასრე ქარხანა, ათეული სახერხი ქარხნები და სხვა. სატყეო მრეწველობის დარგში განსაკუთრებით აღსანიშნავია ქალაქის მრეწველობის მშენებლობა. 1929 წ. დაწყებულ იქნა ინგურის ქალაქის ქარხანა, რომლის ღირებულება შეადგენს 40 მილ. მანეთს, და რომელმაც წლიურად უნდა მოგვცეს 24 ათასი ტონა კულტურული ქალაქი. აგრეთვე 1930 წლიდან შენდება ბზიბის ქალაქის კომბინატი, რომელმაც უნდა მოგვცეს 20 ათასი ტონა ქალაქი. სატყეო მრეწველობამ, რომელიც გაერთიანებულია მარტო საქ. სატყეო ტრესტში, პირველ ხუთწლედის განმავლობაში საგრძნობლად გაადიდა თავისი გამოშუქებული პროდუქცია. 1927/28 წ. ამ მრეწველობის პროდუქცია შეადგენდა 4.721,0 ათას მანეთს, ხოლო 1932 წელში კი იგი უშვებს 9.771 ათას მან. პროდუქციას.

მსუბუქი მრეწველობის განვითარების დარგში შეიძლება ითქვას, რომ მსხვილ საფაბრიკო-საქარხნო მრეწველობას საქართველოში საფუძველი ჩაეყარა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან. მანამდე კი მსუბუქ მრეწველობაში ჩვენ გავჩანდა „კუსტარული“ ხასიათის წამოწყებები, რომელთაც არ შეიძლება უწოდოთ საფაბრიკო-საქარხნო ტიპის წამოწყება.

გასაბჟოების შემდეგ კი გაშლილ იქნა მსხვილი საფაბრიკო-საქარხნო მშენებლობა; ამ მხრივ აღსანიშნავია შემდეგი ქარხნები:

	მშენებლობის დაწყების დრო:	მშენებ. დამთავრ. დრო.	ღირებულ. ათას მანეთ.
1. ქუთაისის მაუდის ქარხანა	1923 წ.	1925 წ.	847,7
2. ხონის აბრეშუმის ძაფსა- ლები ქარხანა	1925	1926	604,6
3. ოზურგეთის "	"	"	740,0
4. " ძაფსაგრეხი "	"	"	370,0
5. თელავის ძაფსალები "	1927	1928	139,4
6. ტფილისის მაუდის ქარ.	1926	1929	6780,5
7. " აბრეშუმის საქსოვი ქარხ.	1928	"	2085,0
8. ქუთაისის აბრეშუმის ძაფსა- ლები ქარხანა	1927	1929	898,4

გარდა ამისა შენდება შემდეგი მსხვილი ქარხნები, რომელთა მშენებლობაც 1932 წელს დაიწყო და დამთავრებული უნდა იქნას 1934 წელს:

1. ქუთაისის აბრეშუმის საქსოვი კომბინატი, რომელიც ღირს 5629,8 ათ. მ.
2. ტფილისის სამკერველო ქარხანა " 1935 "
3. ქუთაისის " 1352,6 "
4. თელავის აბრეშუმის ძაფსალები ქარხანა " 560,0 "

ტფილისში შენდება აგრეთვე (საკავშირო მნიშვნელობის) ფეხსაცმელების ფაბრიკა, 12 მილ. მანეთის ღირებულების, რომელიც უნდა დამთავრდეს 1934 წელს და რომელიც მოგვცემს 9 მილიონ წყვილ ფეხსაცმელს წლიურად.

მსუბუქი მრეწველობის მშენებლობის ასეთი ტემპით გაშლის შემდეგ ჩვენ გვაქვს გამომუშავებული პროდუქციის საგრძნობი ზრდა. თუ ავიღებთ მსუბუქ მრეწველობას, რომელიც გაერთიანებული არის საქართველოს მსუბუქი მრეწველობის კომისარიატში, დავინახავთ, რომ პირველი ხუთწლეულის განმავლობაში გამომუშავებული პროდუქტია გაიზარდა 11.873 ათას მან-დან 1927/28 წელს 82.816,0 ათ. მან.-დე. 1933 წელს კი მან უნდა მოგვცეს 103 მილ. მანეთის პროდუქტია. ცალკე მთავარი დარგების მხედვეთი ეს ზრდა შემდეგ სურათს იძლევა.

	1927/28 წ.	1932 წ.
1. საფეიქრო მრეწველობა	3976 ათ. მ.	24.404,0 ათ. მ.
2. აბრეშუმის ძაფსალები მრეწველობა	3290 "	5931,0
3. ტანსაცმელის და ტუალეტის მრეწვე- ლობა	1384 "	46709 "
4. ფეხსაცმელების და ტყავის მრეწვე- ლობა	3208 "	9124 "

და სხვა.

ჩვენი განვითარების თანამედროვე ეტაპზე არსებობს ყველა წინასწარი პირობა იმისათვის, რომ მძიმე მრეწველობასთან ერთად ჩქარი ტემპით განვითარებულ იქნას მსუბუქი მრეწველობაც.

ჩვენი პარტიის მიერ აღებულია გენერალურმა ხაზმა, რომელიც გვიპარნახებდა პირველ რიგში უფრო ჩქარი ტემპით მძიმე მრეწველობა გაგვევითარებია, უუდიდეს წარმატებას მიაღწია და საბჭოთა კავშირში შეიქმნა მძიმე მრეწველობის უუდიდესი გიგანტები, რომლებიც საშუალებას გვაძლევენ მოვახდინოთ მთელი სახალხო მეურნეობის რეკონსტრუქცია. მძიმე მრეწველობის განვითარების უდიდეს მიღწევათა შედეგად, ჩვენ ახლა შეგვიძლია უფრო ჩქარი ტემპით მოვახდინოთ მსუბუქი მრეწველობის ზრდა და უზრუნველვყოთ ფართო მშრომელი მოსახლეობის გაზრდილი მატერიალურ-კულტურულ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება.

ამხ. სტალინი ჯერ კიდევ პარტიის XVI ყრილობაზე ამბობდა, რომ „დღემდის ჩვენ მომჭირნებდა ვეწოდით ყველაფერზე, მათ შორის მსუბუქ ინდუსტრიაზეც, რომ მძიმე ინდუსტრია აღვედგინა, მაგრამ მძიმე ინდუსტრია ჩვენ უკვე აღვადგინეთ, საჭიროა მხოლოდ შემდგომი გაშლა, ახლა ჩვენ შეგვიძლია მსუბუქ ინდუსტრიას მიუბრუნდეთ და წავსწიოთ ის წინ დაჩქარებული ტემპებით. ახალი გარემოება ჩვენი მრეწველობის განვითარებაში სხვათა შორის ისაა, რომ ჩვენ ახლა საშუალება გვაქვს დაჩქარებული ტემპით განვავითაროთ როგორც მძიმე, ისე მსუბუქი ინდუსტრია“.

ამიტომ მსუბუქი მრეწველობისათვის მზრუნველობის საკითხები შეადგენს ჩვენთვის ერთერთ ძირითად ამოცანას, რათა უზრუნველვყოთ პარტიის მიერ აღებული გეზი მძიმე მრეწველობასთან ერთად მსუბუქი მრეწველობის ჩქარი ტემპით განვითარების შესახებაც.

მრეწველობის სხვა დარგებთან ერთად ფართოდ განვითარდა გემო-კვების მრეწველობა; გაშენებულია მთელი რიგი ახალი ფაბრიკა-ქარხნები; მათ შორის აღსანიშნავია ავარის შაქრის ქარხანა, საკონსერვო ქარხნები გორში, ქუთაისში, მარგარიის ქარხანა ტფილისში, ერბო-ყველის დამამზადებელი ქარხანა ბეჟანოში და ხონში. მაკარონის ქარხანა; ხორცის კომბინატი ტფილისში და სხვა.

გაშენებულია ამასთანავე ჩაის რაიონებში ჩაის გადამამუშავებელი 16 ქარხანა, რომლებიც უკვე იძლევიან სამრეწველო პროდუქციას.

გემო-კვების მრეწველობამ, რომელიც გაერთიანებულია საქართველოს მომარაგების კომისარიატში, გააძლიერა თავისი პროდუქცია—1927/28 წლის 8.771 ათას მანეთიდან 22.092 ათას. მან.-დღე 1932 წელში (ხორცის მშენებლობის გამოკლებით).

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს პირობებში საკმაოდ დიდი ბაზა მოიპოვება გემო-კვების მრეწველობის განვითარებისათვის და ჩვენი სოფლის მეურნეობის რეკონსტრუქცია. ახალი კულტურების დანერგვა და გაფართოება ქმნის საუკეთესო პერსპექტივას მრეწველობის ამ დარგის უფრო ჩქარი ტემპით წინაწევის უზრუნველსაყოფად და ფართო მშრომელი მოსახლეობის საკვები პროდუქტებით მომარაგების გაძლიერებისათვის.

ა/კავკასიის და საქართველოს მრეწველობის განვითარების მთავარი გეზი მოცემულია საკავშირო კომპარტ. ცენტრ. კომიტეტის 1931 წლის 31 ოქტომბრის ისტორიულ დადგენილებაში, სადაც ნათქვამია, რომ „ცეკა სთვლის, რომ ა/კ. შემდგომი ინდუსტრიალიზაციისათვის აუცილებელია ყურადღების გამახვილება ნავთის ამოღების და გადამუშავების ყოველმხრივ განვითარებისაკენ აზერბეიჯანში, დაჩქარება ნავთის მრეწველობის ორგანიზაციის საქართველოში ახალად აღმოჩენილ ნავთიან ფართობებზე, საქმის დაყენება ნახშირის ამოღების და ფერადი ლითონების (პირველ რიგში, სპილენძი, ალიუმინის), ჰიდრო-ელექტრო-სადგურების შემდგომი მშენებლობა, შემდგომი გაფართოება მეხამეოების და მებარეშუმეობის და მის ბაზაზე საფეიქრო მრეწველობის განვითარება“.

ცენტრალური კომიტეტის აღნიშნულ დადგენილებათა საფუძველზე უკვე ორი წელია იბრძვის ა/კ. და საქართველოს პარტორგანიზაცია განახლებული ხელმძღვანელობის მეთაურობით, რომელმაც უდიდესი შედეგები მოიპოვა ა. კ. და საქართველოს მთელი სახალხო მეურნეობის განვითარების საქმეში და კერძოდ მრეწველობის განვითარების დარგში.

ცენტრალური კომიტეტის განახლებულმა ხელმძღვანელობამ, მოახდინა რა ა/კ. პარტიული რიგების განმტკიცება და „ატამანშინის“ ელემენტების აღმოფხვრა, მობილიზაცია უყო მთელი პარტიული ორგანოების ყურადღებას, ცეკას 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილებისათვის ბრძოლაში და გაუწია მას ოპერატიული კონკრეტული ხელმძღვანელობა. „პარტორგანიზაცია მკლავებდაკარწყახებული, — ჯეროვანად კიდებს ხელს მუშაობას, ადამიანები უკვე შედიან იმ დიდ საქმეთა კურსში, რომელნიც ჩვენი ეპოქის შინაარსს წარმოადგენენ. ა. კ. ბოლშევიკები იწყებენ საწარმოო ძალთა გაშლის ოპერატიულად ხელმძღვანელობას. ამას მოწმობენ ის უდიდესი წარმატებანი, რომელსაც მათ მიაღწიეს ნავთის ამოღების, ჰიდრო-ელსადგურების, ფერო-მარგანეცის და სინთეტიური კაუჩუკის ქარხნების მშენებლობის, ნახშირის, მადნეულ და არა მადნეულ მიწის სიმდიდრეთა დამუშავების, საბჭოთა კავშირის ბამბის მეორე ბაზის განმტკიცების, ციტრუსოვანი კულტურების, ჩაის, თამბაქოს ფართობების გადიდების და კოლმეურნეობათა სამეურნეო განმტკიცების დარგში. „(პრაედა“, ა. წ. პირველი დეკემბრის მოწინავე).

დამთავრდა და ამუშავებულია მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ობიექტები, როგორიცაა რიონხესი, ფერო-მარგანეცის ქარხანა, აგარის შაქრის ქარხანა, კასპის ცემენტის ქარხანა, ტფილისში მაკარონის, მარგარინის, ქუთაისში კონსერვის და სხვა ქარხნები. აშენებულია და ამუშავებული მთელი რიგი ჩაის, ხე-ტყის, აგურის და სხვა ქარხნები.

ჩვენი ასეთი მიღწევები მრეწველობის განვითარების დარგში კიდევ არ ამბობს იმას, რომ ჩვენი მრეწველობის ზოგიერთი ცალკე დარგის და ცალკე წამოწყების მუშაობაში არ იყოს მთელი რიგი დეფექტები, რომელნიც ხელს უშლიან ჩვენს საწარმოო გეგმების შესრულებას.

ჩვენ ზოგიერთ წამოწყებაში ჯერ კიდევ ვერ გარდაქმნეს მუშაობა ამა. სტალინის ექვსი მითითების ცხოვრებაში უნაკლოდ გატარებისათვის, არ არის მიღებული გადაჭრელი ზომები, რათა შეჩერებული იქნეს წარმოებებში

მუშა-ხელის დენადობა, შრომის დისციპლინის განმტკიცება, ახალ საწარმოო ტექნიკის ათვისება და შრომის ნაყოფიერების გადამწყვეტი გაუმჯობესება.

მთელი რიგი ფაბრიკა-ქარხნები ვერ ახერხებენ მუშა-ხელის შეკრების გეგმების შესრულებას, რაც საწარმოო დავალებების შეუსრულებლობის ერთი მთავარ ფაქტორთაგანია.

მაგალითად კალინინის სახელობის ქარხანამ მუშა-ხელის შეგროვების ოქტომბრის გეგმა შეასრულა 79,1%-ით, მუშა-ხელის შეგროვების გეგმის შეუსრულებლობას კალინინის ქარხანაში ზედ ემატება არსებული მუშა-ხელის არა რაციონალური გამოყენება და შრომის ნაყოფიერების დაცემა. იმ დროს, როდესაც ქარხანამ ოქტომბრის თვის მუშა-ხელის შეგროვების გეგმა შეასრულა 79,1%-ით, პროდუქციის გამომუშავების გეგმა მან მხოლოდ 72,4%-ით შეასრულა, რაც მოწმობს წარმოებაში მუშა ხელის შედარებით სიჭარბეს და შრომის ნაყოფიერების შემცირებას.

ამასთან, მუშა-ხელის დენადობას საკმაოდ დიდი ადგილი აქვს ზოგიერთ წარმოებებში. მაგალითად, მაუდის მრეწველობაში მუშა-ხელის დენადობის კოეფიციენტი შეადგენს 19,8%, სამკერვალო მრეწველობაში 17,6%, კასპის ცემენტის ქარხანაში — 18,6% და სხვა.

მუშაობის ასეთი შედეგები ახასიათებს იმ ფაბრიკა-ქარხნებს, რომლებმაც ვერ გარდაქმნეს მოშაობა ამხ. სტალინის ექვსი მითითების მიხედვით. მაგრამ იქ, სადაც უფრო თანამიმდევრობით სწარმოებს ბრძოლა ჩვენი უდიდესი ბელადის მითითებათა განხორციელებისათვის, სულ სხვანაირ სურათს ვღებულობთ, მაგალითად, 26 კომუნარის სახელობის ქარხანას 1933 წლის გეგმით უნდა მოეთა 3.213 ათ. მან. პროდუქცია, ფაქტიურად კი ა. წ. 17 დეკემბრისათვის მან მოგვცა 3.225 ათ. მან. პროდუქცია, ე. ი. წლიური გეგმა ვადაზდე შესრულებული იქნა 100,4%-ით.

აქ აღსანიშნავია მასთან ის მდგომარეობა, რომ, მიუხედავად მუშა-ხელის შეგროვების გეგმის შეუსრულებლობისა (შესრულებულია 84,6%-ით), საწარმოო დავალება ვადაზდე იქნა შესრულებული, რაც მიღწეულ იქნა სამუშაო ღრის შემყიდროების და შრომის ნაყოფიერების გადიდების საფუძველზე.

ორჯონიკიძის სახელობის ქარხანაში მუშა-ხელის შეგროვების გეგმა შესრულებულ იქნა 86%-ით და საწარმოო დავალება 100,5%-ით და სხვა.

მრეწველობის შემდგომი განვითარების ბოლშევიკური ტემპების უზრუნველყოფის მიზნით აუცილებელია, რომ ჩვენ ბოლო მოუღოთ წარმოებაში მუშა-ხელის აბსოლუტურ ნაკლებობას და შედარებით სიჭარბეს, თანაც უნდა გავაძლიეროთ მუშათა კულტურულ-საყოფაცხოვრებო მომსახურება, აღმოვფხვრაოთ მუშა-ხელის დენადობა, შევამყიდროვოთ სამუშაო დღე და ხელი შეუწყუოთ შრომის დისციპლინის განმტკიცებას და შრომისადმი სოციალისტური დამოკიდებულების ამაღლებას. საჭიროა კიდევ უფრო გაიშალოს მუშაობა ახალი ფაბრიკა-ქარხნების ტექნიკის ათვისების საქმეში, რათა შევძლოთ ჩვენი უდიდესი ბელადის ამხ. სტალინის ექვსი მითითების ცხოვრებაში გატარება და ჩვენი მრეწველობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების შემდგომი გაუმჯობესება.

საქართველოს პარტორგანიზაცია უდიდესი მიღწევებით ხვდება მე-9 პარტყრილობას.

ეს გამარჯვება მან მოიპოვა ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის განუხრე-
ლად გატარებით, მემარჯვენე და „მემარცხენე“ ოპორტუნიტეტთან დაუნდო-
ბელი ბრძოლით და კლასობრივი მტრების, კულაკების და მისი აგენტურის
წინააღმდეგ გამანადგურებელი ბრძოლის საფუძველზე.

საქართველოს პარტორგანიზაციამ კიდევ უფრო გაშალოს ჩვენი უდი-
დესი ბელადის ა. მ. ხ. ს. ტაღლინის ექვსი მითითებათა და საკავშირო
კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1931 წლის 31 ოქტომბრის დად-
გენილების რეალიზაციისათვის შემდგომი ბრძოლა, რათა შევსძლოთ მეორე ხუთ-
წლედში ჩვენს წინაშე მდგომი უდიდესი ამოცანების მთლიანად და პირნათლად
შესრულება.

პროვინცი სახელმწიფო

გადასული

ს. ჩაქვატაძე

მ ა რ გ ა ნ ე ც ი

„საკავშირო მეტალურგიის სულ უფრო მეტად მზარდი მოთხოვნილება მარგანეცზე—მრეწველობის ამ დარგისადმი განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებს. მარგანეცის ყველაზე უხვი საბადო საბჭოთა კავშირში—ჭიათურა—აქამდის არა-დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაშია, მიუხედავად უკანასკნელ პერიოდში ერთ-გვარი გაუმჯობესებისა... მრეწველობის ამ უაღრესად მნიშვნელოვანი დარგის ამოღებას ჩვენ შევძლებთ მხოლოდ ჭიათურის მაღაროებში ყველა საწარმოო პროცესის ყოველმხრივ მექანიზაციის გატარების პირობებში“ (ლ. ბერია).

მართლაც, საბჭოთა კავშირში შავი მეტალურგიის ზრდასთან დაკავშირებით (1929 წ. თუჯის საშუალო თვიური გამოდნობა უდრიდა 359 ათ. ტონას, 1933 წ. ოქტომბერში კი—685 ათ. ტონას, ფოლადის საშუალო თვიური გამოდნობა 1929 წელში შეადგენდა 409 ათ. ტონას, 1933 წლ. ოქტომბერში—679 ათ. ტონას) განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს ჭიათურის მარგანეცის მრეწველობა.

მიმდინარე წელს პარტიის და ხელისუფლების მიერ ბევრი რამ გაკეთდა აღნიშნული მრეწველობის მიმართ, მაგრამ ჩატარებული მუშაობა ჯერ კიდევ საკმაოდ არ შეიძლება ჩაითვალოს ჭიათურის მარგანეცის მრეწველობის მნიშვნელობის და მოცულობის მხედველობაში მიღებით.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქ. კომპარტიის ცეკას მიერ ამ ბოლო ხანებში მიღებული ღონისძიებების საშუალებით საგრძნობ გარდატეხას აქვს ადგილი კერძოდ საწარმოო გეგმების შესრულების საქმეში.

1933 წლის გეგმის შესრულება და მისი შედარება 1932 წელთან ასეთ სურათს იძლევა:

საერთო პროდუქცია (26/27 წ. ფასებში, 1000 მან.) კვარტალების მიხედვით:

	გამზა	ფაქტიურად	გამზის შესრ. %-ში	%-ში 32 წ. სათანადო პერ. შეფარდ.	%-ში 33 წ. 1-ლ კვარტ. შეფარდება
I-ლ კვარტ.	1804,2	885,2	49,1	80,3	100,0
II "	2040,4	1444,1	70,8	130,3	163,2
III "	2543,1	2135,2	84,0	128,5	241,2
ოქტომბ.	988,1	722,9	73,2	150,1	—

განვლილი 10 თვის (იანვარ-ოქტომბრის) განმავლობაში (ათ. მან.)

1933 წ. გეგმა	10 თვ. გეგმა	ფაქტ. 10-თვ. განმავლობაში	წლ. გეგმის შესრ. %-ტი	10-თვ. გეგმის შესრ. %-ტი	1933 წლ. 10 თვ. %-%-ში 32 წ. 10-თვ. შე- ფარდ.
8209,5	7138,2	5187,4	63,1	72,7	119,1

სასაქონლო პროდუქციის გამოშვების ათი თვის გეგმა შესრულებულია 72,3%, წლიური გეგმა კი 61,5%-ით.

ამრიგად, როგორც სიანს, დიდ გარღვევებს ქონდა ადგილი პირველ და მეორე კვარტალში. შეიძლება ითქვას, რომ უკანასკნელმა გავლენა მოახდინა მესამე და მეოთხე კვარტალზე გეგმების შესრულების საქმეში. ვინაიდან აღნიშნულ კვარტალთა გეგმები, წლიური გეგმის 100%-ით შესრულების მიზნით, გადიდებულ იქნა პირველი და მეორე კვარტალის გეგმების დანაკლისის შესავსებად (წლიური გეგმის მიხედვით მე-3 და მე-4 კვარტალის გეგმით საერთო პროდუქცია შეადგენდა 4364 ათას მანეთს, ხოლო შემდეგში გადიდებულ იქნა 5,493 ათას მანეთამდე).

ქიათურის მრეწველობაში გეგმის შესრულებლობის მიზეზები შემდეგია:

1. მუშა-ძალის დიდი დენადობა, 10 თვის განმავლობაში მიღებულია 5749 მუშა, წარმოებიდან წავიდა 4588 მუშა.

საერთოდ მრეწველობა არ არის უზრუნველყოფილი მუშა-ხელის საკმარის რიცხვით, 10 თვის (იანვარ-ოქტომბრის) გეგმა შესრულებულია 87,1%-ით.

2. შრომის ნაყოფიერების დაბალი მაჩვენებლების, მაგალითად, 10 თვის გეგმის მიხედვით საშუალო გამოიმუშავება თითოეულ მუშაზე დღიურად უნდა ყოფილიყო 12 მანეთი 61 კაპ., ფაქტიურად კი იყო 10 მანეთი და 74 კაპ. (ე. ა. გეგმის 85,2%-ტი). ამ დარგში ჩამორჩენა გვაქვს გასულ წელთანაც შედარებით: განვლილი 10 თვე 1933 წლის გასული წლის 10 თვესთან შეფარდებით იძლევა 93,4%-ს.

ყველგან არ არის გატარებული ცეკას ღირექტივა (1933 წლის 10/VII) მაღაროებში მუშაობის ბრიგადულ სისტემაზე გადაყვანის შესახებ. არსებობს მხოლოდ 17 ბრიგადა, რომელიც აერთიანებს დაახლოებით 170 კაცს (მაღაროებში მომუშავეთა რიცხვი კი შეადგენს 2554 კაცს). ხოლო სადაც აღნიშნული ღირექტივა გატარებულია, იქაც მიხიჯდება იგი, ვინაიდან არ ტარდება ერთ-ერთი უმთავრესი პირობა ბრიგადული სისტემისა, მითითებული ცეკას მიერ. ბრიგადის წევრები შეიძლება განთავისუფლებულ იქნან თავის მეურნეობაში მუშაობისათვის მხოლოდ ბრიგადის თვითონი საწარმოო გეგმის შესრულების შემდეგ (ბრიგადები №12 95 და 96 თავის გეგმას ასრულებენ 95,6%-ით, ბრიგადის წევრთა სამუშაოზე გამოსვლები უდრის 95%-ს).

ბრიგადულ სისტემაზე მთლიანად გადასვლა უკვე მიღებულ გამოცდილების საფუძველზე უნდა მოხდეს დაკვირვითი წესით, რათა შრომის ორგანიზაცია

უკეთ იქნას მოწყობილი და ამით აიწიოს შრომის ნაყოფიერებამ, № 84 ლავას ბრიგადამ თვალსაჩინო შედეგები მიიღო შრომის ნაყოფიერების საქმეში. მის მიერ გეგმის შესრულება ასეთია:

იენისი	90,8 ⁰ / ₀
ივლისი	108,9 ⁰ / ₀
აგვისტო	112 ⁰ / ₀
სექტემბერი	114,1 ⁰ / ₀

3. მუშა-ძალის დაბალი კვალიფიკაცია და ინჟენერ-ტექნიკოსთა საკმაოდ დაბალი ჯერ კიდევ უყოლობა. ცოტა და ძალიან ცოტა არის გაკეთებული მუშათა კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის. ზედმეტია ლაპარაკი ტექ. გამოცდების და სხვა ასეთ ღონისძიებათა შესახებ.

4. უკანასკნელთან დაკავშირებით და საერთოდ სუსტი ყურადღების გამო ჯერ საკმაოდ არ არის ათვისებული სამთო და მასთან დაკავშირებული სამუშაოთა შექანიზაცია.

მაგალითად, საყელავი მანქანის 7 საათის განმავლობაში სასარგებლო სამუშაოს დრო შეადგენს მხოლოდ 130 წუთს, დანარჩენი დრო კი უნდება მოსამზადებელ სამუშაოებს (32 წ.), შეკეთება მანქანის (22 წუთი), კბილების შეცვლა (79 წ.) და სხვა.

მექანიკური გაგორება (უსასრულო ბაგირი) საშუალოდ ორი წუთის მუშაობის შემდეგ სამი წუთი შეჩერებულია, რაც აიხსნება მუშაობის ორგანიზაციის სუსტი დაყენებით, მუშების უდისციპლინოზით და სუსტი ტექნიკური ხელმძღვანელობით. არ შეიძლება ითქვას, რომ დატვირთულია პნევმატიური ჩაქუჩები და სხვა სახეები მექანიზაციისა, თითოეულ მათგანს არა აქვთ არც საწარმოო გეგმა და არც განსაზღვრული დრო მუშაობისა.

5. შრომის ორგანიზაცია ცუდად არის მოწყობილი: სადაც საჭიროა, მუშა, იქ არის 10 ან, პირიქით; არ არის დაცული შეფარდება ძირითად პროფესიებისა (მწერეველი) და დამხმარე მუშებს შორის, აგრეთვე მალაროებში და გარედ მომუშავეთა შორის. საშუალოდ 30 წუთი იკარგება ცვლის შემდეგ მალაროებში მუშაობის დაწყებამდე (ამოკითხვა სამუშაო ადგილებზე განაწილება და სხვა).

6. წარმოება თავის დროზე არ არის უზრუნველყოფილი საჭირო მოწყობილობით და იარაღებით, აგრეთვე მასალით, კერძოდ საბიჯვე მასალით.

7. შედარებით ცუდად არის დაყენებული მუშათა მასის მომსახურება; ზამთრისათვის ჯერ კიდევ არ არის შეკეთებული მუშათა ბინები და არც სათბობი მასალით (შეშით) არიან ისინი მომარაგებული.

ამრიგად, როგორც ვხედავთ, სუსტად ტარდება ამხ. სტალინის 6 მითითება. სჩანს, რომ მათ ირგვლივ არც თავის დროზე ყოფილა და დღესაც საკმაოდ არ არის ღობილიზაციაქმნილი როგორც მუშები, ისე ყველა შესაძლებლობანი. გასაგებია, რომ ზემოთ აღნიშნული მოწმობს, განსაკუთრებით ძირეული აპარატის (მალაროთა სამმართველოები) ცუდ მუშაობას; ჯერ კიდევ არ არის გარ-

დაქმნილი და სუსტია მარგანტრესტის ყოველდღიური ოპერატიული ხელმძღვა-
ნელობა.

1933 წლის 10 თვის განმავლობაში თვითღირებულების მაჩვენებლები მეტად არადაშვამყოფილებელია, მიუხედავად იმისა, რომ 1933 წლის გეგმით გათვალისწინებული იყო თვითღირებულების საერთო გადიდება 5%-ით. ტრესტმა ვერ შესძლო ამ ღირებულებაში მოთავსება და მოგვცა 1932 წლის და 1933 წ. გეგმის წინააღმდეგ საერთო გადიდება:

	1932 წ. წინააღმ.	გეგმის წინააღმ.
1. საფაბრიკო-საქარხნო თვითღირებუ- ლებით	28,8%	21,9%
2. კომერციული თვითღირებულებით	29,6%	26,2%.

თვითღირებულების დონეზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია გეგმის შეუ-
სრულებლობამ პროდუქციის გამოშვების ნაწილში, ვინაიდან მთელი რიგი
დანახარჯები, რომელთაც მუდმივი ხასიათი აქვთ, მძიმე ბარგად დააწვა პრო-
დუქციის მცირე გამოშვებას.

ასე, მაგალითად, საერთო საქარხნო ხარჯები 1932 წ. წინააღმდეგ დიდ-
დება 35%-ით (აბსოლუტურად 292 ათ. მან.), სხვადასხვა ხარჯები კი 43%-ით
(აბსოლუტურად 412 ათ. მან.).

თვითღირებულების გადიდების მეორე ფაქტორი არის შრომის ნაყოფიერე-
ბის შედარებით დაბალი დონე, საშუალო ხელფასის მნიშვნელოვან გადიდებასთან
ერთად (საშუალო ხელფასის დონე 1933 წელს გაიზარდა 1932 წლის წინა-
აღმდეგ 22,6%-ით).

პროდუქციის საერთო თვითღირებულებაში ხელფასი იძლევა გადიდებას
32 წლის წინააღმდეგ 37%-ით. ყველა ამ გარემოებამ განსაკუთრებით მტკიე-
ნეულად იმოქმედა თვითღირებულებაზე 1-ლ კვარტალში, როდესაც საწარმოო
გეგმის შესრულება იყო მინიმალური. შემდეგში კი წარმოების მაჩვენებელთა
გაუმჯობესებასთან ერთად უმჯობესდება აგრეთვე თვითღირებულების მაჩვე-
ნებლებიც.

1-ლ კვარტალთან შეფარდებით მე-3 კვარტალი იძლევა პროდუქციის
თვითღირებულების შემცირებას 24,3%-ით.

მარგანტრესტის კაპიტალურ სამუშაოთა 1933 წლ. პირვანდელი წლიური
გეგმა შეადგენდა 3300 ათას მანეთს. ფიზიკური მოცულობის მიხედვით პირველ
3 კვარტალში შესრულებულია სამუშაოები 2725 ათ. მან. ღირებულებით, ე. ი.
წლიური გეგმის 82,4%-ტი.

პირველი სამი კვარტალის ძირითად საამშენებლო ობიექტებს წარმოად-
გენენ:

საწარმოო მშენებლობის ხაზით—ქარხანა № 25/bis ელსადგური, კაპიტა-
ლური გვირაბი და განსატვირთავი № 1.

მე-4 კვარტ. დასაწყის საკაშივშირო მძიმე მრეწველობის სახკომისარიატის
სალითონო მრეწველობის მთავარ სამმართველოს ნებართვით ჭიათურის მარგანე-

ცის მრეწველობის მშენებლობისათვის გაღებულ იქნა 1100 ათ. მან. (საკავშირო ბიუჯეტიდან), ხოლო ადგილობრივი ბიუჯეტიდან 400 ათ. მანეთი.

კაპიტალურ მშენებლობაზე 1928 წლიდან 1932 წლის ჩათვლით დაბანდება 10982 ათასი მან. 1933 წელში გათვალისწინებულ 4800 ათასი მან. საესეებით ათვისებისას კაპიტალურ დაბანდებათა საერთო ჯამი აღნიშნულ წლებში გამოიხატება 1582 ათ. მან.

1934 წლისათვის საკავშირო მძიმე მრეწველობის სახკომისარიატის მიერ მოცემულია საწარმოო პროგრამა სასაქონლო პროდუქციის მიხედვით 900 ათ. ტონის რაოდენობით. (მათ შორის ზესტაფონის ფერომარგ. ქარხნისათვის 65 ათასი ტონა).

1935 წლ. საკავშირო მრეწველობის მოთხოვნალება, შავი მეტალურგიის საწარმოო პროგრამის გადიდებასთან და ფერომარგანეცის შემდგომ ზრდასთან დაკავშირებით, უნდა გადიდდეს შესამჩნევად. (მარტო ზესტაფონის ფერომარგანეცისათვის საჭირო იქნება 1935 წლ. 150 ათასამდე ტონა, ე. ი. 40%-ტი მარგანტრესტის 1931 წლის გეგმისა). თუ მივიღებთ მხედველობაში საკავშირო საგეგმო კომისიის მიერ დამტკიცებულ ქიათურის მარგანეცის მრეწველობის განვითარების გეგმას მეორე ხუთწლიდისათვის და გავითვალისწინებთ აგრეთვე მარგანეცის მადანის მარაგის დაგროვების აუცილებლობას, მარგანტრესტის საწარმოო პროგრამა 1935 წლისათვის უნდა შეადგენდეს სასაქონლო პროდუქციის მიხედვით 1200—1300 ათას ტონას.

1934 წლის პროგრამის (900 ათ. ტონა) შესრულების და 1935 წლის და შემდეგ წლებში მარგანეცის ამოღების განვითარების უზრუნველსაყოფად საჭირო იქნება 1934 წელში კაპიტალური დაბანდებისათვის 11.460 ათ. მანეთი— მაღაროების მომზადებაზე გენპროექტის მიხედვით, გასამდიდრებელ ფაბრიკის №—25(bis) მშენებლობის დამთავრებაზე, მოწყობილობის და საჭირო ინვენტარის შეძენაზე, ტრანსპორტის და დატვირთვის მექანიზაციაზე, გეოლოგიური კვლევა-ძიებით სამუშაოებზე, საბინაო და სოცულტმშენებლობაზე და სხვა. გარდა ამისა სააგლომერაციო ფაბრიკის მშენებლობისათვის საჭირო იქნება 1.150 ათ. მანეთი, სულ 1934 წელში მარგანტრესტს უნდა მიეცეს 12.610 ათ. მან. (აღნიშნული თანხა თითქმის შეუმცირებლად მიღებულია საქ. მძიმე მრეწველობის კომისარიატის მიერ).

თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ 1935 წელს მოთხოვნილება მარგანეცზე—გამოიხატება 1200—1300 ათ. ტონაში, ხოლო არსებული ქარხნების ტექნიკური შესაძლებლობის მიხედვით შეიძლება გამოშვებულ იქნას არა უმეტეს ერთი მილიონი ტონისა, მაშინ აუცილებელია დაუყოვნებლივ დავიწყოთ ქიათურის მარგანეცის მრეწველობის რეკონსტრუქციის გეგმის შედგენა იმ ანგარიშით, რომ 1934 წლ. 1-ლ კვარტალის დასასრულს შესაძლებელი იქნეს რეკონსტრუქციის სამუშაოთა დაწყება.

რეკონსტრუქციის პროექტს საფუძვლად უნდა დაედვას შემდეგი ძირითადი მოსაზრებანი:

1. ყველა არსებული რესურსების, მადანის ცალკე რაიონების როგორც რიცხობრივი, ისე ხარისხოვრივი შემადგენლობის მიზანშეწონილი და შეძლებისამებრ საესებით გამოყენება.

2. სტანდარტული მარკის შექმნა იმ მადნებისათვის, რომელთაც შეუძლიათ მუდმივ მომხმარებელთა უზრუნველყოფა.

3. ამოღების, გამოზიდვის, გარეცხვის და დატვირთვის კონცენტრაცია და მექანიზაცია, გამდიდრების ნაწილში კი გარეცხვის კონცენტრაცია, გამდიდრების დროს დანაკარგების შემცირება და სხვა, დამხმარე მასალათა ნორმების შემცირება პროდუქციის ერთეულზე და როგორც, შედეგი, საფაბრიკო-საქარხნო თვითღირებულების შემცირება.

არსებულ პირობებში მოცემულ წარმადობის მისაღწევად უნდა დავეყრდნოთ მთელ რიგ პატარ-პატარა საწარმოო ერთეულებს, რომელნიც დაქსაქსულია მთელ რაიონში, რაც საგრძნობლად აერთულებს და ამცირებს ექსპლუატაციას. გარდა ამისა გასამდიდრებელ ფაბრიკების უმეტეს ნაწილს აქვს ძლიერ მოძველებული და გაცვეთილი მოწყობილობა, რის გამოც აღნიშნული ფაბრიკები მუშაობენ დაუშვებელი მაღალ დანაკარგებით. მაგალითად, მადანის გარეცხვისას არსებული ქარხნები წლიურად კარგავენ ლითონის მარგანეცს 80 ათას ტონით მეტს, ვიდრე ეს შესაძლებელი იქნებოდა თანამედროვე კონსტრუქციის ქარხნების მუშაობის პირობებში.

გენეროექტი გათვალისწინებულ კონცენტრაციის გატარების შემდეგ, ნაცვლად არსებული 10 გასამდიდრებელი ფაბრიკისა და 11 მაღაროსი, რომელთა წლიური წარმადობაც 1.037 ათ. ტონას (სასაქონლო პროდუქცია) უდრის, მოქმედებაში იქნება მხოლოდ 4 გასამდიდრებელი ფაბრიკა და 6 მაღარო წლიური წარმადობით (სასაქონლო პროდუქცია) 1.500 ათ. ტონის რაოდენობით. ამასთანავე უნდა აღინიშნოს, რომ 4 გასამდიდრებელ ქარხნის სიმძლავრე მეტი იქნება არსებულ 10 ქარხნის სიმძლავრეზედ 86%-ით.

კონცენტრაციის განხორციელება, გარდა მეტად მნიშვნელოვან ეკონომიურ ეფექტისა, საშუალებას მოგვცემს გავატაროთ მთელი რიგი სოცკულტ-საყოფაცხოვრებო ღონისძიებები, რაც ამჟამად შეუძლებელი ხდება საწარმოო წერტების დაქსაქსვის გამო.

კონცენტრაციის გატარების მიზნით საჭიროა:

არა უგვიანეს 1934 წლ. მე-3 კვარტალის დასაწყისისა დამთავრებულ იქნას გასამდიდრებელ ფაბრიკის №—25/bis (მშენებლობა), საამშენებლო ნაწილის კი 193, წლ. 1-ლ თებერვლამდე.

დაჩქარებულ და გაძლიერებულ იქნას მოსამზადებელი სამუშაოები ცენტრალური გასამდიდრებელი ქარხნის ასაგებად და მასთან დაკავშირებული მაღაროების მოსაწყობად იმ ანგარიშით, რომ შესაძლებელი გახდეს საამშენებლო სამუშაოთა დაწყება 1934 წლის მე-3 კვარტალიდან, მშენებლობის 1936 წლის დასაწყისში დამთავრებით.

ჯერ კიდევ 1931 წ. დამუშავებულ იქნა სამთო სამუშაოთა კომპლექსური მექანიზაციის გეგმა, რომლითაც გათვალისწინებულია ყველა პროცესის მექანიზაცია, დაწყებული შეჭრიდან და გათავებული გადაზიდვით; მაგრამ ვინაიდან 1932 წ. ბოლომდე ტრესტმა ვერ შესძლო სამთო სამუშაოთა მექანიზაციისათვის საჭირო მანქანების და მოწყობილობის მიღება, ამიტომ მექანიზაციის გეგმა ვერ იქნა ყველა ნაწილში განხორციელებული.

ტრესტმა შესძლო ნაწილობრივ მექანიზაციის გატარება მხოლოდ შექურის და მონგრევის დარგში და ისიც მხოლოდ მთავარ მაღაროებში. რაც შეეხება გადატანას და მოზიდვას, ტრესტს არ ჰქონდა შესაძლებლობა ამ პროცესების მექანიზაციისა სათანადო მოწყობილობის მიუღებლობის გამო და ამიტომ, როგორც დატვირთვა, ისე მოზიდვა დღემდე სწარმოებს ხელით, რასაც შედეგად მოყვა კომპლექსურ მექანიზაციის ძირითად პროცესებს შორის შეუთანხმებლობა. ტრესტმა შესძლო გაეტარებია მექანიზაცია შექრაში მხოლოდ 16%-ით და მონგრევაში 10%-ით.

1934 წელში დაპროექტებულია მექანიზირებული შექრა 40%-ით, ხოლო მექანიზირებული მონგრევა 30%-ით.

შექრის მექანიზაციის აღნიშნულ %-ს ვღებულობთ, როდესაც გატარებული იქნება მექანიზაცია მაღაროებში №№—1, 4, 11, 25, 33, 36 და 29/30.

დატვირთვის და მოზიდვის მექანიზაციის მხრივ გათვალისწინებულია 1934 წელში სკრებერებით და კონვეიერებით დატვირთვა, რითაც შეთანხმებული იქნება ამოღების ყველა პროცესები.

ძველი დამუშავებანი და არასწორი მონაქრები მეუძღვებლად ხდიან გამოზიდვის სრული მექანიზაციის გატარებას. ამიტომ 1934 წელში ნაწილობრივ გამოყენებულ იქნება ცხენის ძალით გამოზიდვა. მთავარ დამუშავებებზე და ზედაპირზე დიდ მაღაროებში გათვალისწინებულია მომავალი წლისათვის გამოზიდვის მოწყობა ელექტრო-მავალის საშუალებით.

აგრეთვე გატარებულ უნდა იქნას არსებულ მექანიზირებულ გამოზიდვის რექონსტრუქცია. აღნიშნულ ღონისძიებათა გატარების შემდეგ გამოზიდვის მექანიზაცია მთავარ გვირაბებში და ზედაპირზე გატარებული იქნება სრული 100%-ით.

ჭიათურის მადანი შეიცავს 12 მლ. ნაკლებ ფხვნილს, გარეცხილი 60%-მდე და ჩვეულებრივი მადანი—40%-მდე.

ეს გარემოება გავლენას ახდენს მადანის სარისხზე. აქედან გამომდინარეობს აუცილებლობა ჭიათურის მადანის ხელოვნური გამსხვილებისა, რისთვისაც მიზანშეწონილია ავლომერაციის მეოთხდის გამოყენება, ვინაიდან ეს მეოთხედი შესაძლებლად ხდის მცირე საექსპლუატაციო ხარჯებს გაწვევით მივიღოთ პროდუქტი მსხვილი ნაქრების სახით, რომელნიც ადვილად იტანენ გადაზიდვას და რომელთაც მეტალურგიული პროცესებისათვის უპირატესობა აქვთ ნედლი მადანის წინაშე.

უკვე ჩატარებულმა ცდებმა დამაკმაყოფილებელი შედეგები მოგვცა.

საჭიროდ მიგვაჩნია 1934 წელში საავლომერაციო ფაბრიკის აგება, პირველ რიგში 150 ათ. ტონის წლიური წარმადობით*).

მარგანტრესტის საცხოვრებელი ფართობი შეადგენს ამჟამად 11.107 კვ. მ., რაც მთელი მოთხოვნილების 25%-ს უდრის. 3210 მუშა-მოსამსახურისაგან უზრუნველყოფილია საცხოვრებელი ფართობით 1146 კაცი, დანარჩენი კი მო-

*) ტექნიკური საკითხების განიხილისათვის ნაბეღმძღვანელები მატყს სხვადასხვა დოკუმენტებიდან, რომელნიც მათზე მრეწველობის კომისარიატს მოგვცა. ს. ჩ.

თავსებულობა ახლო მდებარე სოფლებში, რაც სათანადო დაღს ასვამს შრომის ნაყოფიერების და საწარმოო დისციპლინის საქმეს.

1934 წელში განზრახულია საცხოვრებელ ფართობის გადიდება 6.500 კმ. და აგრეთვე ინჟინერ-ტექნიკოსთა ორი სახლის აგების დამთავრება. მომავალ წელში უნდა გაყვანილ იქნას აგრეთვე კანალიზაცია და წყალსადენი მუშათა ყველა სახლებში, რომელნიც აგებულია 1930-32 წლებში.

მიმდინარე წელში მარგანტრესტი შეუდგა ფართო მასშტაბით გზების შეკეთება-გაფართოებას და ავტოტრანსპორტისათვის გამოსაყენებლად საჭირო სამუშაოებს ქალაქ ქიათურიდან ყველა მომქმედ მაღაროების და ქარხნების მიმართულებით მასალების მაღაროებზედ მიწოდების ტრანსპორტისა და მარგანეცის მადანის ძველი მარაგის გამოტანის მიზნით.

გზატკეცილების და რკინიგზის ჩიხის კაპიტალური რემონტისათვის საჭიროა 475 ათ. მანეთი, ე. ი. თანხა, რომელიც უდრის წლიურ გადახარჯვას საურმე ტრანსპორტზე ავტოტრანსპორტთან შედარებით.

განზრახულია დამთავრდეს ეს მუშაობა 1934 წელში, გაფართოებული და შეკეთებული გზების დატკეპნით.

არსებული ელსადგურის მაქსიმალური სიმძლავრე შეადგენს 1500 კილოვატს, მაშინ როდესაც 1934 წლ. გეგმის, ხოლო კერძოდ სამთო სამუშაოთა მექანიზაციის განსახორციელებლად ტრესტს დასჭირდება 2500 კვტ.

რაც შეიძლება საჩქაროდ უნდა იქნას დამთავრებული გადაცემის ხაზის გაყვანა ზესტაფონიდან ქიათურამდე და ქინვის დამდაბლებელ ქვესადგურის მშენებლობა, რათა მრეწველობა უზრუნველყოფილ იქნას ენერგიით.

უკანასკნელი საკითხი, რომელსაც გადამჭრელი მნიშვნელობა აქვს ქიათურის მარგანეცის მრეწველობისათვის, არის კადრების საკითხი, საკითხი ამ მრეწველობის უზრუნველყოფისა როგორც ინჟინერ-ტექნიკოსთა ძალებით, ისე კვალიფიციური და დამხმარე მუშებით. მარგანეცის მრეწველობა ამჟამად, შეიძლება თამამად ითქვას, უმეტესად დაყრდნობილია სეზონურ მუშებზე, რაც მომავლისათვის მაინც შეუძლებლად უნდა ჩაითვალოს.

მუშების დიდი ნაწილი შეადგენს ამავე რაიონის გლეხკაცობას, რომელნიც სოფლის მეურნეობასთან მჭიდროდ არიან დაკავშირებულნი და წელიწადში ნახევარზე მეტ დროს ანდომებენ თავიანთ მეურნეობაში მუშაობას.

ნოემბერში მუშათა რიცხვი აღწევდა 3098 კაცს, ზაფხულის პერიოდში (აგვისტო) კი 2814 კაცი იყო. აუცილებელია, რომ ტრესტმა დროულად დასდოს ხელშეკრულებები კოლმეურნეობებთან მუშა-ხელის უზრუნველყოფისათვის მთელი წლის განმავლობაში და არა ცალკე პერიოდების მიხედვით. ამასთანავე ერთად აღცილებელია, რომ კოლმეურნეთა მიერ გამოყოფილი მუშები არ იცვლებოდნენ, რასაც დღეს ადგილი აქვს, არამედ ერთი და აგივე მუშები ხანგრძლივი დროისათვის იქნენ მიმაგრებული მრეწველობაზე.

ამ მომენტს დიდი მნიშვნელობა აქვს მუშათა კვალიფიკაციის აწევისა და ამით მექანიზაციის ათვისების საქმეში. ზედმეტია ლაპარაკი მუშათა კვალიფიკაციის ამაღლებაზე მაშინ, როდესაც წარმოებაში მუშა მუშაობს 3—4 თვე, შემდეგში კი 4—5 თვით იგი უზრუნდება სოფლის მეურნეობას და შემდეგ ისევ

წარმოებას კიდევ მოკლე ხნით. ცხადია, რომ ასეთი მოვლენა ცუდად მოქმედობს შრომის ნაყოფიერებაზე როგორც წარმოებაში, ისე სოფლის მეურნეობაში, ვინაიდან უკვე შესწავლილი და ათვისებული იარაღი თუ მექანიზმი წარმოებაში ხელახლად ასათვისებელი ხდება, რის გამო, მუშათა კვალიფიკაცია ვერ მისდევს თანდათანობით მუშაობის მექანიზაციის გაფართოებას და ახალ მექანიზმების შემოღებას. მძიმე მრეწველობის რწმუნებულის სამმართველოს და ტრესტის მიერ მიღებული უნდა იქნას კონკრეტული ღონისძიებები მუშათა კვალიფიკაციის ამაღლების დარგში ამ საქმის ადგილობრივი შესწავლით. საქიროა, რომ მარგანტრესტმა ახალგაზრდა სპეციალისტების საკმაო რიცხვი მიავლინოს ღონბასში და სხვა მრეწველობებში, სათანადო გამოცდილების მისაღებად და მისი ქიათურის სინამდვილეში გადმოსატანად.

დასასრულ უნდა აღინიშნოს, რომ ჯერ კიდევ სათანადოდ არ არის რეალიზებული საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის და ს. ს. რ. კ.-ს სახკომსაბჭოს 8 აპრილის დადგენილება ღონბასის შესახებ ტრესტისა და ყველა ორგანოების მუშაობის გარდაქმნისა და დასახული ამოცანების გატარების საქმეში.

მომავალში ტრესტმა უთუოდ და სავსებით უნდა განახორციელოს აღნიშნული დადგენილება და მის მიხედვით გარდაქმნას თავისი მუშაობა, როგორც ამას გვავალებს საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის ა/წ. 5 დეკემბრის დადგენილება:

„მთავარი, რასაც უნდა მიექცეს ღონბასის და ქვანახშირის სხვა ბასეინების პარტიული და პროფესიული ორგანიზაციების მთელი ყურადღება,—ესაა საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის და სსრკ-ის სახკომსაბჭოს მიერ ღონბასის ქვანახშირის მრეწველობის შესახებ მიღებული ყველა გადაწყვეტილების თანამიმდევრობით შესრულება, ამ გადაწყვეტილებათა შესრულების სისტემატიური შემოწმება, უბნებზე ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა მიმაგრება, შემდგომი ბრძოლა მუშა-ხელის დენადობის სრული ლიკვიდაციისათვის, სამუშაო დროის შემქიდროება, შრომის ნაყოფიერების გადიდება, მექანიზმების მთლიანად გამოყენების უზრუნველყოფა, მოსამზადებელ სამუშაოთა ფართოდ გაჩაღება ისეთ ფარგლებში, რომლებიც სავსებით უზრუნველყოფენ 1934 წ. გეგმის მთლიანად შესრულებას“.

ორი წლის ბრძოლა მარქსისტულ-ლენინური აღზრდისათვის.

მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის სფეროში გადამჭრელ ძვრებს აქვს ადგილი ამ უკანასკნელ წლებში. საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა თავის 31 ოქტომბრის დადგენილებაში სრულიად სწორად ჩავიწერა ჩვენ იდეურ-პოლიტიკური მუშაობის სისუსტე და წინადადება მოგვცა ყურადღების ცენტრში „მოგვეყვია მუშაობა მთელი ორგანიზაციის იდეურ-პოლიტიკური დონის ამაღლებისათვის ბოლშევიკური თვითკრიტიკის, პარტიის წევრთა და კანდიდატთა მარქსისტულ-ლენინური აღზრდისა და იდეოლოგიურ ფრონტზე პარტიის ყველა გადახვევასთან შეუირიგებელი ბრძოლის გაშლის საფუძველზე“. როგორ სრულდებოდა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ეს ღირექტივა მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის ხაზით?

(ცნობები 54 რაიონის მიხედვით)

	1930/31 წ.	1931/32 წ.	1932/33 წ.	1933/34 წ. (ჩაბმულია)
პარტორგ. შემადგენლობა .	44.857	44.328	55.973	54.768
გამოშვებულია კ. პ. (ბ) წევრები .	5.705	20.497	31.758	35.230
გამოშვებულია კანდიდატები	4.702	6.243	15.092	14.362
გამოშვებულია კომკავშირ- ლები და უპარტიონი .	15.197	18.604	19.975	40.660
სულ გამოშვებულია .	25.606	45.344	75.425	90.252

1930—31 წელს სკოლებიდან და წრეებიდან გამოშვებულ პარტიის წევრთა და კანდიდატთა რიცხვი პარტორგანიზაციის მთელ შემადგენლობასთან შედარებით მხოლოდ 23,2% შეადგენდა. 1931—32 წელს გამოშვებულ იქნა 60%, ხოლო 1932—33 წელს კი—82%/. ამჟამად პარტსწავლებაში ჩაბმულია პარტორგანიზაციის მთელი შემადგენლობის 90%/-ზე მეტი. ეს ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ შევძელით სრული 100%/-ით ჩავვება პარტგანათლების ქსელში პარტიის წევრები და კანდიდატები (თუ არ ვიანგარიშებთ პროზაგანდისტებს). ეს ნიშნავს, რომ საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა შეუდრეკელი ბრძოლის შედეგად შესძლო გამოსულიყო იმ გარღვევიდან, რომ

მელზედაც ლაპარაკი იყო საკ. კ. პ. (ბ) ც. კომიტეტის 1931 წლის 31 ოქტომბრის ისტორიულ გადაწყვეტილებაში.

კომუნისტების იდეურ-პოლიტიკური დონის ზრდის მაჩვენებლებს იძლევა შემდეგი ციფრები. საქართველოს პარტორგანიზაციებში წევრების და კანდიდატების რაოდენობა გაიზარდა 1933 წელში შედარებით 1930—31 წელთან 23%-ით, მაშინ რთდესაც პარტიის წევრთა ის რაოდენობა, რომელიც სკოლებსა და წრეებში იყო ჩაბმული, 1933 წელში, შედარებით 1930—31 წელთან ექვსჯერ გაიზარდა, ხოლო კანდიდატთა რიცხვი კი—3-ჯერ.

კომუნისტების იდეურ-პოლიტიკურ ზრდას მეტად ნათლად ამჟღავნებს აგრეთვე ციფრები პარტსწავლების ფორმების მოძრაობის შესახებ. პარტსწავლების დაბალი ფორმები შემცირდა აბსოლუტურად და შეფარდებით, მაშინ როდესაც ადგილი აქვს პარტსწავლების უმაღლეს ფორმებში გადასვლას. ეს სჩანს შემდეგი ცხრილიდან.

პარტსწავლების ფორმების მოძრაობა (პროცენტებში)

	1930-31 წ.	1931-32 წ.	1932-33 წ.	1933-34 წ.
საკანდიდატო სკოლები . .	100	151,4	258,3	158,3
დაწყებითი პოლიტსკო- ლები	100	256,2	401,8	332,8
მიმდინარე პოლიტწრეები .	100	190,2	421,7	671,7
სავნობრივი წრეები	100	145,2	258,9	756,1

საქართველოს კ. პ. (ბ) ცეკამ ბოლშევიკურად მოკიდა ხელი მარქსისტულ-ლენინურ განათლებას. მოწვეული იყო კულტპროზ-თათბირი, ისმოდა ც. კ-ში საკითხები სპეციალურად პარტგანათლების შესახებ ნაცუმცირესობებში, ტრანსპორტზე, კომკავშირელთა შორის და სხვ.

მეტად მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნა, რომ 1933—34 წელში—შედარებით 1932—33 წელთან—სოფლის სექტორის ხაზით პარტგანათლებაში ჩაბმულობის პროცენტი გადიდდა: კ. პ. (ბ) წევრთა მიმართ იგი გაიზარდა 14%-ით, კანდიდატების მიმართ—11%-ით, ხოლო კომკავშირელების და უპარტიოების მიმართ კი—47%-ით, სულ—28%-ით; იმავე წლების განმავლობაში ავტონ. რესპუბლიკების, ოლქების და ნაცუმცირესობათა რაიონების მიხედვით ეს ჩაბმულობა გაიზარდა შემდეგნაირად: კ. პ. (ბ) წევრების მიმართ—34%-ით, კომკავშირელების და უპარტიოების მიმართ—17%-ით, სულ—18%-ით.

ადგილი აქვს აგრეთვე სკოლებიდან და წრეებიდან ქალთა გამოშვების მნიშვნელოვან ზრდას. თუ 1930—31 წელს 100-დ ავიღებთ, მაშინ დინამიკა შემდეგ სურათს იძლევა: 1931—32 წელში ქალთა გამოშვების ზრდა უდრიდა 199,7%, 1932—33 წელს—306,4%, ხოლო 1933—34 წელს კი—344,8%.

აუცილებლად ხაზი უნდა გაუსვათ იმ გარემოებას, რომ ცენტრალურმა კომიტეტმა დიდი ყურადღება მიაქცია პარტსწავლების ხარისხის საკითხებს, რომლებიც დღესაც ყურადღების ცენტრში დგანან.

ხარისხობრივი მაჩვენებლების ხაზით მომხდარი ძვრების შესახებ შეიძლება ვიმსჯელოთ პროპაგანდისტების შესახებ მოცემული ცნობების საფუძველზე. პროპაგანდისტთა კურსების გაშლის შედეგად შტატს გარეშე მყოფ პროპაგანდისტების რაოდენობა გაიზარდა 793 კაციდან 1930—31 წელში 3.295 კაცამდე 1933—34 წელში. მიუხედავად ასეთი დიდი ხარისხობრივი ზრდისა, პროპაგანდისტთა შემადგენლობა მუდმივად უმჯობესდებოდა. მუშების და კომუნისტების პროცენტმა პროპაგანდისტებს შორის აიწია 13,2%-დან 1930—31 წელში 35,5%-დემდე 1933—34 წელში. პარტიის წევრთა და კანდიდატთა პროცენტი გაიზარდა 60%-დან 1930—31 წელში 97%-დემდე 1933—34 წელში. ხოლო პარტიის კანდიდატთა და აგრეთვე კომკავშირელთა პროცენტი პარტგანათლების ქსელის პროპაგანდისტთა შემადგენლობაში განუწყვეტლივ მცირდებოდა. ეს ძვრები პროპაგანდისტთა როგორც სოციალური, ისე პარტიული შეზღუდვების სფეროში განსაკუთრებით შესამჩნევია უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში, საქართველოს კ. პ. (ბ.) VIII ყრილობის შემდეგ.

ასევე ითქმის შტატში მყოფ პროპაგანდისტების შესახებაც.

გაუმჯობესდა საქართველოში მეთოდური დახმარება პროპაგანდისტების მიმართ. 25-ზე მეტ რაიონში არსებობს პარტკაბინეტები. მოგვარებულ იქნა პარტსახელმძღვანელოების გამოცემა და ძლიერ გაუმჯობესდა პარტგანათლების ქსელის პარტლიტერატურით მომარაგება (1932—33 წელში გავზარდეთ სულ 1.063 სახელწოდების წიგნი 679.983 ეგზემპლარის რაოდენობით, ხოლო 1933 წლის სექტემბრიდან—154 სახელწოდების წიგნი 440.298 ეგზემპლარის რაოდენობით).

უკანასკნელ წლებში აღვილი აქვს მნიშვნელოვანი მიღწევები პარტაქტივის სწავლების ხაზითაც.

თუ 1931—32 წელს თითქმის არცერთ რაიონში არ იყო პარტაქტივის სემინარები, სამაგიეროდ 1932—33 წელს ისინი 20-ზე მეტ რაიონში მოიპოვებოდა. ხოლო ამჟამად კი ასეთი სემინარები 40 რაიონში არსებობს. ამ სემინარებს ხელმძღვანელობენ კვალიფიკაციური ამხანაგები ცენტრიდან.

აუცილებლად უნდა აღინიშნოს, რომ კ. მარქაის სიკვდილის დღიდან 50 წლის თავი და აგრეთვე პარტიის II ყრილობის 30 წლის თავი ფართოდ იქნა გამოყენებული მარქსიზმ-ლენინიზმის და ბოლშევიზმის ისტორიის მასობრივი პროპაგანდისტული მიზნებისათვის. თითქმის ყველა რაიონი იყო უზარუნველყოფილი კვალიფიკაციური მომხსენებლებით ცენტრიდან; მთელ რიგ რაიონებში ჩატარებულ იქნა მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის „ათდიღობი“ და სხვ. ფართოდ იქნა დამუშავებული ამხ. სტალინის წერილი ჟურნალ „პროლეტარულ რევოლუციის“ რედაქციისადმი და საკ. კ. პ. (ბ.) ცეკას იანვრის პლენუმის შედეგები.

მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის სფეროში ძირითად ამოცანას წარმოადგენს ბრძოლა პარტსწავლების მაღალი ხარისხისათვის. არაა საქარო მოეცე-

ნოთ ბევრი ფაქტები მთელ რიგ რაიონებში პარტსწავლების დაბალი ხარისხის საილუსტრაციოდ. მოვიყვანო მხოლოდ რამდენიმე მათგანს. ერთი პროპაგანდისტი ტფილისში ასე უხსნის მსმენელებს სოციალ-ფაშისტების თეორიას: „სოციალ-ფაშისტები უარყოფენ პროლეტარულ დიქტატურას და ცდილობენ ჩააგონონ მუშათა კლასს, თუ როგორ შეიძლება სოციალიზმის მიღწევა“. ასეთი ახსნიდან შეიძლება ისეთი დასკვნის გამოყვანა, რომ სოციალ-ფაშისტები არ წარმოადგენენ პროლეტარული დიქტატურის სამკედრო-სასიცოცხლო მტრებს და, რომ თითქოს არსებობდეს კიდევ სოციალიზმის განხორციელების სხვა გზებიც, გარდა ბოლშევიკურისა. პარტიაში შემძვრალ კლასობრივად უცხო ელემენტების შესახებ ერთი პროპაგანდისტი სილნალში შემდეგს ამბობს: „საქმით მათი იდეა სულ სხვაა. მათი მისწრაფებაც სხვაა, რასაც ისინი არ ამჟღავნებენ. თითქოს ისინი იბრძვიან კულაკების წინააღმდეგ, იჩენენ აქტივობას, ხოლო იმავე დროს კი ლოიალურ ურთიერთობაში იმყოფებიან მათთან“. ასეთი აბნეული ანტიპარტიული შეხედულებებით ანაგვიანებს პროპაგანდისტი თავისი მსმენელების თავებს.

მოყვანილი მაგალითები საკმაოდ იძლევა იმის ილუსტრაციას, რომ მთელ რიგ ადგილებში არაადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა პარტსწავლების ხარისხის მიმართ, რატომ აქვს ამას ადგილი? ცხადია იმიტომ, რომ პარტორგანიზაციები საკმაოდ არ მუშაობენ მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის ხაზით. არაა საკმაო სკოლის ან წრის მოწყობა, აუცილებელია აგრეთვე მათ მუდმივად თვალსერი ვადგენოთ, სისტემატიურად ვამოწმოთ პროპაგანდისტების მუშაობა, კონკრეტულად და ოპერატიულად ვუხელმძღვანელოთ და დავებმაროთ მათ. სხვაფორვ შეუძლებელია გადავკრაოთ პარტსწავლების ხარისხის უმაღლეს საფეხურზე აყვანის დიადი ამოცანა. დღეს კი ეს მთავარია.

უზრუნველყოფილია თუ არა სკოლა შენობით, განათებით, გათბობით, ასხელმძღვანელოებით, პროპაგანდისტით, როგორ მუშაობს პროპაგანდისტი და სხვ.— ყველა ეს საკითხები პარტორგანიზაციის, ცენტრში უნდა იყოს დაყენებული. უნდა მოსმენილ იქნას ხოლმე უჯრედების ბიუროთა სხდომაზე საკითხი სკოლებისა და წრეების მუშაობის შესახებ და უნდა ყოველნაირად დავებმაროთ მათ; მკაცრად უნდა დავსაჯოთ ის, ვინც მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმეს, კომუნისტების იდეურ-პოლიტიკური ზრდის საქმეს მეორეხარისხოვან საკითხად სთვლის.

საქართველოს ბოლშევიკური პრესა მე-9 ყრილობის წინ

ბეჭდვითი სიტყვას, კერძოთ პერიოდულ პრესას, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სოციალისტურ საზოგადოების აგებისათვის ბრძოლაში. იგი უძლიერეს იარაღს წარმოადგენს პროლეტარიატის და მისი ავანგარდის, ბოლშევიკური პარტიის, ხელში კლასობრივი მტრის და ყოველგვარ ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ. ამიტომ დღესაც, ისე როგორც დღემდე, პარტიის ყურადღების ცენტრში დგას პერიოდული პრესის განვითარების, მისი უმაღლეს დონეზე აყვანის საკითხები.

საქართველოს კომუნისტური (ბოლშევიკური) პარტიის მე-8 ყრილობის შემდეგ საქართველოს ბოლშევიკურ პრესას თვალსაჩინო წარმატებები აქვს. გაუარყოფდა გაზეთების ქსელი, გაიზარდა იგი რიცხობრივად და გაუმჯობესდა ხარისხობრივად.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია სარაიონო და ძირეული პრესის განვითარება. საქართველოს ბოლშევიკების მე 8 ყრილობამ გარკვეული ღირებულება მისცა ახალ ცენტრალურ კომიტეტს, რომ „გაშლილ იქნას სარაიონო და საქარბნო-საფაბრიკო გაზეთების ქსელი ისე, რომ 1932 წლის ბოლოში ყველა მნიშვნელოვან რაიონებში, მსხვილ საწარმოებში და ახალშენებლობაში მოწყობილ იქნას ხუთდღიური ნაბეჭდი გაზეთების გამოცემა“ (ყრილობის რეზოლუციიდან).

წიგნდება ითქვას, რომ ყრილობის ეს ღირებულება შესრულებულია. საქართველოს კომუნისტური პარტიის მე-9 ყრილობის წინ გამოდის 54 სარაიონო გაზეთი და 30 მეტი საქარბნო-საფაბრიკო მრავალტირაჟიანი გაზეთი. ამას გარდა 1933 წელს დაარსებულია 30—პოლიტგანყოფილებების გაზეთი. ამ ორი წლის განმავლობაში გაიზარდა აგრეთვე საოლქო და რესპუბლიკანური გაზეთების რიცხვიც.

1931 წელს გამოდიოდა საქართველოში სულ 75 გაზეთი, 1933 წელს კი გამოდის 170 გაზეთი. ზრდა უდრის 126% -ზე მეტს.

ამ ხნის განმავლობაში გაიზარდა არა მარტო გაზეთების რაოდენობა, არამედ მისი ტირაჟიც. ყველა გაზეთების ერთდროული ტირაჟი 1931 წელს უდრიდა 372.000 ცალს, 1933 წელს კი უდრის 541.000 ც. ზრდა შეადგენს დაახლოებით 45% . თუ ავიღებთ მთელ წლიურ ტირაჟს, დინამიკა ასეთია: მთელი წლიური ტირაჟი ყველა გაზეთების უდრიდა 1931 წელს 89.500.000 ცალს, 1933 წელს კი 94.700.000 ც. ზრდა უდრის 13% -ზე მეტს.

ცხადია, რომ გაზეთების რიცხვის გამრავლება და მათი ტირაჟის გადიდება მოითხოვს სათანადო პოლიგრაფიულ ბაზას, მომზადებული საგაზეთო მუშაკების სათანადო რაოდენობას და ფინანსიურ სახსრებს.

ჩვენი პრესის, განსაკუთრებით კი სარაიონო გაზეთების, პოლიგრაფიული ბაზა დიდად გაიზარდა და განმტკიცდა. ქ. ტფილისის გარდა საქართველოს სხვა ქალაქებში და რაიონებში დღეს ჩვენ გვაქვს დაახლოებით 47 პატარა სტამბა, რომლებშიდაც იბეჭდება სარაიონო გაზეთები. ამ ორი წლის განმავლობაში საქართველოს სხვადასხვა რაიონებში მოწყობილ იქნა დაახლოებით 30 სტამბა. 35—სტამბის მაგივრათ, რომელიც 1931 წელს იყო საქართველოში, 1933 წელს გვაქვს 59 სტამბა. ამას გარდა, ამ მოკლე ხანში საქართველოს პოლიტგანყოფილებების გაზეთები მიიღებენ 12 მანქანას. ეს რასაცეირველია საკმაოდ დიდი ზრდა არის. მიუხედავად ამისა, ჩვენი გაზეთების პოლიგრაფიულ ბაზით სრულ უზრუნველყოფას ჩვენ ჯერ კიდევ ვერ მივალწიეთ. ამის უმათიერეს მიზეზად უნდა ჩათვალოდეს ის, რომ წიგნზე დიდი მოთხოვნილები და მისი დიდი რაოდენობით ბეჭდვის გამო ტფილისის პოლიგრაფიული ბაზა ვერ უწყევს სათანადო სამსახურს ჩვენს გაზეთებს. წიგნის აწყობასა და ბეჭდვაზე მოთხოვნილებას ტფილისის პოლიგრაფიული ბაზა აკმაყოფილებს მხოლოდ 50%¹. ეს გარემოება ძალიან აფერხებს ზოგიერთ რესპუბლიკანურ და განსაკუთრებით კი საქარხნოსაფაბრიკო მრავალტირაჟიან გაზეთების თავის დროზე გამოსვლას.

რაიონებში მდგომარეობა შედარებით უკეთესია, მაგრამ იქაც ზოგიერთ ადგილზე ძალზე დამეფლებული და გაცვეთილია მანქანები, რაც აფერხებს სარაიონო გაზეთების დროულად და სისტემატურ გამოცემას.

ჩვენი პოლიგრაფიულ ბაზის ყველაზე უფრო ეიწრო ადგილს წარმოადგენს აწყობთა კვალიფიციურ კადრის სიმცირე. ამ მიმართულებით მიღებული ზომები ჯერ კიდევ ვერ აღუწარმოებენ მდგომარეობას. ადგილი აქვს დიდ დენადობას: სტამბის მუშები, კერძოდ ასოთ-აწყობები, ხშირად გადდიან სხვა დარგში სამუშაოდ. ეს გამოწვეულია იმით, რომ მათი მომარაგების საქმე და ხელფასის მოწესრიგების საკითხი ვერ არის მოგვარებული.

რაც შეეხება საგაზეთო მუშაკების კადრს, აქაც მნიშვნელოვანი მოღწევები გვაქვს. ამ ორი წლის განმავლობაში ცვკას-შიერ რაიონებში გაგზავნილია გაზეთის რედაქციებში სამუშაოდ 66 მეტი მომზადებული ამხანაგი. გაზეთ „კომუნისტთან“ ყოველწლიურად ეწყობა სარედაქციო მუშაკების მოსამზადებელი მოკლევადიანი კურსები. მიუხედავად ამისა, როგორც რედაქტორების, აგრეთვე საერთო სარედაქციო მუშაკების დიდ სიმცირეს განიცდის გაზეთები. უმრავლეს სარაიონო გაზეთებს ჯერ კიდევ არ ყავს განთავისუფლებული რედაქტორები. მრავალტირაჟიან გაზეთების მდგომარეობა ამ მხრივ უფრო ცუდია. საჭიროა საფუძვლიანი ზომების მიღება რედაქტორებისა და სარედაქციო მუშაკების მოსამზადებლად. მარქსიზმ-ლენინიზმის კურსები, რომლებიც ამ მოკლე ხანში უნდა გაიხსნას სარედაქტორო განყოფილებით, ნაწილობრივ დააკმაყოფილებს მოთხოვნილებას რედაქტორებზე. მაგრამ ჩვენ ეფიქრობთ, რომ იგი მაინც არ იქნება საკმარისი და საჭიროა საქართველოშიაც შეიქმნას რაიმე სასწავლებელი

ან განყოფილება არსებულ სასწავლებლებთან, რომლებიც მოამზადებენ რედაქტორებსა და სარედაქციო მუშაკებს.

გაზეთების ფინანსიური მდგომარეობაც გაუმჯობესდა ამ ორი წლის განმავლობაში. მათ რიცხობრივ ზრდასთან ერთად გაიზარდა მათი ფინანსებიც.

გაზეთების ფინანსიური მდგომარეობის განმტკიცების საქმეში უდიდესი, შეიძლება ითქვას, გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს გაზეთების გავრცელების საქმის დაყენებას.

გაზეთების გავრცელების საქმის სათანადოდ დაყენებას კი აქვს არა მარტო სამეურნეო-ფინანსიური, არამედ დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობაც. გაზეთი, როგორც ვ. ლენინი ამბობდა, არის არა მარტო კოლექტიური პროპაგანდისტი და კოლექტიური აგიტატორი, არამედ იგი ამავე დროს არის კოლექტიური ორგანიზატორიც. თავის ამდანიშნულებას გაზეთი მაშინ შეასრულებს, თუ იგი მიღის მკითხველამდე და თუ მას კითხულობენ. ამისათვის კი საჭიროა გაზეთი მივაწოდოთ მკითხველს და მივაწოდოთ თავის დროზე. ამ მხრივ მდგომარეობა ნაწილობრივ გაუარესდა 1933 წლის იანვრიდან აგვისტომდე. ასე, მაგ., თუ გაზეთი „კომუნისტი“ იანვარში იბეჭდებოდა 100.000 ცალი, აგვისტოში იგი იბეჭდებოდა 77.000 ცალი.

მხოლოდ საქართველოს კომუნისტური (ბოლშევიკური) პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ჩარევის შემდეგ, გაზეთების გავრცელების საქმეს დაეტყო უკანასკნელ ხანებში გამოსწორება. ახლა ზოგიერთ გაზეთებში გეგმით გათვალისწინებულ ტირაჟს მიაღწიეს და გადააჭარბეს კიდევ. 1934 წლისათვის ჩვენს წინაშე დგას ამოცანა, ძირეული გარდატეხა მოვახდინოთ გაზეთების გავრცელების და მკითხველთა ორგანიზების საქმეში.

საქ. კომ. (ბოლშევიკების) პარტიის ცეკა აღნიშნავს თავის ორივე დადგენილებაში, რომ გავრცელების საქმის ცუდი დაყენების მთავარი მიზეზია „სოიუზპეჩატის“ და მიმწოდებელ აპარატის (ფოსტის) ცუდი მუშაობა. ოპორტუნიზმი, თვითდენადობა, უპასუხისმგებლობა თავიანთ საქმისადმი—აი მთავარი მიზეზი „სოიუზპეჩატისა“ და მიმწოდებელ აპარატის (ფოსტის) ცუდი მუშაობისა. მას შემდეგ, რაც „სოიუზპეჩატის“ ძველი ხელმძღვანელობა შეიცვალა, ახალ ხელმძღვანელობაში შესძლო ერთგვარი წარმატებების მიღწევა გაზეთების გავრცელების საქმეში. ეს, რასაკვირველია, ცოტაა. ეს მხოლოდ პირველი ნაბიჯია გავრცელების საქმის მოგვარებისათვის.

თუ ფოსტის მუშაობა გაზეთების მიწოდების საქმეში საფუძვლიანად არ გადახალისდა, გაზეთების გავრცელება დარჩება იმავე მდგომარეობაში. ხელის მომწერლები პირდაპირ აცხადებენ, რომ „ან სულ, ან თავის დროზე მაინც არ მივიღებთ, რათ გამოვიწერო გაზეთი“—ო. ამიტომ ჩქარა უნდა იქნეს მოხდენილი ბოლშევიკური გარდატეხა გაზეთების მიწოდების საქმეში. უნდა გაიდგნოს ფოსტის მიმწოდებელ აპარატიდან ოპორტუნიზმი, თვითდენადობა, უპასუხისმგებლობა და მოხდეს, საფუძვლიანად გადახალისება ფოსტის მიმწოდებელ აპარატის.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ნაწილობრივ დანაშაული გაზეთების გავრცელების საქმის ცუდ დაყენებაში მიუძღვის თვით რედაქციებსაც და დგლობრივ პარტიულ, კომკავშირულ და პროფორგანიზაციებს. თვით რედაქციები

სუსტად გამოდიან გაზეთის გავრცელების საქმის აგიტატორებად და ორგანიზატორებად. სუსტად აწარმოებენ მასიურ მუშაობას მკითხველთა ორგანიზაციისათვის, საკმარისად ვერ ამხელენ „სოიუზპეჩატის“ და ფოსტის მიმწოდებელ აპარატის ოპორტუნიტულ, თვითდენადურ და უპასუხისმგებლო მუშაობას.

ბოლშევიკური პრესის, კერძოდ გაზეთის, ძირითადი პრინციპია—პარტიულობა. ლენინი სწერდა: „წინააღმდეგ ბურჟუაზიულ-სარეწაო-ვაჭრულ პრესის ლიტერატურულ კარიერიზმისა და ინდივიდუალიზმისა, ბატონურ ანარქიზმისა და გამდიდრებისაყენ მისწრაფებისა—სოციალისტურმა პროლეტარიატმა უნდა წამოაყენოს პრინციპი პარტიული ლიტერატურის. განავითაროს ეს პრინციპი და გაატაროს იგი ცხოვრებაში რაც შეიძლება სრული და მთლიანი ფორმით“ (თხზ. კრებული, ტ. VIII, გვ. 387).

ლენინის მიერ წამოყენებული ეს პრინციპი საფუძვლად ედვა საქართველოს ბოლშევიკურ პრესის განვითარებას. როგორც ცენტრალური, ისე რაიონული და საფაბრიკო-საქარბნო მრავალტირაჟიანი გაზეთები იბრძოდნენ პარტიის გენერალური ხაზის ცხოვრებაში განხორციელებისათვის, მისი სიწმინდისათვის და მისგან ყოველგვარი გადახრების წინააღმდეგ. ამ უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში ჩვენი გაზეთების საბრძოლო ამოცანას წარმოადგენდა საკავშირო კომუნისტური (ბოლშევიკური) პარტიის 1931 წლის 31 ოქტომბრის დადგენილების ცხოვრებაში გატარებისათვის ბრძოლა, დადგენილების, რომელიც, აღნიშნავს რა ამიერ-კავკასიის და კერძოდ საქართველოს ძველი პარტიულ ხელმძღვანელობის მთელ რიგ შეცდომებს, ამავე დროს სახავს ახალ ამოცანებს ჩვენი ქვეყნის სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციის, სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეკონსტრუქციის და კულტურული რევოლუციის დარგებში; ამასთანავე მათ ყურადღების ცენტრში იდგა პარტიის და მთავრობის ახალი დირექტივები და ახალი დადგენილებები, მამარჯული საბჭოთა კავშირში სრული სოციალისტური საზოგადოების აგებისაკენ; აგრეთვე თვალსაჩინო წარმატებები აქვს ჩვენს პრესას ბოლშევიკური თვითკრიტიკის გაშლის, კონკრეტულობის და ოპერატიულობის განხორციელების საქმეში.

მიუხედავად ამ წარმატებებისა, ჩვენს პრესის ჯერ კიდევ ბევრი რამ აქვს გასაკეთებელი. განსაკუთრებით უნდა ყურადღება მიექცეს რაიონულ, პოლიტიკანოფილების, საქარბნო-საფაბრიკო, საკოლმეურნეო, ნაცუმცირესობათა გაზეთების ხარისხობრივად გაუმჯობესების საქმეს. ჯერ კიდევ ვერ აქვთ მათ საკმარისად დაყენებული კონკრეტული-ოპერატიული და მომქმედ ხელმძღვანელობისათვის ბრძოლა. ამასთანავე ადგილი აქვს უხეშ პოლიტიკურ შეცდომებსაც ზოგიერთ სარაიონო და რესპუბლიკანურ გაზეთებში. მაგალითად, რესპუბლიკანური ორგანო—გაზეთ „პროლეტარში“, რომელიც სომხურ ენაზე გამოდის, რესპუბლიკანურ გაზეთ „კოლექტივიზაციაში“, რომელიც ქართულ ენაზე გამოდის, დაშვებული იყო უხეში პოლიტიკური შეცდომები.

სარაიონო გაზეთებში უფრო მეტ უხეშ შეცდომებს ვხვდებით. ასე მაგ., ქუთაისის სარაიონო გაზეთი „მუშა და კოლმეურნე“-ში უხეში პოლიტიკური შეცდომა იყო დაშვებული, რის გამო გაზეთის ხელმძღვანელობა მოხსნილ იქნა. ახალი ხელმძღვანელობის დანიშვნის შემდეგ აღნიშნული გაზეთი დიდად გამო-

კეთდა და ერთ-ერთ საუკეთესო რაიონულ გაზეთად ითვლება საქართველოში. მაგრამ სამწუხაროდ ისიც ვერ ასცდა პოლიტიკურ შეცდომას და თავის ერთ-ერთ მოწინავეში სწერდა, რომ ველიკორუსული გადახრა და გადახრა ადგილობრივი ნაციონალიზმისაკენ, „ორივე ეს გადახრები წარმოადგენენ მემარჯვენე გადახრის შტოს“-ო. გამოდის, რომ მათ არ შეუძლიათ მოგვევლინონ „მემარცხენე“ გადახრის სახით.

აღბულახ-მანგლისის რაიონულ გაზეთში პარტიის II ყრილობის 30 წლის აღსანიშნავად მოთავსებულ წერილში პარტიის წესდების პირველ პარაგრაფის გარშემო გამართულ დავის შესახებ ავტორი სწერს: „ლენინმა პლენანოვთან ერთად სასტიკად გაილაშქრა მარტოვის ფორმულის წინააღმდეგ და ბევრი ბრძოლის შემდეგ მიიღო ყრილობის უმრავლესობის ხმა (ბოლშევიკები) და მარტოვს კი მიეწერო ყრილობის უმცირესობა (მენშევიკები)“.

ჯერ ერთი, რომ პლენანოვს არ უწარმოებია სასტიკი ბრძოლა მარტოვის წინააღმდეგ. იგი მერყეობდა ამ საკითხში. მეორე ის, რომ მეორე ყრილობაზე მიღებულ იქნა წესდების პირველი პარაგრაფის მარტოვის ფორმულირება და მესამე ის, რომ ლენინმა უმრავლესობის ხმა მიიღო ცენტრალურ ორგანოს ხელმძღვანელობის არჩენების დროს. ამნაირად, როგორც ვხედავთ, მოყვანილ პატარა ციტატაში უამრავი შეცდომაა. ასეთ შეცდომებს ადგილი აქვს ზოგიერთ სხვა რაიონულ გაზეთებშიაც.

ამ უხეშ პოლიტიკურ შეცდომებს გარდა ჩვენს გაზეთებს აქვს სხვა ნაკლიც. მაგალითად, ენა, სტილი ხშირად საშინლად დამახინჯებულია. მაგალითად „ქიათურის მალაროელი“ (№ 10) სწერს:

„იმ პერიოდს როცა მარქსმა და ენგელსმა საზოგადოებრივ ფორმაციას კატეგორია აღმოაჩინეს და გვიჩვენეს, რომ ეს კატეგორია ისტორიულად რეალურია — ბურჟუაზიულ მეცნიერებას სავსებით არ შეეძლო ამ კატეგორიის ათვისება, ან აითვისა ის, როგორც მცნება, როგორც სინამდვილის სხემატიზაცია; რეალური ფორმაციის დიალექტიკურ სვლას ბურჟუაზიული მეცნიერება უპირდაპირებდა იდეალურ ფორმაციების უსიცოცხლო სხემებს ან ისტორიულ პროცესების ვულგარულ პერიოდიზაციას“.

აქედან ძალიან ძნელია რაიმე გარკვეული აზრის გამოტანა. მომზადებული მკითხველიც ვერ გაიგებს რა უნდოდა-ეთქვა ამის დამწერს, მით უმეტეს გაუძნელდებოთ მისი გაგება მუშასა და კოლმეურნე გლეხს.

ამას გარდა სარაიონო და პოლიტგანყოფილების გაზეთები ხშირად გადატვირთულია ოფიციალურ დადგენილებებით, ბრძანებებით, ხშირად იბეჭდება გრძელი და უშინაარსო მყვირალა წერილები და სხვა.

გაზეთის ხარისხობრივი გაუმჯობესების, მისი კონკრეტულ-ოპერატიული მოქმედების გაძლიერებისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს კორესპონდენტთა ქსელის გაშლა-გაფართოებას. მუშგლეხკოროთა ქსელის გაშლის საქმეში საგრძნობი მიღწევები აქვს ჩვენს პრესას ამ უკანასკნელი ორი წლის განმავლობაში. მუშგლეხკოროთა რიცხვი 1931 წელს უდრიდა 20.000 კაცს; 1933 წელს იგი დაახლოებით უდრის 50.000 კაცს. ამ რიცხობრივ ზრდასთან ერთად გაიზარდა მუშგლეხკორიც პოლიტიკურად. საქართველოში მუშგლეხკოროთა

როლი პარტიის გენერალურ ხაზის სიწმინდის დაცვის საქმეში, კულაკობის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში, საზოგადოებრივი ქონების და სოციალისტური საკუთრების მფლანგველთა და გამნიავებელთა წინააღმდეგ ბრძოლაში და სხვ. დიდად გაიზარდა. მთელი რიგი მაგალითების მოყვანა შეიძლება მუშგლეხკორთა თავდადებული ბრძოლის საილუსტრაციოდ. გაზეთი „კომუნისტის“ გლეხკორმა ცაკაშვილმა გაზეთის საშუალებით ამხილა ზემო-მაჩხაანის (სიღნაღის რაიონი) სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარე, რომელიც კულაკებს უჭერდა მხარს და ატყუებდა ხელისუფლებას. ამ მხილების შემდეგ იგი მოხსნილ იქნა თანამდებობიდან და მიცემული პასუხისგებაში, როგორც კულაკების აგენტი და ხელისუფლებისა და პარტიის მომტყუებელი. სამხრეთ-ოსეთის გაზეთის გლეხკორმა ანზ. გაბარაევმა გამოამჟღავნა სოფ. გუგუთში კულაკები ტიბულოვი და კაკოვეი, რომლებიც აწყობდნენ კოლმეურნეობის პურის განთავსებას. ამის შემდეგ ისინი დასჯილ იქნენ 7 აგვისტოს კანონის თანახმად.

ასეთია მუშგლეხკორთა ქსელის ზრდა და მათი როლი სოციალისტური საზოგადოების აშენების საქმეში. მუშგლეხკორთა მოძრაობისათვის ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. უპირველესად ყოვლისა კი საჭიროა მეტი ხელმძღვანელობა ამ საქმისადმი, მეტე მასიური მუშაობის წარმოება მათ შორის, მათი მეტი გაბედული დაწინაურება და სხვა. მუშგლეხკორთა ქსელის გაფართოებისა და მათი იდეურ-პოლიტიკურ დონის გაზრდის საფუძველზე კი ჩვენ გაზეთებს დიდად შეეძლებათ თავიანთ ხარისხის გაუმჯობესება. I ასეთია ზოგადად საქართველოს ბოლშევიკური პრესის მდგომარეობა პარტიის მე-9 ყრილობის წინ.

კრიტიკა ზ ბიბლიობრაზია

ლ. სალუშვაძე

როგორ არ უნდა იყვებოდეს კლასთა ბრძოლის ისტორია

(ა. ჩაჩუა. ნ. ანდლუშაძე. — „კლასთა ბრძოლის ისტორია“. ტფილისი 1933 წ. სახელგამი.

ორი წლის წინ ანბ. სტალინიმ თავისი ცნობილი წერილით „ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ“ გაამახვილა ყურადღება საერთოდ თეორიულ ფრონტის და კერძოდ ისტორიის მიმართ. სტალინი აღნიშნავდა, „რომ ასეთ (ფალსიფიკატორ. ლ. ს.) ისტორიკოსებს არ უნდა გაუადვილოთ კონტრაბანდისტული მუშაობა,“ რომ უნდა ვაწარმოოთ გადამჭრელი ბრძოლა თეორიის ყოველგვარი ფალსიფიკატორების და კონტრაბანდისტების წინააღმდეგ. ზემოხსენებული წიგნის განხილვის დროს ჩვენ სწორედ საქმე გვაქვს მთელ რიგ ანტილენინურ დებულებებთან და ისტორიის აშკარა გაყალბებასთან. ავტორები თავიანთ ნაშრომში ოპორტუნიისტულ თეორიებს გვაპარებენ, მთელ რიგ საკითხებს პრასწორად აშუქებენ და მარქსიზმ-ლენინიზმს ამახინჯებენ.

ჩვენი ქვეყანა უკლასო საზოგადოებას აშენებს. მეორე ხუთწლედში ჩვენ მოვსპობთ კლასებს, მაგრამ ნიშნავს ეს თუ არა იმას, რომ კლასების მოსპობასთან ერთად სახელმწიფო მოკლებდა? არა, სრულიადაც არ ნიშნავს იმას. კლასების მოსპობა ერთია, იგი უფრო ადრე ხდება, ხოლო სახელმწიფოს სიკვდილი კი — მეორე; იგი ღურო გვიან, ე. ი. კომუნიზმის უშაღვს საფეხურზე კდება. ასეთია ამ საკითხზე მარქსიზმის კლასიკოსებისა და ჩვენი პარტიის შეხედულება. ავტორები კი სრულებით სხვა აზრის არიან. ისინი სწერენ: „კომუნიზმის პირველ საფეხურზე ანუ სოციალიზმის დროს, კომუნიტური საზოგადოება მხოლოდ იბადება კაპიტალიზტურისაგან; ამიტომაც არის, რომ მას ჯერ კიდევ ამჩნევია კაპიტალიზმის თანდაყოლილი ლაქები. თუმცა სოციალიზმის დროს კლასები მოისპობა, მაგრამ ძველი კლასების ნაშთები ჯერ კიდევ ცოტა ხანს იარსებებენ. ამიტომ სახელმწიფო ძალაუფლება და იძულებითი სისტემა რამოდენიმედ ჯერ კიდევ დარჩება, პროდუქტები გაწეული შრომის მიხედვით ნაწილდება, მაშასადამე, სრული თანასწორობა ან გვექნება. კომუნიზმის უშაღვს საფეხურზე არ იქნება კლასები და, მაშასადამე, არ იქნება არავითარი ექსპლოატაცია ადამიანისა ადამიანის მიერ. კლასების მოსპობასთან ერთად (მოისპობა სახელმწიფოც და იძულებიც სხვა სახე“ (გვ. 5.) ჯერ ერთი, აქ მიჩქმალულია გარდამავალი პერიოდის საკითხი, კაპიტალიტური წყობილებიდან კომუნიზმის პირველ ფაზამდე; მიჩქმალულია ის ბრძოლა,

რომელსაც აწარმოებს პროლეტარიატის დიქტატურა ამ პერიოდში. მეორე, ავტორების აზრით ექსპლואატაციას არ ექნება ადგილი თურმე მხოლოდ კომუნიზმის უმაღლეს საფეხურზე. გამოდის, რომ სოციალიზმის დროს, ექსპლואატაცია არსებობს, რაც, რასაკვირველია, მარქსიზმ-ლენინიზმის აშკარა დამახინჯებაა. ავტორები ამტკიცებენ, „რომ კლასების მოსპობასთან ერთად მოიხსოვება სახელმწიფო და იძულების სხვა სახეც“ ან კიდევ: „კლასების მოსპობის შემდეგ სახელმწიფო რამოდენიმედ ჯერ კიდევ დარჩება“. არც ერთი ეს დებულება სიმართლეს არ შეეფარდება. როგორც მარქსი და ლენინი განსაზღვრავდნენ, არსებობს კომუნიზმის ორი საფეხური. პირველ საფეხურზე ან სოციალიზმის დროს ისპობი კლასები, რადგან „სოციალიზმი კლასების მოსპობაა“ (ლენინი), სახელმწიფო კი რჩება, იგი კლასების მოსპობასთან ერთად არ კვდება, არამედ რჩება, და რჩება არა რამოდენიმედ, არამედ როგორც პროლეტარიატის დიქტატურა. შემდეგ, ავტორები ლაპარაკობენ სახელმწიფოს მოსპობაზე. პროლეტარული სახელმწიფო კი არ ისპობა, არამედ თანდათანობით კვდება წმინდა კომუნიზმის დროს. ავტორები, იხილავენ რა საკითხს საბჭოთა მეურნეობის შესახებ, სწერენ: „საბჭოთა ეკონომიკის მოძრაობის კანონი, სოციალიზმის აშენების კანონი, არის არა ბაზრის სტიქია და ღირებულების კანონი, არამედ გეგმა. გეგმა, როგორც ეკონომიური კანონი, წარმოადგენს ეკონომიურ კანონთა უმაღლეს ტიპს...“ (გვერდი 128). ამ დებულებას არაფერი საერთო არ აქვს მარქსიზმ-ლენინიზმთან. მარქსი გვასწავლის, რომ „კაპიტალისტურ და კომუნისტურ საზოგადოებას შორის ძვეს პერიოდი ერთის მეორედ რევოლუციურ გარდაქმნისა. ამ პერიოდს შეესაბამება აგრეთვე პოლიტიკური გარდამავალი პერიოდი და ამ პერიოდის სახელმწიფო არ შეიძლება სხვა რამ იყოს, თუ არ პროლეტარიატის რევოლუციონური დიქტატურა“ (მარქსი — გოთას პროგრამის კრიტიკა“, გვერდი 43, რუსული გამოცემა 1932 წ.). საბჭოთა მეურნეობის მოძრაობის კანონი არის არა გეგმა, არამედ თვით პროლეტარიატის დიქტატურა „პროლეტარიატის დიქტატურა არის ბრძოლა სისხლიანი და უსისხლო... სამხედრო და სამეურნეო“ (ლენინი — „მემარცხენეობის საყმაწვილო სენი“, ტ. XXV, გვერდი 130). პროლეტარიატის დიქტატურა არ არის მარტო ძალდატანება; „იგი ნიშნავს აგრეთვე შრომის უფრო მაღალ ორგანიზაციას, ვიდრე წინათ იყო“ (ლენინი, ტ. 24, გვერდი 305). პროლეტარული რევოლუციის ძირითადი ამოცანაა არა მარტო ხელისუფლების დაპყრობა, არამედ მისი შენარჩუნებაც და აგრეთვე ახალი სოციალისტური საზოგადოების აშენება. „პროლეტარულმა რევოლუციამ... უნდა შეასრულოს პროლეტარიატის ხელისუფლების განმტკიცებისა და ახალი სოციალისტური ეკონომიკის აშენების ძირითადი ამოცანა“ (სტალინი — ლენინიზმის საკითხები, გვ. 227). ცნობილია აგრეთვე ლენინის გამოთქმა: „პოლიტიკა კონცენტრირებული ეკონომიკა“. მაშასადამე, ძირითადი მამოძრავებელი კანონი არის თვით პროლეტარიატის დიქტატურა, ხოლო გეგმა სოციალიზმის მშენებლობის მძლავრ იარაღს წარმოადგენს. როგორც ვხედავთ, ჩაჩუამ და ანდლულაძემ ვერ გაიგეს გარდამავალი პერიოდი, ვერც მისი ეკონომიკა, ვერც მნიშვნელობა პროლეტარიატის დიქტატურისა და დამახინჯეს მარქსიზმ-ლენინიზმი ისეთ უმოთვრეს საკითხში, როგორიცაა პროლეტარიატის დიქტატურა.

„ისტორიკოსებს“ ჩაჩუას და ანდლულაძეს გ. პლენანოვის ადგილი რევოლუციონურ მოძრაობაში შემდეგნაირად წარმოუდგენიათ: „პლენანოვი, რომელიც მთელი სისასტიკით იბრძოდა ლიკვიდატორთა წინააღმდეგ, ომის საკითხში ყველაზე მარჯვნივ დადგა და დაიწყო ომის მხარის დაქერის აუცილებლობის მტკიცება“ (გვ. 141). მართალია ის, რომ პლენანოვმა ომს მხარი დაუჭირა და განაგრძო მუშათა კლასის ინტერესების გამცემლობა. ამ გზაზე პლენანოვი ჯერ კიდევ მაშინ შედგა, როცა ის მენშევიკებთან მთლიანად გადაბარვდა. მართალია ისიც, რომ ერთ დროს ის ბრძოლას აწარმოებდა რევოლუციონისტების წინააღმდეგ, მაგრამ არა თანამიმდევრობით. რაც შეეხება მტკიცებას, რომ პლენანოვი ლიკვიდატორთა წინააღმდეგ მთელი სისასტიკით იბრძოდაო (ხაზი ჩენია, ლ. ს.), ეს არის ცდა ომის წინააღმდეგ მენშევიკ პლენანოვის შელამაზებისა. „ისტორიკოსებს“ უნდა მოეახსენოთ, რომ პლენანოვს უმთავრესად სწორედ ბოლშევიკების წინააღმდეგ მიმართული სასტიკი ბრძოლა ახასიათებდა. იგი მთლიანად მენშევიზმის პოზიციებზე იდგა და ლიკვიდატორობას ცალკე საკითხებში აკრიტიკებდა.

საქართველოში 1917 წლიდან დაწყებული გლეხთა აჯანყებები მიმართული იყო მენშევიკური ხელისუფლების წინააღმდეგ. ეს იყო ბრძოლა საბჭოებისათვის საქართველოში; ხელისუფლებისათვის ბრძოლა მთავარი იყო ამ აჯანყებების ხელმძღვანელი ბოლშევიკური პარტიისათვის. ავტორების აზრით კი თურმე „1918 წლის გლეხთა აჯანყებებს სტიქიური ხასიათი ჰქონდა, ისინი მოკლებული იყვნენ ყოველგვარ ორგანიზაციულ და იდეურ ხელმძღვანელობას. ამიტომ ბოლშევიკური ორგანიზაციების საოლქო კომიტეტმა გადაწყვიტა გლეხთა აჯანყების ხელმძღვანელობის გაწევა სტიქიურობის თავიდან ასაცილებლად“ (გვერდი 205). ამ მტკიცებასა და მენშევიკურ ლაყბობას შორის, რომ 1918 წლ. აჯანყებები საქართველოში ყოველგვარ იდეურობას მოკლებული იყო, არავითარი განსხვავება არ არის. ეს აჯანყებები არ იყო პირველ ხანებში, — და მხოლოდ პირველ ხანებში, — მტკიცე ორგანიზაციული ხელმძღვანელობით უზრუნველყოფილი, მაგრამ რაც შეეხება იდეურ ხელმძღვანელობას, ასეთი იყო და ის ეკუთვნოდა ბოლშევიკებს. რა უყოთ, რომ აჯანყებებმა ზოგიერთ ადგილას სტიქიურად იფეთქა, განა ამ აჯანყებებს ბოლშევიკები არ ხელმძღვანელობდნენ? განა მასში არ ღებულობდნენ მონაწილეობას ომიდან დაბრუნებული ჯარისკაცები, რომლებმაც კარგად იცოდნენ, თუ რა იყო საბჭოები და ვინ იყვნენ ბოლშევიკები. განა დუშეთის, სამეგრელოს, ლეჩხუპის, აფხაზეთის, ოსეთის აჯანყებები იდეურობას, იდეურ ხელმძღვანელობას, მოკლებული იყვნენ? განა საზა და მიწა გეგმურობები, პ. აღნიაშვილი, ვ. ბახტაძე და სხვა კიდევ ბევრი ცნობილი ბოლშევიკები სათავეში არ უდგნენ ამ აჯანყებებს? მაშ საიდან, რომელი მენშევიკური არსენალიდან გამოათრის, უკაცრავად პასუხია, ასეთი არგუმენტები ჩაჩუამ და ანდლულაძემ, თითქოს 1918 წლის გლეხთა აჯანყებანი საქართველოში ყოველგვარ ორგანიზაციულ და იდეურ ხელმძღვანელობას უოფილიყო მოკლებული. ვისია ეს ენა, ვისია ეს არგუმენტები, თუ არა მენშევიკური და მენშევიკებისა?

„ისტორიკოსები“ ისტორიული ფაქტების ცოდნის მიმართ ცოტა უკაცრავად არიან. მათთვის ქრონოლოგიის სიზუსტესაც არა აქვს მნიშვნელობა. „მოლიანი კოლექტივიზაციის საფუძველზე კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაციას, რომელსაც პროლეტარიატი ატარებს 1930 წლის განაფხულიდან, ნსოფლიო მნიშვნელობა აქვს“ (გვ. 78), სწორედ ისინი. მაგრამ უნდა მოვასხენოთ „ისტორიკოსებს“ და მივუთითოთ, რომ კულაკობის ლიკვიდაციას მოლიანი კოლექტივიზაციის საფუძველზე პარტია ატარებს არა 1930 წლის განაფხულიდან, არამედ 1929 წლის მეორე ნახევრიდან. შემდეგ, ავტორები წიგნის 83 გვერდზე, ეხებიან რა სტალინის ექვს ისტორიულ მითითებას, ჩამოთვლიან მხოლოდ ხუთს. მკითხველი გაკვირვებულია: ლაპარაკია ექვს პირობაზე, ხოლო ჩამოთვლილია ხუთი. სადღაა მეექვსე მითითება სამეურნეო ანგარიშობის შესახებ?

საბჭოთა კავშირში საბინაო საკრედიტო სისტემა პრინციპიალურად განსხვავდება კაპიტალისტური სისტემიდან, სწორედ ისე, როგორც საბჭოთა მეურნეობა პრინციპიალურად და ძირიან-ფესვიანად ეწინააღმდეგება კაპიტალისტურ სისტემას. ჩვენში საბანკო კრედიტი, დაკრედიტების მეთოდი და საკრედიტო აპარატის ორგანიზაცია ემსახურება სოციალისტური მშენებლობის საქმეს, და პრინციპიალურად განსხვავდება კაპიტალისტური სისტემის კრედიტისა, დაკრედიტების მეთოდისა და აპარატის ორგანიზაციისაგან. ავტორები კი გვარწმუნებენ, რომ „დაკრედიტების მეთოდი და საკრედიტო აპარატის ორგანიზაციული წყობა, ჩვენ უმეტესად კაპიტალისტური ქვეყნების საკრედიტო პრაქტიკიდან გვექონდა გადმოღებული.“ (გვერდი 107). გამოდის, რომ არავითარი განსხვავება დაკრედიტების მეთოდისა და საკრედიტო აპარატის ორგანიზაციულ წყობაში, სოციალისტურ სისტემასა და კაპიტალისტურ სისტემას შორის არ არსებობს, არამედ ჩვენ თურმე კაპიტალისტებიდან გვექონია გადმოღებული დაკრედიტების მეთოდი და აპარატის ორგანიზაცია.

ჩვენში დაკრედიტების მეთოდი ისეთია, რომ ის ემსახურება თანამიმდევრო სოციალისტური და სოციალისტური ტიპის მეურნეობების და სხვ. დაკრედიტებას. ჩვენი აპარატი არის პროლეტარული დიქტატურის აპარატი. კაპიტალისტურ სისტემაში დაკრედიტების მეთოდი ისეთია, რომ აკრედიტებენ კაპიტალისტებს და მემამულეებს; კრედიტი იქ ხელს უწყობს და აძლიერებს მუშათა კლასის ექსპლოატაციას; საკრედიტო აპარატიც ბურჟუაზიულია. გამოდის რომ, მიუხედავად ავტორების მტკიცებისა, ეს ორი საკრედიტო სისტემა პრინციპიალურად ეწინააღმდეგება ერთი მეორეს. განა მავნებლები და კონტრარეფლუქტური ტროცკიზმი ისე არ სვამდა იმ საკითხებს, როგორც ამას ჩვენი ავტორები აყენებენ?

ავტორებს ბოლშევიკური პარტიის ორ ფრონტზე ბრძოლის საკითხები არასწორად აქვთ გაშუქებული. თავიანთი ნაშრომის 227—228, 229—230 და 231 გვერდებზე, სადაც ისინი, ეხებიან რა პარტიის ბრძოლას გადახრების წინააღმდეგ, არ სვამენ საკითხს იმის შესახებ, რომ ლენინიზმი, ბოლშევიკური პარტია გაიზარდა ორ ფრონტზე ბრძოლაში. ავტორებმა ვერ ნახეს ადგილი იმისათვისაც კი, რომ გაკვრით მაინც შეხებოდნენ საქართველოს უკლონიზმის და სირცოვ-ლომინაძის გადახრებს. ჩაჩუა და ან-

დღლულადე აცხადებენ: „ამრიგად, პარტიის ყოფილი ბელადები—კამენევი და ზინოვიევი ყრილობის შემდეგ დაშვებობრდენ ტროცკის“ (გვერდი 228). სინტერესოა, როდის იყო პარტიის ბელადი ან ზინოვიევი, ანდა კამენევი? შეიძლება ოქტომბრის გადატრიალების დროს ან კიდევ პოსტების დატოვების შემდეგ? რად დასკირდათ ავტორებს ზინოვიევისა და კამენევის პარტიის ბელადებად გამოცხადება? არასწორად არის დასმული საკითხი აგრეთვე კონტრრევოლუციური ტროცკიზმის შესახებ. ტროცკიზმი დიდი ხანია რაც კონტრრევოლუციის მოწინავე რაზმი გახდა. ტროცკიზმი იყო მენშევიკურ წვრილბურჟუაზიულ შეხედულებათა მატარებელი. ის უარყოფდა სახელმწიფო მრეწველობის სოციალისტურ ხასიათს, უარყოფდა სოციალიზმის მშენებლობას ჩვენს ქვეყანაში, არასწორად სვამდა გლეხობის საკითხს.

ტროცკიზმმა გასწყვიტა ლენინიზმთან კავშირი, ტროცკიზმმა ჩამოაყალიბა ფრაქციები, დადგა მეორე პარტიის შექმნის გზაზე და დაუკავშირდა ყველა ჯურის ოპორტუნიტებს საზღვარგარეთ, გამოაცხადა ტერმინორი ჩვენი პარტიისა, ანუ, როგორც 15 ყრილობა აღნიშნავდა, ტროცკისტული ოპოზიციის ტაქტიკური ხასიათის უთანხმოებანი გადავიდა პროგრამული ხასიათის უთანხმოებაში და იგი საბოლოოდ გადაბარგდა მენშევიკების პოზიციებზე. თავისთავად ცხადია, რომ მაშინ ტროცკიზმის საშიშროება მთავარი საშიშროება იყო. ავტორების აზრით კი „საერთოდ მემარჯვენე გადახრა, რომელიც აშკარა მენშევიკურია, ისე ორგინიზაციულად არ ჩამოყალიბებულა, როგორც მემარცხენე ოპოზიცია, მაგრამ მიუხედავად ამისა, კომუნისტური პარტიისათვის მემარჯვენეთა თვალსაზრისი გაცილებით უფრო საშიში იყო და არის ახლაც, ვიდრე ტროცკის კონტრრევოლუციონური ჯგუფი“ (გვერდი 231). ჯერ ერთი, ასე საკითხის დასმა ყოვლად შეუძლებელია; არ შეიძლება პარტიის შიგნით საშიშროებაზე ლაპარაკი, თუ კონტრრევოლუციონურ ჯგუფთან გაქვს საქმე. ტროცკის ჯგუფი და ტროცკიზმი კი კონტრრევოლუციის მოწინავე რაზმი გახდა არა მაშინ, როდესაც ისინი პარტიაში იმყოფებოდნენ, არამედ მას შემდეგ რაც პარტიამ ისინი გარიცხა. ხოლო პარტიამ კი გარიცხა მაშინ, როცა ისინი სრულიად დასცილდნენ ლენინიზმს. თუ ავიღებთ ტროცკიზმს მანამდე, სანამ იგი კონტრრევოლუციის მოწინავე რაზმი გახდებოდა და დაესვამთ საკითხს იმის შესახებ, იყო თუ არა ტროცკიზმი მთავარი საშიშროება, მაშინ უნდა ვუპასუხოთ, რომ მე-14—15-ტე ყრილობების პერიოდში ტროცკიზმი მთავარი საფრთხე იყო. ახლა კი მთავარ საშიშროებას წარმოადგენს მემარჯვენე გადახრა, მემარჯვენე გადახრა არის კულაკობის აგენტურა, რომელსაც კაპიტალიზმის რესტავრაციამდე მიყვევართ. ამჟამად ცეცხლი მიმართულია მემარჯვენე გადახრის—როგორც მთავარი საშიშროების წინააღმდეგ და ამავე დროს პარტია აწარმოებს ბრძოლას „მემარცხენეების“ და „მემარცხენეობების“ წინააღმდეგაც. როგორც ვხედავთ, ავტორებს ვერაფერი ვერ გაუგიათ ორ ფრონტზე ბრძოლის საკითხში, ისინი მას ამახინჯებენ.

ჩაჩუხს და ანდლულაძეს კომკავშირის ორგანიზაციები საზღვარგარედ წარმოადგენილი აქვთ როგორც უხერხემლო და ინტელიგენტური მშიშარები, რომელთაც ეშინიათ ტანჯვა-წვალების, დასჯის და ბრალს სდებენ კაპიტულიანტობაში სა-

შიშროებისა და ტანჯვა წამების წინაშე. „ზოგიერთ ქვეყანაში, როგორიცაა, მაგალითად, იტალია, პოლონეთი, ლატვია, ბულგარეთი და სხვა, კომუნისტური კავშირის წევრებს თავისუფალი მოქალაქის უფლებას ართმევენ, ხოლო ჩინეთში (მხოლოდ ჩინეთში? ლ. ს.) სიკვდილითაც კი სჯიან. ხოლმე, არის გამოც კომკავშირული ორგანიზაციების რიცხვი ჩინეთში თითქმის ოთხჯერ შემცირდა“ (გვერდი 286). კომკავშირელები საზღვარგარედ გმირულ ბრძოლას აწარმოებენ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. ისინი, მიუხედავად ტანჯვა-წამებისა, არალეგალური პირობებისა, კომპარტიების ხელმძღვანელობით პროლეტარული რევოლუციისათვის მებრძოლთა პირველ რიგებში იმყოფებიან. კომკავშირელე არა მარტო ჩინეთში სჯიან სიკვდილით, არამედ სხვა ქვეყნებშიაც, მაგ., გერმანიაში, პოლონეთში, ბოლგარეთში, იტალიაში და სხვაგან. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ახ. კომინტერის ავტორიტეტი იზრდება, მისი გავლენა ძლიერდება და იდეოლოგიურად მტკიცდება, მიუხედავად ავტორების მტკიცებისა, რომ „1925 წლიდან ახალგზრდა კომკავშირის ზრდა დროებით შეჩერდა“-ო (გვერდი 280).

ავტორები ვრცლად ეხებიან მეორე ინტერნაციონალის ეპოქას, მაგრამ თქვენ იქ ვერ ნახავთ სოციალ-დემოკრატიის ლენინურ დახასიათებას და სრულიად ვერ შეხვდებით აგრეთვე ევრეწოდებულ „მემარცხენე“ სოციალ-დემოკრატების წინააღმდეგ ბრძოლის დახასიათებას. მე-17 კონფერენციის დადგენილებათა განხილვის დროს არც ერთი სიტყვა არაა ნათქვამი ქალაქსა და სოფელს შორის არსებული წინააღმდეგობის მოსპობაზე. ავტორების აზრით კოლმეურნეობათა ორგანიზაციული და სამეურნეო განმტკიცების საკრთხი თურმე მხოლოდ იქ დგას, სადაც კოლექტივიზაცია ძირითადად დამთავრებულია: „იმ რაიონებში, სადაც კოლექტივიზაცია ძირითადად დამთავრებულია, ყურადღების ცენტრში უნდა იდგეს კოლმეურნეობათა ორგანიზაციული და სამეურნეო განმტკიცება მათი განვითარების ახლანდელ საარტელო სტადიაში“ (გვ. 34). ჯერ ერთი, კოლმეურნეობათა სამეურნეო და ორგანიზაციული განმტკიცებისათვის ბრძოლა არ ეწინააღმდეგება ახალი ბოლშევიკური კოლექტივების ჩამოყალიბებას, არამედ გულისხმობს მას; მეორე, კოლმეურნეობათა ორგანიზაციული და სამეურნეო განმტკიცების ამოცანები მარტო იმ რაიონებისათვის როდი დგას, სადაც კოლექტივიზაცია ძირითადად დამთავრებულია, არამედ ეს ამოცანა ყველა კოლმეურნეობათა წინაშეა დასმული და პოლიტიკანოფილებანი დიდი წარმატებით იბრძვიან ამ ფრონტზე. ავტორების აზრით „ყუდაკურ მეურნეობათა ლიკვიდაცია ამჟამად ტარდება მთლიანი კოლექტივიზაციის რაიონებში. ამ რაიონებში (ე. ი. მთლიანი კოლექტივიზაციის რაიონებში. ლ. ს.) დეკრეტით აკრძალულია იჯარა და მუშების დაქირავება ერთპიროვნულ მეურნეობათათვის“ (გვ. 98). გულმადიწყ „ისტორიკოსებს“ უნდა მოეგონოთ, რომ საბჭოთა კავშირში დაკანონებული იჯარა მიწისა საერთოდ დიდი ხანია არ არსებობს.

მე-78 გვერდზე „ისტორიკოსები“ სწერენ: „ჩვენს მეურნეობაში, როგორც საერთოდ კაპიტალიზმიდან სოციალიზმისაკენ გარდამავალ ყოველ მეურნეობაში—ძირითად ეკონომიურ წყობას წარმოადგენენ: სოციალისტური, წვრილი სასაქონლო და კაპიტალისტური წყობანი“ (ხაზი ჩვენია. ლ. ს.). ჯერ ერთი, ძირითად წამყვან

წყობას გარდამავალ პერიოდში კაპიტალიზმი არ წარმადგენს—ეს ტროცკისტების აზრად უნდა იყოს—თუმცა იგი ანტაგონისტურად მებრძოლი წყობაა სოციალიზმის წინააღმდეგ. მეორე, ჩვენს მეურნეობაში ზუთი წყობა იყო წარსულში, ხოლო ამჟამად კი „ჩვენს მეურნეობაში ძირითად ეკონომიურ წყობას არ წარმოადგენს სოციალისტური წვრილი სასაქონლო და კაპიტალისტური, არამედ ახლა ჩვენს მეურნეობაში გადაქარბებულ და გაბატონებულ წყობას წარმოადგენს მხოლოდ სოციალისტური წყობა. ჩვენ დიდხანსა შევედით სოციალიზმის პერიოდში, ავაშენეთ სოციალისტური ეკონომიკის საძირკველი, გადავწყვიტეთ საკითხი „ვინ ვის“, ქალაქად და სოფლად, და ამის შემდეგ მტკიცება ავტორების მიერ იმისა, რომ ჩვენს მეურნეობაში, როგორც საერთოდ გარდამავალი პერიოდის ყოველ მეურნეობაში, ძირითად ეკონომიურ წყობას წარმოადგენენ სოციალისტური წვრილი სასაქონლო და კაპიტალისტური წყობანიო ანტიპარტიული დამახინჯებაა ამ საკითხის.

ჩვენ აქ აღვნიშნეთ რამდენიმე იმ შეცდომებიდან, რომლებითაც სასცენარო წიგნი. მასში მოყვანილია ძალიან ბევრი ციფრობრივი მასალა, ომლის შედარების დროსაც გამოირკვა, რომ ციფრებიც არ არის სწორად მოყვანილი. ჩაჩუა და ანდლუაძე სწერენ: „1928 წელს კოლმეურნეობაში გაერთ ანებული იყო 40 .000 გლეხური მეურნეობა“ (გვერდი 240). სინამდვილეში კი იყო იქნება, რომ 1928 წელს გაერთიანებული ყოფილა არა 400.000, არამედ 416,700 გლეხის მეურნეობა (ხუთწლედის შედეგები, გვ. 266, რუს. გამოც. 1933 წ.). ასეთი ადგილები ბევრია, მაგრამ ავტორები ყველა ამ შეცდომებთან ერთად პლაგიატობასაც ეწევიან. ავტორები სრულიად მოურიდებლად ითვისებენ და თავისად ასაღებენ სხვის აზრებს, დებულებებს, წინადადებებს, და ზოგჯერ პირდაპირ იწერენ მთელ გვერდებსაც. მაგრამ აქ მთავარი კი ისაა, რომ ისინია ასე ეტყვიან სტალინის ნაწერებს. მაგალითისათვის ავიღოთ რამოდენიმე ადგილი:

„ეს მამოძრავებელი ბერკეტი და წარმართველი ძალა პროლეტარიატს სჭირდება იმისათვის, რომ იგი ბრძოლაში დარაზმდეს და შეიარაღებული კაპიტალის წინააღმდეგ, მის გარეშე უიარაღო ლაშქარს დაემსგავსებოდეს. ეს ორგანიზაციები პროლეტარიატს სჭირდება იმისათვის, რომ მათ გარეშე იგი აუცილებლად დამარცხდებოდა ბურჟუაზიის დამხობისა, საკუთარ ხელისუფლების განმტკიცებისა და სოციალიზმის აღმშენებლობისათვის წარმოებულ ბრძოლაში.“ (ჩაჩუა, ანდლუაძე, გვერდი 71).

„ეს მამოძრავებელი ღვედები, ბერკეტები და წარმართველი ძალა პროლეტარიატს აუცილებლად სჭირდება იმიტომ, რომ მათ გარეშე იგი თავის ბრძოლაში გამარჯვებისათვის უიარაღო ლაშქარს დაემსგავსებოდა დარაზმული და შეიარაღებული კაპიტალის წინაშე. ეს ორგანიზაციები პროლეტარიატს აუცილებლად სჭირდება, იმიტომ, რომ მათ გარეშე იგი აუცილებლად დამარცხდებოდა ბურჟუაზიის დამხობისათვის ბრძოლაში, თავისი ხელისუფლების განმტკიცებისათვის ბრძოლაში, სოციალიზმის მშენებლობისათვის ბრძოლაში“ (სტალინი—ლენინის მიმართ საკითხები, გვ. 235. ქართ. გამოც. 1933 წ.).

შედარება ამ ორი ამონაწერისა ნათლად ლაპარაკობს იმის შესახებ, რომ სტალინის ეს დებულება გადაწერილი აქვს ჩაჩუას და ანდლუაძეს პირდაპირ, მხოლოდ გადაწერილია ცუდად, რადგან ამოუგდიათ სიტყვები „ღვედები,“ „აუცილებლად,“ „ბრძოლაში,“ „მათ გარეშე,“ და ამ სიტყვების ამოგდებით დამახინჯებულია სტალინის აზრი.

ოვიყვანოთ კიდევ ერთი ამონაწერი:

„სა. ჯგერ ერთი უშათა პროფკავ-
ში-ცა, რომლებიც იყოფა ცენტრში
და ადგილზე მრავალ საწარმო
კულტურულ აღმზრდელობითი და
სხვა განიაცეობად. ისინი აერთი-
ანებენ ყველა პროფესიის მუშებს“.
(ჩაჩუა-ანდლულაძე, გვერდი 71).

„მამასადამე პროფკავშირები, რო-
გორც პროლეტარიატის მასიური ორ-
განიზაციები, რომლებიც პარტიას
აკავშირებენ კლასთან, უპირველეს
ყოვლისა, წარმოების ხაზით, საბჭო-
ები, როგორც მშრომელთა მასიური
ორგანიზაცია, რომელიც აკავშირებს
პარტიას მშრომელ მასსებთან, უპირ-
ველეს ყოვლისა, სახელმწიფოებრივი
ხაზით, კოოპერაცია, როგორც მას-
სიური ორგანიზაცია, უმთავრესად
გლეხობის ორგანიზაცია, რომელიც
პარტიას აკავშირებს გლეხთა მასსებ-
თან, უპირველეს ყოვლისა, სამეურ-
ნეო ხაზით, სოციალისტურ აღმწე-
ნებლობაში გლეხობის ჩაბმის ხაზით“
(ჩაჩუა, ანდლულაძე, გვერდი 73).

აქ, როგორც ვხედავთ, ავტორები კიდევ ნაკლებ ორიგინალობას იჩენენ
და მათი „შესწორება“, რომელიც შეიტანეს სტალინის დებულებაში, გამოიხა-
ტება იმაში, რომ სიტყვა „ამრიგად“ შესცვალეს სიტყვა „მამასადამეთი“.

აქ ყველასათვის ცხადია, რომ საქმე გვაქვს პირწმინდა პლაგიატობასთან.
ამ რეცენზიაში ჩვენ აღვნიშნეთ მხოლოდ ზოგიერთი, უმთავრესად ძირი-
თადი შეცდომები და პლაგიატობის ყველაზე უფრო საგულისხმო ფაქტები. აღ-
ნიშნული მომენტებიც კი აშკარად ლაპარაკობენ იმის შესახებ, რომ ეს წიგნი აი-
კრძალოს და სახელგამმა უნდა გააჩალოს ბრძოლა დამპალი ლიბერალიზმის
ნაშთების წინააღმდეგ.

„ესაა, პირველი, მუშათა პროფკავში-
რები, მათი ქსლით ცენტრსა და ად-
გილებზე მოვლ რიგ საწარმოო, კულ-
ტურულ, აღმზრდელობითი და სხვა
ორგანიზაციების სახით. ისინი აერ-
თიანებენ ყველა პროფესიის მუშებს“
(სტალინი, ლენინიზმის საკითხები,
გვერდი 235).

„ამრიგად პროფკავშირები, როგორც
პროლეტარიატის მასობრივი ორგა-
ნიზაცია, რომელიც პარტიას აკავ-
შირებს კლასთან, უწინარეს ყოვლისა
საწარმოო ხაზით; საბჭოები, რო-
გორც მშრომელთა მასობრივი ორ-
განიზაცია, რომელიც აკავშირებს
პარტიას ამ მშრომელებთან, უწინა-
რეს ყოვლისა სახელმწიფოებრივი ხა-
ზით; კოოპერაცია, როგორც მასობ-
რივი ორგანიზაცია უმთავრესად,
გლეხობის ორგანიზაცია, რომელიც
პარტიას აკავშირებს გლეხთა მასსებ-
თან, უწინარეს ყოვლისა სამეურნეო
ხაზით, სოციალისტურ მშენებლობაში
გლეხობის ჩაბმის ხაზით“ (სტალინი,
ლენინიზმის საკითხები, გვერდი 237).

სარედაქციო კოლეგია:

- გ. არუთინოვი
- ვ. ბაქრაძე
- ე. ბეღია
- ნ. კიკნაძე
- კ. ორაგველიძე
- გ. სტურუა
- მ. ტოროშელიძე
- პ. შარია

ქრისტე
მეფე

8 938

1933

საპ. კ. პ. (ბ) ყველა რაიონში და უზარაღებს, პარტიის ყველა წევრ-კანდიდატებს

საპ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის საპ. კომისიის დადგენილება პარტიის წმენდის შესახებ აღ-
ნიშნავდა, „რომ პარტიის წევრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის არა დამაკმაყოფილებელი
მდგომარეობის გამო, პარტიის შემადგენლობაში აღმოჩნდა არამცირე რიცხვი, თემცა საბჭო-
თა ხელისუფლების დასაცავად მზადყოფი, ამხანაგებისა, მაგრამ არასაკმაროდ მტკიცე, რომლებ-
საც არ ესმოდათ პარტიული დისციპლინის არსი და მოთხოვნილებანი, ანდა პოლიტიკურად
მეორე მცოდნენი, რომლებმაც არ იციან პარტიის პროგრამა და ძირითადი დადგენილებანი
რის გამოც არ შეუძლიათ აქტიურად გაატარონ პარტიის პოლიტიკა“. ეს დადგენილება აშკარად
მოუთხოვს პარტიის წევრ-კანდიდატების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის უდიდეს ამოცანებს.
ამ ამოცანების გადაჭრაში დიდი როლი ეკუთვნის ჟურნალ „ბოლშევიკს“.

„ბოლშევიკი“ არის საპ. კ. პ. (ბ) ც. კ. მებრძოლი პოლიტიკური ორგანო, რომელიც
მარქსისტ-ლენინიზმის საფუძველზე სისტემატურად აშუქებს სოციალისტური მშენებლობის სა-
ჭირობოებს თეორიულ და პრაქტიკულ საკითხებს.

„ბოლშევიკი“ იხილავს პარტიის გენერალური ბაზის საფუძველზე მიმდინარე სამეურნეო
და პოლიტიკურ მუშაობის რთულ და საჭირობო საკითხებს.

„ბოლშევიკი“ აწარმოებს დაუნიღბელ ბრძოლას პარტიის გენერალური ბაზიდან ყოველ-
გვარი გადაბრებისა და მათთან შემარეგებლობის წინააღმდეგ.

„ბოლშევიკი“ აშუქებს საერთაშორისო მუშათა რევოლუციონური მოპოვების და კო-
მუნტარის პოლიტიკის სადღესო საკითხებს.

„ბოლშევიკი“ იხილავს პარტიის ნაციონალური პოლიტიკის თეორიულ და პრაქტიკულ
საკითხებს და ბოლშევიკურად გზების როგორც კელეკორუსული წინაშის, ასევე ადგილობ-
რივი ნაციონალიზმის ყოველგვარ გამოვლინებას.

„ბოლშევიკი“ აქვს კონსულტაციის განყოფილება, სადაც იძლევა პასუხს სოციალისტური
მშენებლობის და საერთაშორისო პოლიტიკის რთულ, სადღესო თეორიულ და პრაქტიკულ
საკითხებზე, აქცევს რა „სასაერთაშორისო კურადგებას პარტგანყოფილების კსელის დასამუშავე-
ბელ პრობლემების გაშუქებას“.

„ბოლშევიკი“ ფართო პარტაქტივის მებრძოლი სახელმძღვანელო ორგანოა.

გააღიფეთ „ბოლშევიკის“ მკითხველო რიცხვი, დააჩქარეთ კოლექტიური და ინდივი-
დუალური ხელისმეწერა 1934 წლისათვის!